
कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

हस्तलिखित संग्रह

दाखल क्र. M2371-ख विषय धर्मशास्त्र

नाव धर्मशास्त्र ग्रंथ

लेखक/लिपीकार —

पृठ — काळ शके 1795 पूर्ण/अपूर्ण

॥ अथशांतिमयूखः प्रारभ्यते ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥अथशांतिमयूखः प्रारभ्यते॥ ॥महोमयमुदाराभंलोकत्रयनमस्कृतम् ॥ तमहंभास्करंवंदेसतांसर्वार्थसिद्धि
दं ॥ १॥ जज्ञेपितामहतनोःखलुकश्यपोयस्तस्मादजायतमुनिस्तुविभांडकाख्यः ॥ तंपुत्रिणांधुरमरोपयदृष्यशृंगस्तस्यान्वयेप्यजनिशृंगिवरा
भिधानः ॥ २॥ तस्मिन्वंशेमहतिविततेसेंगराख्येनृपाणांराजाकर्णःसमजनियथासागरेशीतरश्मिः॥ कीर्त्यायस्यप्रथिततरयाश्रोत्रजातेऽभि
पूर्णेकर्णस्यापिप्रविततकथानावकाशंलभंते ॥ ३॥ विशोकाख्यदेवस्ततस्तत्सुतोभूद्विशोकीकृतायेनसर्वाधरित्री ॥ ततोप्यासराजास्तशत्रु
स्ततोभूद्वयाख्योरयेणैवसर्वाहितघ्नः ॥ ४॥ बभूवाथवैराटराजस्ततोभून्नृपोमेदिनीवल्लभोवीढराजः॥ नरब्रह्मदेवस्ततोमन्[illegible]देवस्ततोभू
न्नृपश्चंद्रपालाभिधानः॥ ५ ॥शिवगणाख्यनृपःसमजन्यथोशिवगणाख्यपुरंप्रचकारयः॥ शिवगणेनसमःसकलैर्गुणैःशि[illegible]शिवप्रथ-
मोगणनास्कयः॥ ६॥ रोलिचंद्रइतितत्तनयोभूत्कर्मसेननृपतिस्तमथानु॥ लोकपोनरहरिर्नृपराजोरामचंद्रइतितत्तनुजातः॥ ७॥ यशोदेव
स्ततोजातस्ताराचंद्रनृपस्ततः ॥ चक्रसेनस्ततोराजाराजसिंहनृपोयतः॥ ८ ॥ ततोप्यभूद्भूपतिसाहिदेवःस्वकीर्त्तिभिर्निर्जितदुग्धसिंधुः॥
अभूत्ततःश्रीभगवंतदेवःसदैवभाग्योदयवान्क्षितीशः॥ ९ ॥ यद्दानद्रविणाद्रिनिर्जितवपूरत्नाचलोलज्जयादूरेस्तब्धइलावृतेनिविशते
नोयत्रपुंसांगतिः ॥ किंचत्रस्यदरातिवामनयनानेत्रांबुभिर्वर्द्धितस्तेजोग्निर्वडवामुखोत्थहुतभुक्तुल्यःकथंनोभवेत्॥ १०॥ आज्ञप्तस्ते
नराज्ञाविबुधकुलमणिर्दाक्षिणात्यावतंसोभट्टश्रीनीलकंठःस्मृतिषुदृढमतिर्जैमिनीयेद्वितीयः॥ आज्ञामादायमूर्ध्नासविनयममुनातस्यस

र्वान्निबंधान्दृष्ट्वासम्यक्‌विविच्य प्रविततकिरणस्तन्यते भास्करोयं ॥ ११ ॥ प्रतारकैराहृतमत्रकिंचिन्मयातुनिर्मूलतयातदुज्झितं ॥ ऊनोक्तिता
तोनहिकेनकाचित्स्वपुष्पहीना ऽपचितिर्नहीयते ॥ १२ ॥ संस्काराचारकालाः समुचितरचनाः श्राद्धनीतीविवादोदानोत्सर्गप्रतिष्ठाजगतिजयक
राः संगतार्थानुबद्धाः ॥ प्रायश्चित्तंविशुद्धिस्तदनुनिगदिताशांतिरेवंक्रमेणख्यातायंथेत्रसुद्धेबुधजनसुखदाहादशैतेमयूखाः ॥ १३ ॥ भगवंत-
भास्करारव्येग्रंथेस्मिन्शिष्टसंमतेचततः ॥ शांतिविवेकमयूखः प्रतन्यतेनीलकंठेन ॥ १४ ॥ अस्पष्टपापनिदानकैहिकमात्रानिष्टनिवर्त्तकंपापा
प्रयोजकंवैधंकर्मशांतिकं ॥ क्षयादिहरदानादावतिप्रसंगंवारयितुंनिदानकांतं ॥ आमुष्मिकानिष्टनिवर्त्तकेतंवारयितुमैहिकेति ॥ प्रायश्चित्तंवा
रयितुंमात्रपदं ॥ प्रायश्चित्तंत्वामुष्मिकानिष्टनिवर्त्तकमपि ॥ अभिचारप्रत्यभिचारादौवारयितुंपापा प्रयोजकमिति ॥ तयोः फलतोहिंसात्वेनतद
नुष्ठानेप्रायश्चित्तोक्तेश्च पापप्रयोजकत्वात् ॥ अनिष्टनिवर्त्तकत्वंच शांतिकस्यतन्निदानपापनाशरूपसामग्रीविघटकत्वेनपुष्टिफलकंवैधंक
र्मपौष्टिकं ॥ तत्रपरिभाषामार्कंडेयपुराणे ॥ शिरःस्नातश्चकुर्वीतदैवंपित्र्यमथापिवा ॥ प्राङ्मुखोदङ्मुखोवापिश्मश्रुकर्मचकारयेत् ॥ तत्रैव
॥ देवार्चनादिकर्माणितथागुर्वभिवादनं ॥ कुर्वीतसम्यगाचम्यप्रयतोपिसदाद्विजः ॥ बृहन्मनुः ॥ प्राणानायम्यकुर्वीतसर्वकर्माणिसंयतः
॥ मार्कंडेयः ॥ संकल्प्यविधिवत्कुर्यात्स्नानदानव्रतादिकं ॥ देवलः ॥ मासपक्षतिथीनांचनिमित्तानांचसर्वशः ॥ उल्लेखनमकुर्वाणोनतस्य
फलभाग्भवेदिति ॥ मासपक्षतिथयः प्रयोगाधिकरणभूताः सर्वेपि ॥ यत्तुअनेकदिनसाध्येकर्मण्याद्यदिनेसंकल्पकालीनातिथिमधिक-

रणत्वेनोल्लिख्यज्योतिष्टोमेनाहंयक्ष्येइत्यादिसंकल्प वाक्यं प्रयुंजतेयायज्जूकाः॥ तत्तुपदानामन्वयायोगादनादर्त्तव्यं॥ यदपिकेचित्तेनतेन
रूपेणप्रयोगांगतयाविहितानामेवमासादीनामुल्लेखइति॥ तदपिनमानाभावात्॥ अविहितमासादिकआधानादौमासपक्षतिथीनांज्योति
ष्टोमएकादशीव्रतादौचमासपक्षयोरुल्लेखाभावप्रसंगाच्च॥ अतोज्योतिष्टोमादावेकादश्यादिपूर्णिमांतानामुल्लेखः। एवमन्यत्रापीतिदिक्॥
अत्रचशूद्राणामप्यधिकारः॥ श्रावयेच्चतुरोवर्णान्कृत्वाब्राह्मणमग्रतइत्यादिवाक्येषुश्रावणस्यवृत्त्यर्थतयारागप्राप्तत्वेनतद्विधौवैयर्थ्यापत्तेर्नि
जविवक्षयाश्रवणविधानात्तेषांपुराणश्रवणेधिकारेणज्ञानसद्भावात्॥ वैदिकमंत्राभावेकथंतत्कर्म्मस्वधिकारइतिचेत् शृणुधर्मेप्सवस्तु
धर्मज्ञाःसतांधर्ममनुष्ठिताः॥ मंत्रवर्ज्यंनदुष्यंतिप्रशंसांप्राप्नुवंतिचेतिमनुनामंत्रवर्जनात्॥ यत्तु॥ मेधातिथिर्मंत्रवर्ज्जितेषूपवासादिष्वधि
कारार्थमिदंनतुसमंत्रकेषुमंत्रपर्य्युदासेनाधिकारार्थमितितन्न॥ अमंत्रकोपवासादिषुश्रवणविधिनैवाधिकारसिद्धावेतद्वाक्यानर्थक्याप
त्तेः॥ अतएव॥ मोक्षधर्मेपि॥ मंत्रवर्जंनदुष्यंतिकुर्वाणाःपौष्टिकींक्रियामिति॥ अत्रैतद्वाक्यस्यपौराणत्वेनतत्सामान्योपस्थितपौराण
क्रियोद्देशेनमंत्रवर्जनविधौपौष्टिकीमित्यस्योद्देश्यविशेषणत्वेनाविवक्षितत्वं॥ एवंमनुवाक्यस्यैतस्यचैकैकवश्रुतिमूलत्वेनकल्प्यते॥ गृह्य
परिशिष्टे॥ आदौविनायकःपूज्यअंतेतुकुलदेवताः॥ शौनकः॥ पुण्याहवाचनविधिंवक्ष्यामोथयथाविधि॥ प्रयोक्तुःकर्मणामादावंतेचा
दयसिद्धये॥ कर्मप्रदीपे॥ कर्मादिषुतुसर्वत्रमातरःसगणाधिपाः॥ पूजनीयाःप्रयत्नेनपूजिताःपूजयंतिताः॥ प्रतिमासुचशुद्धासुलिखि

स्वावापटादिषु ॥ अपिवाक्षतपुंजेषुनैवेद्यैश्च पृथग्विधैः ॥ कुड्यलग्नावसोर्धाराः सप्तवारं घृतेनतु ॥ कारयेत्पंचधारावानातिनीचानचोच्छ्रिताः
॥ आयुष्याणिचशांत्यर्थंजस्वातत्रसमाहितः ॥ षड्भ्यः पितृभ्यस्तदनुश्राद्धदानमुपक्रमेदिति ॥ षड्भ्यइतिकातीयछंदोगपरं ॥ अन्येषांतुन
वदैवत्यं ॥ अन्वष्टकास्ववृद्धौचगयायांचक्षयेहनि ॥ अत्रमातुःपृथक्श्राद्धमन्यत्रपतिनासहेतिवचनात् ॥ सर्वत्राचार्योयजमानसमशारवी
यएव ॥ अन्यथाचार्यस्ययजमानशारवाध्ययनाभावेतच्छारवीयपदार्थानांनिर्वाहएवनस्यात् ॥ स्वशारवयैवानुष्ठानेतुवैगुण्यं ॥ तथाचपरा
शरः ॥ यःस्वशारवांपरित्यज्यपरशारवांसमाश्रयेत् ॥ अप्रमाणमृषिंकृत्वासोंधेतमसिमज्जतीति ॥ ऋत्विजस्तुभिन्नशारवीयाअपि ॥ सर्वे
प्याचार्यब्रह्मर्त्विजोमधुपर्केणपूज्याः ॥ ऋत्विजोवृत्वामधुपर्कमाहरेदित्याश्वलायनोक्तेः ॥ संपूज्यमधुपर्केणऋत्विजःकर्मकारयेदिति वि
श्वामित्रोक्तेश्च ॥ योऋत्विक्यच्छारवीयंकर्मकरोतितच्छारवोक्तेनप्रकारेणकांडानुसमयेनमधुपर्कंकुर्वीतियायजूकाःकेचित् ॥ परेयजमान
शारवोक्तेन ॥ यजमानेनस्वशारवीयाऋत्विग्भिश्चस्वस्वशारवीयाःपदार्था अनेकेषुऋत्विक्षुपदार्थानुसमयेनानुष्ठेयाइतितुयुक्तंतत्तच्छारवा
ध्ययनजन्यज्ञानस्यांगत्वादेकप्रयोगविधिपरिग्रहाच्च ॥ ऋत्विग्भ्योदेयमुक्तंलिंगपुराणे ॥ वस्त्रयुग्मंतथाऽप्यूरं केयूरं कर्णभूषणं ॥ अंगुली
भूषणंचैवमणिबंधस्यभूषणं ॥ कंठाभरणयुक्तानिप्रारंभेधर्मकर्मणः ॥ पुरोहितायदत्वाथऋत्विग्भ्यश्चापिदापयेदिति ॥ आपःपूर्यंतेस्मि
न्नित्यपूरंजलपात्रं ॥ मत्स्यपुराणे ॥ यजमानःसपत्नीकःपुत्रपौत्रसमन्वितः ॥ पश्चिमद्वारमाश्रित्यप्रविशेद्यागमंडपं ॥ संग्रहे ॥ समंततश्च

सिद्धार्थान्किरेद्रक्षोघ्नमन्त्रतः ॥ प्रतिष्ठासारे ॥ सर्वतःपंचगव्येनप्रोक्षयेद्यागमंडपं ॥ आपोहिष्ठात्र्यृचेनैवततःस्वस्त्ययनंजपेत् ॥ अत्रहेमाद्रौवास्तु
पूजाप्युक्ता ॥ समंडपंप्रविश्याथतोरणादिप्रपूज्यच ॥ वास्तुयागंततःकुर्यात्प्रासादेमंडपेऽथवा ॥ वास्तुमंडलेच ॥ नैरृत्यांदिशिवास्त्वीशंब्रह्मा
द्यांश्चसमर्चयेदितिशारदोक्तेः ॥ वास्तुहोमस्तुभिन्नस्थंडिलेकार्यः ॥ मुख्यायतनेवा ॥ तत्राप्याद्योपृथक्प्रयोगतयाप्रधानसमतंत्रतयावा ॥ शा
रदातिलकेतुहोमएवनोक्तः ॥ सर्वंचशांतिकंपौष्टिकंमहादानादिलौकिकाग्नौकार्य्यं ॥ श्रौतस्मार्त्ताग्निप्राप्तौमानाभावात् ॥ यत्तुमनुः ॥ वैवाहि
केग्नौकुर्वीतगार्ह्यंकर्मयथाविधि ॥ पंचयज्ञविधानंचपंक्तिंवाऽन्वाहिकींगृहीतितत्स्पष्टंगृह्योक्तपरं ॥ वैवाहिकइतिन्वदारदायाद्यकालिकयोर-
प्युपलक्षकं ॥ तत्सजातीयसंस्कारस्यैवसाधनतावच्छेदकत्वात् ॥ यदपियाज्ञवल्क्यः ॥ स्मार्त्तंकर्मविवाहाग्नौकुर्वीतप्रत्यहंगृही ॥ दायका
लाहृतेवापिश्रौतवैतानिकाग्निष्विति ॥ तत्रापिसामान्यंस्मार्त्तपदंगार्ह्यंउपसंह्रियते ॥ एतेनाहवनीयादयोनिरस्ताः ॥ यदाहवनीयेजुह्वतीत्या
दावश्वप्रतिग्रहेष्टौवैदिकत्वसाम्येनवैदिकाश्वदानप्रतिग्रहहोपस्थितिवत् वैदिकहोमोपस्थितेश्च ॥ यद्यप्यत्रगार्ह्यंस्मार्त्तएवश्रौतंचवैतानिकएवे
तिनियमेनस्मृत्युक्तेपिकर्मणिश्रौतस्मार्त्ताग्न्योःप्राप्तिःसंभाव्यते ॥ तथापिनसाहवनीयावसथ्यत्वादिरूपेण ॥ किंतुलौकिकसाधारणज्वल-
नत्वेनैव ॥ अवैधाहुतिप्रक्षेपे आहवनीयत्वादिविघातापत्तेश्च अतएवसर्वाधानिनऔपासनाभावाद्वैतानिकाप्राप्तेश्चतेनगार्ह्यंलौकिकएवका
र्य्यं ॥ अमुमेवसर्वमर्थंस्मृत्यर्थसारकृदपिसंजग्राह ॥ गार्ह्यमौपासनेकुर्यात्सर्वाधानीतुलौकिके ॥ स्मार्त्तंचलौकिकेकुर्याच्छ्रौतंवैतानिकाग्निषि

ति ॥ यत्तुनारायणवृत्तौ ॥ सर्वाधानिनासीमंतोन्नयनादिगार्ह्यकर्मार्थंस्मार्त्ताग्निरुत्पादनीयइति ॥ तत्रमूलमन्वेष्यं ॥ यदपिविज्ञानेश्वरोग्रह-
यज्ञऔपासनइत्यूचे ॥ तत्रापिमूलमन्वेष्यं ॥ कातीयपरंवातत्तत्सूत्रेतथाम्नानात् ॥ अतएवसविनायकशांतौलौकिकाग्निमेवाऽवोचत् ॥ अतः
स्मृत्यक्तंलौकिकएवेतिकृत्यरत्नाकरे ॥ शुभपात्रंतुकांस्यंस्यात्तेनाग्निंप्रणयेद्बुधः ॥ तस्याभावेशरावेणनवेनाभिमुखंचतं ॥ गोभिलीये ॥ आहूय
चैवहोतव्योयोयत्रविहितोनलः ॥ तथा ॥ लक्षहोमेचवह्निःस्यात्कोटिहोमेहुताशनः ॥ पूर्णाहुत्यांमृडोनामशांतिकेवरदःसदा ॥ अन्येषुसंस्कारा-
दिकर्मस्वग्नेर्नामविशेषाःप्रयोगरत्नेज्ञेयाः ॥ होमेविशेषोगोभिलीये ॥ नमुक्तकेशोजुहुयान्नातिपातितजानुकः ॥ उत्तानेनैवहस्तेन अंगुष्ठाग्रेणपी
डितं ॥ संहतांगुलिपाणिस्तुवाग्यतोजुहुयाद्धविरिति ॥ वहुकर्तृकेहोमेप्रत्याहुतित्यागाशक्तेर्होमारंभएवसर्वादेवताश्चतुर्थ्यंतेनोद्दिश्यसर्वा-
णिद्रव्याणित्यजेदितिहेमाद्र्यादयः ॥ अथविनायकस्नपनं ॥ याज्ञवल्क्यः ॥ विनायकःकर्मविघ्नसिद्ध्यर्थंविनियोजितः ॥ गणानामाधिपत्येच
रुद्रेणब्रह्मणातथा ॥ तेनोपसृष्टोयस्तस्यलक्षणानिनिबोधत ॥ स्वप्नेऽवगाह्यतेत्यर्थंजलंमुंडांश्चपश्यति ॥ काषायवाससश्चैवक्रव्यादांश्चाधिरो
हति ॥ अंत्यजैर्गर्दभैरुष्ट्रैःसहैकत्राऽवतिष्ठति ॥ व्रजन्नपितथात्मानंमन्यतेऽनुगतंपरैः ॥ उपसृष्टःउपद्रुतः ॥ स्वप्नेस्रोतसाऽपह्रियतेतत्रमज्जति
वानत्ववगाहनमात्रंविवक्षितंतस्यशुभसूचकत्वात् ॥ अंत्यजैश्चांडालैः ॥ प्रत्यदनलक्षणान्याह ॥ विमनाविफलारंभःसंसीदत्यनिमित्तकः ॥
तेनोपसृष्टोलभतेनराज्यंराजनंदनः ॥ कुमारीनैवभर्त्तारमपत्यंगर्भमंगना ॥ आचार्यत्वंश्रोत्रियश्चनशिष्योऽध्ययनंतथा ॥ वणिक्लाभंनचना

प्नोति कृषिंचापिकृषीबलः ॥ संसीदतिकारणंविनादीनमनस्कोभवति ॥ एतदुपलक्षणंयस्ययदिष्टंसन्वेदिष्टसामग्रीसत्वेतन्नप्राप्नोतितदातदुपद्रु-
तोबोध्यः॥ एतदुपद्रवपरिहारार्थंचकर्माह ॥ स्नपनंतस्यकर्त्तव्यंपुण्येन्हिविधिपूर्वकं ॥ अत्रपुण्येन्हीत्यविशेषेपिविशेषोऽ परार्केभविष्ये ॥ शुक्लपक्षे
चतुर्थ्यांचवारेणधिषणस्यच ॥ तिष्येन्चवीरनक्षत्रेतस्यैवपुरतोनृपेति ॥ अत्रादौदेवतापूजोक्तातत्रैव ॥ व्योमकेशंतुसंपूज्यपार्वतींभामजंतथा
॥ कृष्णस्यपित्तरंकेतुंअर्कमारंसितंतथा ॥ धिषणंक्लैदपुत्रंचकोणलक्ष्मंचभारत ॥ विधुंतुदंवाहुलेयंनंदकस्यचधारिणमिति ॥ व्योमकेशःशिवः
॥ भामजोगणेशः ॥ आरोभौमः ॥ सितःशुक्रः ॥ धिषणोगुरुः ॥ क्लैदपुत्रोबुधः ॥ कोणःशनैश्चरः ॥ लक्ष्मतद्भांश्चंद्रः ॥ वाहुलेयःस्कंदः ॥ नंदकधारी
कृष्णः ॥ गौरसर्षपकल्केनसाज्येनोत्सादितस्यच ॥ सर्वौषधैःसर्वगंधैर्विलिप्तशिरसस्तथा ॥ भद्रासनोपविष्टस्यस्वस्तिवाच्याद्विजैःशुभाः ॥
गौरसर्षपपिष्टेनगोघृतयुक्तेनोत्सादितस्योद्वर्त्तितस्य ॥ सर्वौषधानिछंदोगपरिशिष्टे ॥ कुष्टंमांसीहरिद्रेद्वेमुराशैलेयचंदनं ॥ वचाकर्चूरमुस्ते
चसर्वौषध्यःप्रकीर्त्तिताःइति ॥ सर्वगंधैश्चंदनकुंकुमागरुकस्तूरिकाजातीफलादिभिः ॥ वेद्यांसितवस्त्रप्रच्छादितश्रीपर्णीपीठभद्रासनंस्वस्ति
वाच्याःस्वस्तिवाचनीयाः ॥ ब्राह्मणद्वारास्वस्तिवाचनंकारयेदित्यर्थः ॥ अश्वस्थानाद्गजस्थानाद्वल्मीकात्संगमाद्ध्रदात् ॥ मृत्तिकांरोचनांगंधं
गुग्गुलुंचाप्सुनिक्षिपेत् ॥ याआहृताएकवर्णैश्चतुर्भिःकलशैर्ह्रदात् ॥ चर्मण्यानडुहेरक्तेस्थाप्यभद्रासनंततः ॥ आनडुहंचर्मचवेद्यांप्राग्ग्रीवमू
र्ध्वलोमचस्थाप्यमितिविज्ञानेश्वरः ॥ याआपःतेचत्वारोपिकलशाभद्रासनात्पूर्वादिंचतुर्दिक्षुस्थाप्याइतिसांप्रदायिकाः ॥ पूर्वादिदिक्त्रयाव-

स्थितकलशोदकेनाभिषेकक्रमेणमंत्रानाह ॥ सहस्राक्षंशतधारमृषिभिःपावनंकृतं ॥ तेनत्वामभिषिंचामिपावमानीःपुनंतुते ॥ भगंतेवरु
णोराजाभगंसूर्योबृहस्पतिः ॥ भगमिंद्रश्चवायुश्चभगंसप्तर्षयोददुः ॥ यत्तेकेशेषुदौर्भाग्यंसीमंतेयच्चमूर्द्धनि ॥ ललाटेकेशयोरक्ष्णोरापस्त-
द्घ्रंतुतेसदा ॥ सहस्राक्षंबृहुशक्तिकं ॥ पावमानीइत्यनंतरमापइतिशेषः ॥ भगंकल्याणं ॥ दौर्भाग्यमकल्याणं ॥ उदग्दिगवस्थितेनाभिषेके
पूर्वोक्तास्त्रयएवमंत्राः ॥ सवैश्चतुर्थमितिविज्ञानेश्वरोक्तलिंगात् ॥ किंच ॥ स्नातस्यसार्षपंतैलंस्रुवेणौदुंबरेणतु ॥ जुहुयान्मूर्द्धनिकुशान्सस-
व्येनपरिगृह्यच ॥ सव्यपाणिगृहीतकुशांतर्हितेसार्षपंतैलमुदुंबरनिर्मितेनस्रुवेणयजमानमूर्द्धनिजुहुयादाचार्यः ॥ मितश्चसंमितश्चैवत
थाशालकटंकटौ ॥ कूष्मांडोराजपुत्रश्चेत्यंतेस्वाहासमन्वितैः ॥ नामभिर्बलिमंत्रैश्चनमस्कारसमन्वितैः ॥ नमःस्वस्तिस्वाहेतिचतुर्थीएता
निषट्विनायकनामानिइतिविज्ञानेश्वरः ॥ अपरार्कस्तुशालकटंकटइत्येकवचनांतंपपाठ ॥ तेनतन्मतेपंचैवाहुतयोभवंति ॥ अत्रलौकिके
ग्नौस्थालीपाकविधिनाचरुंकृत्वातेभ्यएवाहुतिषट्कंहुत्वेंद्रादिदशलोकपालेभ्यस्तत्तन्नाम्नाबलिंदद्यात् ॥ इतिमिताक्षरायां ॥ तत्रचरुहो
मेइंद्रादिभ्योबलिदानेचमूलंचिंत्यं ॥ अंतेस्वाहासमन्वितैर्नामभिर्जुहुयात् ॥ नमस्कारसमन्वितैश्चेत्यादिभ्यएवबलिंदद्यादितिवक्ष्यमाणे
नसंबध्यतइतितुयुक्तं ॥ दद्याच्चतुष्पथेसूर्पे कुशानास्तीर्यसर्वशः ॥ कृताकृतांस्तंडुलांश्चपललौदनमेवच ॥ मत्स्यान्पक्वांस्तथैवामान्मांस
मेतावदेवतु ॥ पुष्पंचित्रंस्रुगंधिंचसुरांचत्रिविधामपि ॥ मूलकंपूरिकापूपास्तथैवौंडिरकस्रजः ॥ दध्यन्नंपायसंचैवगुडपिष्टंसमोदकं ॥ ए

तान्सर्वान्समाहृत्य भूमौकृत्वाततः शिरः॥ कृताकृतान्सकृदवहतान्॥ पललौदनःतिलपिष्टमिश्रओदनइतिमिताक्षरायां॥अपक्कमांसमिश्र
ओदनइतितुयुक्तं॥ पललंक्रव्यमामिषमितिकोशात् ॥ आमानपक्कान्मांसमेतावदेवतु ।पक्कमपक्कमांसमन्यदित्यर्थः॥ त्रिविधासुरागौडी
पैष्टीमाध्वीच ॥मूलकंकंदाकारोभक्ष्यविशेषइतिमिताक्षरायां॥स्वरूपतएवग्राह्यमितितुयुक्तं॥ उभयमपिग्राह्यमितिमहार्णवे ॥ अपूपाःस्ने
हपक्वागोधूमविकाराइतिविज्ञानेश्वरः॥उंडेरकाःपिष्टविकारानानाविधास्तेस्त्रजइत्यच्यंते॥गुडपिष्टंगुडमिश्रंशाल्यादिपिष्टंअत्रसुरामांसंचाः
ब्राह्मणविषयं॥ ब्राह्मणैस्तुमांससुरास्थानेतुसलवणंपायसंदुग्धंचग्राह्यं॥ पायसंलवणोपेतंमांसस्थानेप्रकल्पयेत्॥दुग्धंलवणसंमिश्रंसु
रास्थानेप्रकल्पयेदिति स्मरणादिति महार्णवादिषुविनायकांबिकागायत्रीभ्यांविनायकमंबिकांचनमस्कृत्य पूर्वोक्तद्रव्यजातंतयोरग्रतउपहृ
त्यतच्छेषंशूर्पेनिधायचतुष्पथेशूर्पंसंस्थाप्यबलिंदद्यादेतैर्मंत्रैः॥ बलिंगृह्णंत्विमंदेवाआदित्यावसवस्तथा॥ मरुतोश्विनौरुद्राःसुपर्णाः
पन्नगाग्रहाः॥असुरायातुधानाश्चपिशाचामातरोरगाः॥ शाकिन्योयक्षवेतालायोगिन्यःपूतनाशिवाः॥जंभकाःसिद्धगंधर्वानागाविद्याध
रानगाः॥दिक्पालालोकपालाश्चयेचविघ्नविनायकाः॥जगतांशांतिकर्त्तारोब्रह्माद्याश्चमहर्षयः॥ माविघ्नंमाचमेपापंमासंतुपरिपंथिनः॥
सौम्याभवंतुतृप्ताश्चभूतप्रेताःसुखावहाः॥दद्यादित्यत्रापिदेहलीदीपवदन्वेति॥विनायकस्यजननीमुपतिष्ठेत्ततोंबिकां॥दूर्वासर्षपपु-
ष्पाणांदत्वार्घ्यंपूर्णमंजलिं॥अनंतरंविनायकमंबिकांचदूर्वाद्यंजलिमर्घ्यंचदत्वोपतिष्ठेत॥उपस्थानमंत्रमाह॥रूपंदेहियशोदेहिभगंभग

वतिदेहिमे॥ पुत्रान्देहिधनंदेहिसर्वान्कामांश्चदेहिमे॥ भगवन्नित्यूह्यविनायकमभ्युपतिष्ठेतेतिविज्ञानेश्वरः॥ अत्रमदनः॥ विनायकोपस्था-
नंकृत्वाऽविकोपस्थानंकार्य्यमित्याह॥ किंच॥ ततःशुक्लांबरधरःशुक्लमाल्यानुलेपनः॥ ब्राह्मणान्भोजयेद्द्याद्वस्त्रयुग्मंगुरोरपि॥ गुरोराचार्या
य॥ अपिशब्दाद्दक्षिणामपि॥ एवंविधंकर्मकुर्वतः॥ एवंविनायकंपूज्यग्रहांश्चैवविधानतः॥ कर्मणांफलमाप्नोतिश्रियमाप्नोत्यनुमां॥ अस्याः
कर्मांगत्वेनपौष्टिकत्वेनचवर्णचतुष्टयस्याप्यत्राधिकारः॥ शूद्रस्यतुमंत्रवर्जंतान्प्रक्रम्य॥ मंत्रवर्जन्नदुष्यंतिकुर्वाणाःपौष्टिकींक्रियामितिमोक्ष
धर्मश्रवणादितिवदंति॥ महार्णवोपि॥ यजमानस्तुशूद्रश्चेदितिवदन्तस्याधिकारमभिप्रैति॥ ॥इतिविनायकशांतिः॥ ॥अथप्रयोगः॥
कर्त्तादेशकालौसंकीर्त्याऽमुककर्मणोनिर्विघ्नतासिद्ध्यर्थमुपसर्गनिवृत्त्यर्थंवाविनायकस्नपनंकरिष्यइतिसंकल्पयेत्॥ ततःपुण्याहवाचन-
नांदीश्राद्धांतंयथोक्तंकुर्यात्॥ अपरेपुण्याहवाचनंनेच्छंति॥ अग्रेतस्यकर्त्तव्यत्वात्॥ अथाचार्य्यंऋत्विक्चतुष्टयंवृणुयात्॥ ऋत्विजोनसंतीति
केचित्॥ तदाचार्यएववक्ष्यमाणमभिषेकंकुर्यात्॥ यजमानःप्रतिमास्वक्षतपुंजेषुवा॥ शिवं॥पार्वतीं॥गणेशं॥वासुदेवं॥केतुं॥अर्कं॥भौमं
॥शुक्रं॥गुरुं॥बुधं॥शनिं॥चंद्रं॥राहुं॥स्कंदं॥कृष्णं॥चावाह्यपूजयेत्॥ तथाचार्यःपंचवर्णैःपूर्वादिचतुर्दिक्षुचत्वारिमध्यस्थवेद्यांचैकमिति-
स्वस्तिकपंचकमालिख्यमध्यस्थस्वस्तिकोपरि आनडुहंरक्तंचर्मप्राचीनग्रीवमूर्ध्वलोमसंस्थाप्यतस्योपरिश्रीपर्णीपीठंसंस्थाप्यसितेनवाससा
संछादयेत्॥ एतद्भद्रासनमिति॥ अथचतुर्षुस्वस्तिकेषुपूर्वादिदिक्षुचत्वारोपिऋत्विजःकलशान्संस्थापयेयुः॥ आचार्योवा॥ तत्रायंप्रकारः॥

महीद्यौः पृथिवीचनेति भूमिंस्पृशन् संप्रार्थ्य ओषधयः समितियवान् क्षिस्वा आकलशेष्विति तेषु कलशं संस्थाप्य इमंमेगंगेतितीर्थोदकेनापू-
र्य गंधद्वारामिति चंदनागरुकस्तूरीकर्पूरगोरोचनादीन् गंधादीन् गुग्गुलंचनिक्षिपेत् ॥ याओषधीरितिसर्वौषधीः ॥ कांडात्कांडादितिदूर्वाः ॥ अ
श्वत्थेवइतिपंचपल्लवान् ॥ स्योनापृथिवीत्यनेन ॥ उद्धृतासिवराहेणकृष्णेनशतबाहुना ॥ मृत्तिकेहरमेपापंयन्मयादुष्कृतंकृतमित्यनेनपंचमृदः
क्षिपेत् ॥ याः फलिनीरितिफलं ॥ सहिरत्नानीतिपंचरत्नानि हिरण्यरूपमितिहिरण्यं ॥ युवासुवासाइत्यनेनवस्त्रेण रक्तसूत्रेणाच्चवेष्टयेत् ॥
पूर्णादर्वीतिधान्यपूर्णपात्रं कलशोपरिनिदध्यात् ॥ अत्रवरुणावाहनपूजनेअपिकेचिदाहुः ॥ ततः कलशेसर्वेसमुद्राइतिगंगाद्यावाहनं ॥ ततः कुं
भाभिमंत्रणं ॥ कलशस्यमुखेविष्णुः कंठेरुद्रः समाश्रितः ॥ मूलेत्वस्यस्थितोब्रह्मामध्येमातृगणाःस्मृताः ॥ कुक्षौतुसागराःसप्तसप्तद्वीपावसुं
धरा ॥ ऋग्वेदोथयजुर्वेदः सामवेदोह्यथर्वणः ॥ अंगैश्चसहिताःसर्वेकलशंतुसमाश्रिताइति ॥ ततः कुंभप्रार्थना ॥ देवदानवसंवादेमथ्यमाने
महोदधौ ॥ उत्पन्नोसितदाकुंभविधृतोविष्णुनास्वयं ॥ त्वत्तोयेसर्वतीर्थानिदेवाःसर्वेत्वयिस्थिताः ॥ त्वयितिष्ठंतिभूतानित्वयिप्राणाःप्रतिष्ठि
ताः ॥ शिवःस्वयंत्वमेवासिविष्णुस्त्वंचप्रजापतिः ॥ आदित्यावसवोरुद्राविश्वेदेवाःसपैतृकाः ॥ त्वयितिष्ठंतिसर्वेपियतःकामफलप्रदाः ॥ त्वत्प्र
सादादिमंयज्ञंकर्त्तुमीहेजलोद्भव ॥ सान्निध्यंकुरुमेदेवप्रसन्नोभवसर्वदेति ॥ ततोऋत्विजआनोभद्रेतिशांतिसूक्तं पठेयुरितिकेचित् ॥ आनो
भद्रेतिशांतिसूक्तस्य राहूगणोविश्वेदेवास्त्रिष्टुप् आद्यासप्तमीच्चजगत्यः षष्ठीविराट् शेषास्त्रिष्टुभः शांतिसूक्तजपेविनियोगः ॥ आनोभद्राः ॥

शन्नोवातःपवतामित्यादिकांवा ॥ तस्मिन्नेवसमयेआचार्योभद्रासनस्योत्तरईशान्यांवावस्त्राच्छादितपीठादौविनायकप्रतिमामंबिकाप्रतिमां
चाग्न्युत्तारणपूर्वंप्रतिष्ठाप्यषोडशोपचारैःपूजयेदितिनिबंधकृतः ॥ तत्रविनायकमंत्रः ॥ गणानांत्वागृत्समदोगणपतिर्जगती गणपत्यावाहनेवि
नियोगः ॥ ॐ गणानांत्वा ॥ ॐ तत्पुरुषायविद्महे वक्रतुंडायधीमहि ॥ तन्नोदंतिःप्रचोदयादितिवा ॥ गौर्यास्तु गौरीर्मिमायदीर्घतमाऽउमाजग
ती गौर्य्यावाहनेविनियोगः ॥ गौरीर्मिमायसुभगायैविद्महेकाममालिन्यैधीमहि ॥ तन्नोगौरीप्रचोदयादिति ॥ अत्रमिताक्षरायांचरुहोमो
प्युक्तः ॥ शिष्टाश्चकुर्वंति तस्मिन्पक्षेआचार्योगृह्योक्तविधिनाकुंडेस्थंडिलेवाऽग्निंप्रतिष्ठाप्यप्रादेशमात्रंसमिद्द्वयमादायास्मिन्होमेदेव
तापरिग्रहार्थमन्वाधानंकरिष्यइतिसंकल्प्यचक्षुषीआज्येनेत्यंतमुक्त्वाअत्रप्रधानंमितंसंमितशालंकटंकटंकूष्मांडराजपुत्रमेताःप्रधा
नदेवताएकैकयाचर्वाहुत्यायक्ष्ये ॥ शेषेणस्विष्टकृतमित्याद्युक्त्वाग्नावाद्ध्यात् ॥ अपरार्कमतेतुपंचैवाहुतयस्तन्मतेत्वाधानेहोमद्वये
चतथैवानुसंधेयं ॥ ततःपरिसमूहनादिचरुश्रपणांतंकृत्वागोघृतलोलीकृतेनगौरसर्षपकल्केनोद्वर्त्तितांगंसर्वौषधिचूर्णैःकस्तूरिका
गरुचंदनादिभिर्विलिप्तशिरसंयजमानमाचार्योभद्रासनेउपवेशयेत् ॥ ततोयजमानःस्वस्तिवाचनंकुर्यात् ॥ अनंतरंरूपगुणशालिनी
भिःसुवासनीभिर्नीराजनंकारयेत् ॥ ततोभद्रासनात्पूर्वदेशावस्थितंकलशमादायाभिषिंचेदाचार्यः ॥ मंत्रश्च ॥ सहस्राक्षंशतधारमृ
षिभिःपावनंकृतं ॥ तेनत्वामभिषिंचामिपावमानीःपुनंतुते ॥ ततोदक्षिणदेशावस्थितंकलशमादाय भगंतेवरुणोराजाभगंसूर्योबृह-

स्पतिः ।। भगमिंद्रश्चवायुश्चभगंसप्तर्षयोददुरित्यनेनाभिषिंचेत् ।। ततःपश्चिमदिगवस्थितंकलशमादाययत्तेकेशेषुदौर्भाग्यंसीमंतेयच्चमूर्द्ध-
नि ।। ललाटेकेशयोरक्ष्णोरापस्तद्घ्नंतुतेसदेति ।। ततउदक्देशावस्थितंकलशमादायपूर्वोक्तैस्त्रिभिर्मंत्रैरभिषिंचेत् ।। बृहत्पराशरेणान्येपिमं-
त्राउक्ताः ।। एतद्दैपावनंस्नानंसहस्राक्षमृषिस्मृतं ।। तेनत्वाशतधारेणपावमान्यःपुनंतुमां ।। शक्रादिदशदिक्पालाब्रह्माद्याकेशवादयः ।। आप-
स्तद्घ्नंतुदौर्भाग्यंशांतियच्छंतुसर्वदा ।। सुमित्र्यानआपओषधयःसंतु दुर्मित्र्यास्तस्मैसंतुयोस्मान्द्वेष्टियंचवयंद्विष्मः ।। समुद्रागिरयोन-
द्योमुनयश्चपतिव्रताः ।। दौर्भाग्यंघ्नंतुतेसर्वेशांतियच्छंतुसर्वदा ।। पादगुल्फोरुजंघादौनितंबोदरनाभिषु ।। स्तनोरुबाहुहस्ताग्रग्रीवाअं-
सांघ्रिसंधिषु ।। नासाललाटकर्णभ्रूकेशांतेषुचयत्स्थितम् ।। तदापोघ्नंतुदौर्भाग्यंशांतियच्छंतुसर्वदा ।। इत्येतैरप्यभिषिंचेदितिकेचित् ।।
चतुर्थकलशाभिषेचनएवैतेपठनीयाः ।। अथाचार्योयजमानस्यपश्चिमतस्तिष्ठन्सव्यपाणिगृहीतकुशांतर्हितेयजमानशिरसिऔदुंबरेण
स्रुवेणसार्षपंतैलंजुहुयात् ।। ओंमितायस्वाहा ।। यजमानोमितायेदंनममेतित्यजेदेवंसर्वत्रापि ।। ओं संमितायस्वाहा ।। ओंशालायस्वा०
।। ओंकटंकटाय० ।। ओंकूष्मांडाय० ।। ओंराजपुत्रायेति ।। अथाचार्योग्न्यर्चनाद्याज्यभागांतंकृत्वाचरुणामितादिभ्यएवजुहुयाद्यजमान-
स्तुपूर्ववत्त्यजेत् ।। आचार्यःस्विष्टकृदादिप्रणीताविमोकांतंकर्मशेषंसमापयेत् ।। यजमानस्त्वभिषेकशालायामिंद्रादिदशलोकपालेभ्यो
नाम्नादिक्षुविदिक्षुचबलीन्दद्यात् ।। एतानिअग्निस्थापनचरुहोमदिक्पालबलिदानानिमिताक्षरामनुरुध्योक्तानि ।। ततोमितायएष-

बलिर्नममेतिपायसेनमाषभक्तेनवाबलिंदत्वाविनायकांबिकयोरग्रतः सकृदवहततंडुलानांमांसेनतिलपिष्टेनवामिश्रमोदनमत्स्यमांसं
पक्कमपक्वंच गौडी पैष्टी माध्वीतित्रिविधांसुरांच ॥ब्राह्मणस्यमांसस्थानेसलवणंपायसंसुरास्थानेसलवणंदुग्धं चित्रंपुष्पंसुगंधिद्रव्यंमू
लकंपूरिकाः अपूपाः उंडेरकस्रजः दध्यन्नंपायसंगुडमिश्रतंडुलादिपिष्टंमोदकांश्चपात्रेसंस्थाप्य तत्पुरुषायविद्महेइतिमंत्रेणविनायकाय
सुभगायैविद्महेइतिमंत्रेणचांबिकायैनिवेदयेत् ॥ अथाचार्योनूतनंशूर्पेसर्वमुपहारशेषंसंस्थाप्यचतुष्पथंगत्वातत्रगोमयेनोपलिप्यकुशा
नास्तीर्यतत्रशूर्पंप्राङ्मुखंसंस्थापयेत् ॥ यजमानस्त्वेतैर्मंत्रैर्बलिंदद्यात् ॥ बलिंगृह्णंत्विमंदेवा आदित्यावसवस्तथा ॥ मरुतोश्चाऽश्विनौरुद्राः
सुपर्णाःपन्नगाग्रहाः ॥ असुरायातुधानाश्चपिशाचामातरोरगाः ॥ शाकिन्योयक्षवेतालायोगिन्यःपूतनाःशिवाः ॥जंभकाःसिद्धगंधर्वा
नागाविद्याधरानगाः ॥ दिक्पालालोकपालाश्चयेचविघ्नविनायकाः ॥जगतांशांतिकर्त्तारोब्रह्माद्याश्चमहर्षयः ॥ माविघ्नंमाचमेपापंमास्तु
परिपंथिनः ॥ सौम्याभवंतुतृप्ताश्चभूतप्रेताःसुखावहाः ॥इति ॥ देवादित्यवसुमरुदश्विरुद्रसुपर्णपन्नगग्रहासुरयातुधानपिशाचमातृउर
गशाकिनीयक्षवेतालयोगिनीपूतनाशिवजृंभकसिद्धगंधर्वनागविद्याधरनगदिक्पाललोकपालविघ्नविनायकजगच्छांतिकर्तृब्रह्मादिमह
र्षिभूतप्रेतेभ्यइदंनममेतित्यागः ॥ ततःशिरसाभूमिंगत्वापुष्पयुतमर्घंतत्पुरुषायेतिमंत्रेणविनायकायसुभगायैइत्यंबिकायैचदद्यात् ॥ ततो
दूर्वासर्षपपुष्पाणांपूर्वोक्तविनायकमंत्रेणविनायकायांजलिंदद्यात् ॥ अंबिकायैतन्मंत्रेणतथैवदद्यात् ॥ ततोविनायकमंबिकांचोपतिष्ठेत्

॥मंत्रस्तु॥ रूपंदेहियशोदेहि भगंभगवतिदेहिमे॥ पुत्रान्देहिधनंदेहिसर्वान्कामांश्चदेहिमे॥ अस्मिन्मंत्रे भगंभगवन्देहिमइत्यूह्यविनायक
मुपतिष्ठेत्॥ अनंतरंयजमानः प्राङ्मुखोपविष्टउदङ्मुखानाचार्यादीन्पूजयित्वादक्षिणांदद्यात्॥ ततउत्तिष्ठब्रह्मणस्पतइत्यनेनयांतुदेवग
णाइत्यनेनचविनायकमंबिकांचोत्थाप्यविसृज्यप्रतिमादिसर्वासामग्रीमाचार्यायदद्यात्॥ ततोयथाशक्तिभूयसींदक्षिणांदीनानाथेभ्योद-
त्वायथाशक्तिविनायकप्रीत्यर्थमंबिकाप्रीतयेचब्राह्मणान्भोजयित्वासंकल्प्यवायस्यस्मृत्येत्याद्युक्त्वान्यूनातिरिक्तंसर्वंसंपूर्णमस्त्वितिता-
न्संप्रार्थ्यतैरनुज्ञातः सुहृद्युतोभुंजीत॥ ॥इतिश्रीमच्छंकरभट्टसूरिसूनुभट्टनीलकंठकृते भगवंतभास्करे शांतिमयूखे विनायकशांतिप
द्धतिः समाप्ता॥ ॥अथग्रहयज्ञः॥ ॥स्कांदे॥ देवदानवगंधर्वायक्षराक्षसकिन्नराः॥ पीड्यंतेग्रहपीडाभिः किंपुनर्भुविमानवाः॥ शनैश्चरे
णसौदासोनरमांसेनियोजितः॥ राहुणापीडितोराजानलोभ्रांतोमहीतले॥ अंगारकविरोधेनरामोराष्ट्रान्निवासितः॥ अष्टमेनशशांकेन
हिरण्यकशिपुर्हतः॥ रविणासप्तमस्थेनरावणोविनिपातितः॥ गुरुणाजन्मसंस्थेनहतोराजासुयोधनः॥ पांडवाबुधपीडायांविकर्मणिनि
योजिताः॥ षष्ठेनोशनसायुद्धेहिरण्याक्षोनिपातितः॥ एतेचान्येचबहवोग्रहदोषैस्तुपीडिताः॥ याज्ञवल्क्यः॥ ग्रहाधीनानरेंद्राणामुच्छ्रा
याःपत्तनानिच॥ भावाभावौचजगतस्तस्मात्पूज्यतमाग्रहाः॥ प्रयोगपारिजातेउत्पलपरिमले॥ कार्यारंभेषुसर्वेषुप्रतिष्ठास्वध्वरेषुच॥ नववे
श्मप्रवेशेचगर्भाधानादिकर्मसु॥ आरोग्यस्नानसमयेसंक्रांतौरोगसंभवे॥ अभिचारेचयःकुर्याद्ग्रहपूजांविधानतः॥ सोभीष्टफलमाप्नोति

निर्विघ्नेननसंशयइति॥ श्रीकामः शांतिकामोवाग्रहयज्ञंसमाचरेत्॥ वृष्ट्यायुःपुष्टिकामोवातथैवाऽभिचरन्नपि॥ मात्स्ये॥ ग्रहयज्ञास्त्रिधाप्रो-
क्ताःपुराणश्रुतिकोविदैः॥ प्रथमोऽयुतहोमश्चलक्षहोमस्ततःपरः॥ तृतीयःकोटिहोमस्तुसर्वकामफलप्रदः॥ ग्रहस्योत्तरपूर्वेणमंडपंकारयेद्बुधः॥
रुद्रायतनभूमौवाचतुरस्रमुदक्प्लवं॥ दशहस्तमथाष्टौवाहस्तान्कुर्याद्विधानतः॥ तस्यद्वाराणिचत्वारिकर्त्तव्यानिविचक्षणैः॥ स्कांदे॥ नवग्रहमखे-
कुंडंहस्तमात्रंसमंभवेत्॥ चतुरस्रमधोहस्तंयोनिवक्त्रंसमेखलं॥ योनिरेववक्त्रंयस्यतत्॥ पुत्रादिकामनयातुयोन्याद्याकाराअपिभवंति॥ चतुरं
गुलविस्तारामेखलातद्वदुच्छ्रिता॥ अत्रविशेषोपदेशादेकैवमेखलामात्स्ये॥ वितस्तिमात्रायोनिःस्यात्षट्सप्तांगुलविस्तृता॥ कूर्मपृष्ठोन्नता
मध्येपार्श्वयोश्चांगुलोच्छ्रिता॥ गजोष्ठसदृशीतद्वदायताच्छिद्रसंयुता॥ मेखलोपरिसर्वत्रअश्वत्थदलसन्निभा॥ एकंकुंडंचमंडपेशानभागेउ-
दीच्यांवेतिहेमाद्रिः॥ अयुतादिहोमंप्रकृत्यवशिष्ठस्तु॥ कुंडंतन्मध्यभागेतुकारयेच्चतुरस्रकम्॥ कुंडस्येशानभागेतुपूजावेदिंप्रकल्पयेदित्या
ह॥ अत्रचतुरस्रमित्यनेनक्षत्रियादिपुरस्कारेणविहितानामाकारविशेषाणांस्त्रीपुरस्कारेणविहितस्ययोन्याकारस्यनिवृत्तिर्योनौपुत्राःशु
भदलेंद्वाभइत्याद्याःकाम्यास्त्वाकाराभवंत्यैव॥ वेद्यांविशेषमाहगोभिलः॥ कुंडस्यप्रागुदीच्यांवाप्राच्यामुत्तरतोपिवा॥ चतुरस्रंचतुर्द्वारंक
र्त्तव्यंग्रहपीठकं॥ श्रीकामःपूर्वतःकुर्यात्पुष्ट्यर्थंदक्षिणेनतु॥ पश्चाद्विजन्मसिद्ध्यर्थंशांत्यर्थंचोत्तरेणतु॥ ऐशान्यांसर्वकामायत्वाग्नेय्यांत्वभि-
चारके॥ नैरृत्यांपुत्रलाभायपुष्ट्यर्थंवायवेनत्विति॥ ग्रहवेदीतुस्थंडिलपक्षेपिकार्या॥ वशिष्ठः॥ लिखेदष्टदलंपद्मंवेदिकोपरितंडुलैः॥ अत्रै-

कान्निब्रह्माचार्य्यपक्षमुक्तातेषांनवसंख्याकुंडेषु तत्तद्ग्रहाकारांश्चाह प्रयोगपारिजाते भगवान् ॥ मनोरमेशुचौदेशेहोमशालामलंकृताम् ॥ कृ-
त्वातुसंवृतांप्राज्ञोग्रहस्थानंप्रकल्पयेत् ॥ तन्मध्येभास्करस्थानंभवेत्पूर्वोत्तरेबुधः ॥ पूर्वस्मिन्भार्गवस्थानंसोमोदक्षिणपूर्वके ॥ दक्षिणस्यांकु-
जस्थानंराहोर्दक्षिणपश्चिमे ॥ शनेस्तुपश्चिमेस्थानंकेतोरुत्तरपश्चिमे ॥ उत्तरस्यांगुरोःस्थानमेवंचस्थंडिलंभवेत् ॥ स्थंडिलमग्न्यर्थं ॥ भास्करस्य
चवृत्तंस्याच्चंद्रस्यचतुरस्रकं ॥ कुजस्यतुत्रिकोणंस्याद्बाणाकारंबुधस्यतु ॥ गुरोर्दीर्घंचतुष्कोणंपंचकोणंसितस्यतु ॥ चापाकारंशनेराहोः शूर्पंकेतो-
र्ध्वजाकृतिं ॥ नवधाविभजेदग्निंश्रौतकर्मविधानतः ॥ ऋत्विजश्चयथायोगंकुंडेषुब्राह्मणाःपृथक् ॥ अथस्रुवेणजुहुयात्सूर्य्यपावकदारुकान् ॥ ऋत्वि-
जोजुहुयुः सर्वेस्रुवेणैवंपृथक्पृथक् ॥ अष्टौतुकलशान्गृह्यसमारोपणमग्निषु ॥ प्रधानाग्नौविधायेमानित्यंहोमंसमाचरेदिति ॥ अत्रैवंचस्थंडिलं
भवेदित्यनेनस्थंडिलानांकुंडानांचसस आकारस्तत्तद्दिक्षुनिवेशश्चोक्तः ॥ ब्राह्मणाःपृथगित्यनेननवाचार्याब्राह्मणाश्चनवेत्युक्तं ॥ अत्रार्थसंक्षेपः प्र-
योगपारिजाते ॥ मध्यकुंडेस्मार्त्ताग्निंप्रणीयततोनवाचार्याअष्टसुकुंडेष्वग्निंप्रणीयाज्यभागांतेऽर्कादिसमिद्भिर्गुडोदनादिहविर्भिराज्येनचग्रहादि
मंत्रैर्हुत्वाव्यस्तसमस्तव्याहृतिभिश्चतिलान्हुत्वास्विष्टकृदादिहोमशेषंकृत्वापूर्णाहुतीर्जुहुयुरिति ॥ कुंडमुक्त्वास्कांदे ॥ तस्यचोत्तरपूर्वेणस्थंडिलंहस्त
मात्रकं ॥ त्रिवप्रंचतुरस्रंचवितस्त्युच्छ्रायसंमितम् ॥ स्थंडिलंवेदिः ॥ वप्रोमेखला ॥ मात्स्ये ॥ द्व्यंगुलोच्छ्रितोवप्रः प्रथमः समुदाहृतः ॥ त्र्यंगुलोच्छ्रा
यसंयुक्तंवप्रद्वयमथोपरि ॥ द्व्यंगुलस्तत्रविस्तारः सर्वेषांकथितोबुधैः ॥ तत्रग्रहानाहयाज्ञवल्क्यः ॥ सूर्यः सोमोमहीपुत्रः सोमपुत्रोबृहस्पतिः ॥ शुक्रः

शनैश्चरोराहुःकेतुश्चेतिग्रहाःस्मृताः॥ स्कांदे॥ नवग्रहमखेकुर्याद्दृत्विजश्चतुरःशुभान्॥ अथवाचैकमभ्यर्च्यविधिनाब्रह्मणासह॥ त्रिविधमपिन
वग्रहमुपक्रम्यवशिष्ठस्तु॥ षोडशब्राह्मणान्शुद्धान्दंभाऽनृतविवर्जितान्॥ तेषांमध्येश्रेष्ठतममाचार्यंतंप्रकल्पयेदिति॥ अत्रपारिजातेनवाचा
र्यएकोब्रह्माषड्ऋत्विजः॥ आचार्येभ्योनवभ्यश्चग्रहार्चनफलंततइत्युक्तेः॥ आचार्यःकर्मएवकुर्यात्॥ परेत्वारंभमात्रं॥ धेन्वाद्याग्रहदक्षिणाअपिते
भ्यएवदेयाइत्याद्युक्तं॥ तद्युक्तं॥ उपक्रमेएकाचार्यस्यसंस्कार्यत्वेनैकत्वमविवक्षितं॥ तथाप्याचार्यस्यभूतभाव्युपयोगाभावात्संस्कार्यत्वानुपप
त्तेर्वृतआचार्यःस्वकर्मकुर्यादितिकल्पितेवाक्येउपादेयत्वादाचार्यस्यभवत्येकत्वंविवक्षितम्॥ उपपादितंचेदमध्वर्युंवृणीतेहोतारंवृणीतेपुरोहितं
वृणीतइत्यत्रमिश्रैः॥ जन्मभूर्गोत्रमग्निश्चवर्णस्थानमुखानिच॥ योऽज्ञात्वाकुरुतेशांतिंग्रहास्तेनाऽवमानिताः॥ तत्रवर्णजन्मनी आहदामोदरीये
वृद्धपराशरः॥ रक्तःकश्यपजोभानुःशुक्लोब्रह्मसुतःशशी॥ रक्तोरुद्रसुतोभौमःपीतःसोमसुतोबुधः॥ पीतोब्राह्मसुराचार्यःशुक्लःशुक्लोभृगूद्वहः
॥ कृष्णःशनीरवेःपुत्रःकृष्णोराहुःप्रजापतेः॥ कृष्णःकेतुःकृशानूत्थःकृष्णाःपापास्त्रयोप्यमी॥ स्कांदे॥ उत्पन्नोऽर्कःकलिंगेषुयमुनायांचचंद्रमाः
॥ अंगारकस्त्ववंत्यायांमगधायांहिमांशुजः॥ सैंधवेषुगुरुर्जातःशुक्रोभोजकटेतथा॥ शनैश्चरस्तुसौराष्ट्रेराहुर्वैराठिनापुरे॥ अंतर्वेद्यांतथाके
तुरित्येताग्रहभूमयः॥ यस्ययस्यचयद्गोत्रंतत्तेवक्ष्याम्यतःपरं॥ आदित्यःकश्यपेगोत्रेआत्रेयश्चंद्रमाभवेत्॥ भरद्वाजोद्भवोभौमस्तथात्रेयश्च-
सोमजः॥ शक्रपूज्योंगिरोगोत्रःशुक्रोवैभार्गवस्तथा॥ शनिःकाश्यपएवाद्यराहुःपैठीनसिस्तथा॥ केतवोजैमिनेयाश्चग्रहाग्निस्तदनंतरम्॥

आदित्यःकपिलोनामपिंगलःसोमउच्यते॥धूमकेतुस्तथाभौमोजाठराग्निर्बुधःस्मृतः॥गुरोश्चैवशिखानामशुक्रोभवतिहाटकः॥शनैश्चरोमहाते-
जाराहुकेत्वोर्हुताशनः॥एतानिग्रहविशेषतोग्निनामानि॥कर्मविशेषतोपिदेवीपुराणे॥शुभोग्रहविधौह्यग्निर्लक्षहोमेपराजितः॥कोटिहोमेशिवोव
न्हिःसर्वकामप्रदायकः॥क्वचित्तु॥लक्षहोमेतुवन्हिःस्यात्कोटिहोमेहुताशनइति॥स्कांदे॥भास्करांगारकौरक्तौश्वेतौशुक्रनिशाकरौ॥सोमपुत्रोन
गुरुश्चैवतावुभौपीतकौस्मृतौ॥कृष्णंशनैश्चरंविंद्याद्राहुंचित्राश्चकेतवः॥मध्येतुभास्करंविंद्याच्छशिनंपूर्वदक्षिणे॥दक्षिणेलोहितंविंद्याद्बुधं
पूर्वोत्तरेणतु॥उत्तरेणगुरुंविंद्यात्पूर्वेणैवतुभार्गवं॥पश्चिमेनशनिंविंद्याद्राहुंपश्चिमदक्षिणे॥पश्चिमोत्तरतःकेतुःस्थाप्योवैशुक्लतंडुलैः॥अथन-
वावर्णकैःकार्याःकार्याःस्वर्णादिधातुभिः॥याज्ञवल्क्यः॥ताम्रकात्स्फटिकाद्रक्तचंदनात्स्वर्णजादुभौ॥रजतादयसःसीसात्कांस्यात्कार्याग्रहा
स्तथा॥वशिष्ठः॥यथारुचिप्रमाणेनप्रतिमाःकल्पयेत्सुधीः॥अत्रसर्वग्रहाणांसूर्यादिःक्रमःस्पष्टः॥बौधायनस्तु॥सूर्यांगारकशुक्रचंद्रबुध
गुरुशनयइत्याह॥स्कांदे॥भानुंतुमंडलाकारंसोमंतुचतुरस्रकं॥अंगारकंत्रिकोणंचबुधंबाणाकृतिंतथा॥दीर्घंचतुरस्रंगुरुंपंचास्रंभार्गवंत-
था॥धनुस्तुल्यंशनिंविंद्याद्राहुंशूर्पाकृतिंतथा॥ध्वजाकाराःकेतवश्चगणेशंतत्ररूपिणं॥रूपिणंहस्तपादाद्यवयवयुक्तं॥स्थापयेच्छुक्लतंडुलैर्व
र्णकैर्लेख्याइत्येतत्पक्षयोर्मंडलाद्याकारतेतिहेमाद्रिः॥तत्रैव॥शुक्रार्कौप्राङ्मुखौज्ञेयौगुरुसौम्यावुदङ्मुखौ॥प्रत्यङ्मुखःशनिःसोमःशेषादक्षि
णतोमुखाः॥इदंचशुक्रादीनांप्राङ्मुखत्वादिआदित्याभिमुखाःसर्वइतिमात्स्योक्तादित्याभिमुखत्वेनविकल्पते॥यत्तु॥हेमाद्रिर्विकल्पपरिजि

हीर्षयाप्राङ्मुखावूर्द्ध दृष्टीउदङ्मुखौवामदृष्टीप्रत्यङ्मुखोधोदृष्टिर्दक्षिणतोमुखाः दक्षिणदृष्ट्यइतिव्याचष्ट ॥ तत्रमूलंचिंत्यं॥विरोधतादवस्थंच॥
वर्णरूपगुणैर्युक्तान्व्याहृत्यावाहयेत्तुतान् ॥मात्स्ये॥पुण्येन्हिविप्रकथितेकृत्वाब्राह्मणवाचनं॥अग्निप्रणयनंकृत्वावेद्यामावाहयेत्सुरान्॥देवानां
तत्रसंस्थाप्याविंशतिर्द्वादशाधिका॥आदित्याभिमुखाःसर्वेसाधिप्रत्यधिदेवताः॥विष्णुधर्मोत्तरे॥अतःपरंप्रवक्ष्यामियोदेवोयोग्रहःस्मृतः॥अग्नि
र्र्कःस्मृतःसोमोवरुणःपरिकीर्त्तितः॥ अंगारकःकुमारश्चबुधश्चभगवान्हरिः॥ बृहस्पतिःस्मृतःशक्रःशुक्रोदेवीचपार्वती॥प्रजापतिःशनैश्चैवराहु-
र्ज्ञेयोगणाधिपः॥विश्वकर्मास्मृतःकेतुर्येग्रहास्तेसुराःस्मृताः॥अतएवाग्न्यादिलिंगकामंत्राःसूर्यादिस्थापनेउक्ताः॥स्कांदे॥ अग्निंदूतंदिनेशाय
चंद्रायाप्स्वंतइत्यपि॥स्योनापृथिविभौमायइदंविष्णुर्बुधायच॥ इंद्रआसांसुरेज्यायशक्रज्योतिःसितायच॥ प्रजापतेतिसौरायआयंगौरितिरा-
हवे॥केतवेब्रह्मजज्ञानंस्वैःस्वैर्मंत्रैःप्रतिष्ठिताः॥एतेषांचमंत्राणांव्याहृत्यावाहयेत्तुतानित्युत्काभिर्व्याहृतिभिरावाहनेविकल्पः॥मदनस्त्वावाह
नस्थापनयोर्भेदाद्व्याहृतिभिरावाहनं॥एतैर्मंत्रैःस्थापनमित्यूचेपारिजातेवामनस्तु॥प्रणवंत्वादितःकृत्वाभूर्भुवःस्वस्ततःपरम्॥चतुर्थ्यानाम-
मसंयुक्तंनमस्कारांतयोजितं॥एषमंत्रःसमाख्यातोग्रहपूजाविधायकः॥अनेनावाहनंकुर्यादनेनैवविसर्जनमित्यूचे॥अत्रावाहनवाक्येषुवि
शेषमाहबाधायनः॥ किरीटिनंपद्मासनंपद्मकरंपद्मगर्भसमद्युतिं सप्ताश्वंसप्तरज्जुंकलिंगदेशजंकाश्यपगोत्रंविश्वामित्रार्षंत्रिष्टुप्छंदसंरक्तां
बरधररक्ताभरणभूषितंरक्तगंधानुलेपनंरक्तछत्रध्वजपताकिनंमुकुटकेयूरमणिशोभितमारूढ्यरथंदिव्यंमेरुंप्रदक्षिणीकुर्वाणंग्रहमंडलेप्रवि-

ष्टमधिदेवताग्निसहितंप्रत्यधिदेवतेश्वरसहितंरक्तवृत्तमंडलेपूर्वमुखमादित्यमावाहयामि॥किरीटिनंरक्तमाल्यांबरंरक्तशूलगदाधरंचतुर्भुजंमे
षगमनमवंतिदेशजंवाशिष्ठगोत्रजंजमदग्न्यार्षजगतीछंदसंरक्तांबरधरंरक्ताभरणभूषितंरक्तमाल्यानुलेपनंरक्तछत्रध्वजपताकिनंमुकुटकेयूर
मणिशोभितमारुह्यरथंदिव्यंमेरुंप्रदक्षिणीकुर्वाणंग्रहमंडलेप्रविष्टमधिदेवताभूमिसहितंप्रत्यधिदेवतास्कंदसहितंत्रिकोणरक्तमंडलेदक्षिणामु
खमंगारकमावाहयामि॥किरीटिनंश्वेतवर्णंचतुर्भुजंदंडिनंवरदंकाव्यंसाक्षसूत्रकमंडलुंकीटकदेशजंभार्गवगोत्रजंशौनकार्षपंक्तिछंदसंश्वेतां-
बरधरंश्वेताभरणभूषितंश्वेतंश्वेतगंधानुलेपनंश्वेतछत्रध्वजपताकिनंमुकुटकेयूरमणिशोभितमारुह्यरथंदिव्यंमेरुंप्रदक्षिणीकुर्वाणंग्रहमंडले
प्रविष्टमधिदेवतेंद्राणीसहितंप्रत्यधिदेवेंद्रसहितंशुक्लपंचकोणमंडलेप्राङ्मुखंभगवंतंशुक्रमावाहयामि॥किरीटिनंश्वेतांबरधरंदशाश्वंश्वेत
भूषणंपाशपाणिंद्विबाहुंवनायुदेशजमत्रिगोत्रमात्रेयार्षमनुष्टुप्छंदसंश्वेतांबरधरंश्वेतगंधानुलेपनंश्वेतछत्रध्वजपताकिनंमुकुटकेयूरमणि-
शोभितमारुह्यरथंदिव्यंमेरुंप्रदक्षिणीकुर्वाणंग्रहमंडलेप्रविष्टमधिदेवतासहितंप्रत्यधिदेवतोमासहितंचतुरस्रमंडलेप्रत्यङ्मुखंसोममावा
हयामि॥किरीटिनंपीतमाल्यांबरधरंपीतवर्णंकर्णिकारसमद्युतिंखड्गचर्मगदापाणिंसिंहस्थंवरदंमगधदेशज मत्रिगोत्रजंभारद्वाजार्षबृह
तीछंदसंपीतांबरधरंपीताभरणभूषितंपीतगंधानुलेपनंपीतछत्रध्वजपताकिनंमुकुटकेयूरमणिशोभितमारुह्यरथंदिव्यंमेरुंप्रदक्षिणीकुर्वा-
णंग्रहमंडलेप्रविष्टमधिदेवताविष्णुसहितंप्रत्यधिदेवताविष्णुसहितंपीतवर्णमंडलेउदङ्मुखंबुधमावाहयामि॥किरीटिनंपीतवर्णंचतुर्भुजंदंडि-

वरदंसाक्षसूत्रकमंडलुंसिंधुदेशजमांगिरसगोत्रंवाशिष्ठार्षमनुष्टुप्छंदसंपीतांबरधरंपीताभरणभूषितंपीतगंधानुलेपनंपीतछत्रध्वजपताकिनंमुकु
टकेयूरमणिभूषितमारुह्यरथंदिव्यंमेरुंप्रदक्षिणीकुर्वाणंग्रहमंडलेप्रविष्टंअधिदेवतेंद्रसहितंप्रत्यधिदेवताब्रह्मसहितंपीतदीर्घचतुरस्रमंडलेउदङ्मु
खंगुरुमावाहयामि॥ किरीटिनमिंद्रनीलसमद्युतिंशूलधरंवरदंगृध्रवाहनंसबाणशरधरंसौराष्ट्रदेशजंकाश्यपगोत्रजंभृग्वार्षंगायत्रीछंदसंकृष्णांब
रधरंकृष्णाभरणभूषितंकृष्णागंधानुलेपनंकृष्णाछत्रध्वजपताकिनंमुकुटकेयूरमणिशोभितमारुह्यरथंदिव्यंमेरुंप्रदक्षिणीकुर्वाणंग्रहमंडलेप्रवि
ष्टमधिदेवताप्रजापतिसहितंप्रत्यधिदेवतायमसहितंकृष्णाधनुर्मंडलेप्रत्यङ्मुखंशनैश्चरमावाहयामि॥ किरीटिनंकरालवदनंखड्गचर्मशूलधरंसिं
हासनस्थंपूर्वदेशजंपाटलिगोत्रमांगिरसार्षमनुष्टुप्छंदसंकृष्णांबरधरंकृष्णाभरणभूषितंकृष्णागंधानुलेपनंकृष्णाछत्रध्वजपताकिनंमुकुटके
यूरमणिशोभितमारुह्यरथंदिव्यंमेरुंप्रदक्षिणीकुर्वाणंग्रहमंडलेप्रविष्टमधिदेवतासर्पसहितंप्रत्यधिदेवताकालसहितंकृष्णाशूर्पमंडलेदक्षिणामु
खंराहुमावाहयामि॥ धूम्रान्द्विबाहून्पाशधरान्विकृताननान्गृध्रवाहनान्किरीटिनोमध्यदेशजान्जैमिनिगोत्रजान्गौतमार्षान्नानाछंदस
श्चित्रांबरधराश्चित्राभरणभूषिताश्चित्रगंधानुलेपनान्कृष्णापिंगलध्वजपताकिनोमुकुटकेयूरमणिशोभितानारुह्यरथांदिव्यंमेरुंप्रदक्षिणीकुर्वा
णान्ग्रहमंडलेप्रविष्टानधिदेवताब्रह्मसहितान्प्रत्यधिदेवताचित्रगुप्तसहितान्कृष्णापिंगलध्वजमंडलेदक्षिणामुखान्केतूनावाहयामि॥ स्कां
दे॥ ईश्वरंभास्करेविंद्यादुमांविंद्यान्निशाकरे॥ स्कंदमंगारकेविंद्याद्बुधेनारायणंविदुः॥ गुरौवेदनिधिंविंद्यात्शुक्रेशक्रोविधीयते॥ शनैश्चरेयमं

विंद्याद्राहोकालस्तथैवच॥ चित्रगुप्तोधिपःकेतोरित्येताग्रहदेवताः॥ वेदनिधिर्ब्रह्मा॥ तत्रैव॥ वक्ष्येस्थानानिदेवानामीश्वरादियथाक्रमं॥सूर्यस्यचो
त्तरेशंभुमुमांसोमस्यदक्षिणे॥ स्कंदमंगारकस्यैवदक्षिणास्यांनिवेशयेत्॥ सौम्यात्पश्चिमतोविष्णुंब्रह्माजीवस्यपूर्वतः॥इंद्रमैंद्र्यांसिताद्दिङ्मंदा
दाग्नेयतोयमं॥राहोःपूर्वोत्तरेकालंसर्वभूतभयावहं॥केतोर्नैर्ऋतदिग्भागेचित्रगुप्तंनिधापयेत्॥स्कांदे॥ अतःस्थापनमंत्रांश्चकथयाम्यनुपूर्वशः
॥ईश्वरंत्र्यंबकंचेतिश्रीश्चतेचेतिपार्वतीं॥यदक्रंदेतिचस्कंदंविष्णुंविष्णोरराडसि॥आब्रह्मन्नितिब्रह्माणंसजोषेंद्रेतिवासवं॥यमायत्वेतिचयमं
कालंकार्षिरसीतिच॥चित्रावस्वितिमंत्रेणचित्रगुप्तंनिधापयेत्॥अग्निरापःक्षितिर्विष्णुरिंद्रश्चैंद्रीप्रजापतिः॥सर्पोब्रह्माचनिर्दिष्टा अधिदेवायथा
क्रमं॥अग्निंदूतमितित्वग्नेर्वरुणास्यउदुत्तमम्॥स्योनापृथिवीमेदिन्याइदंविष्णुस्तुविष्णवे॥इंद्रायेंदोइतींद्रस्योत्तानपर्णेशच्चीस्थितौ॥प्रजा
पतेप्रजेशस्यएषब्रह्मेतिवैविधेः॥मंत्रोनमोस्तुसर्पेभ्यःसर्पाणांस्थापनेमतः॥ग्रहदेवाधिदेवानांनैवेद्यंकुसुमानिच॥ग्रहवच्चासनंदानंस्थापनं
चानुपूर्वशः॥सूर्यादयोग्रहाईश्वरादयोदेवाः॥अग्न्यादयोधिदेवाः॥तत्रेश्वरादिदेवानांसूर्यस्यैवोत्तरेशंभुमित्यादिनापूर्वस्थलान्युक्तानि॥अग्न्या
दयोधिदेवास्तुग्रहदेवयोर्मध्येस्थाप्याः॥तथाचमदनरत्नेगोभिलवशिष्ठौ॥ग्रहदेवतयोर्मध्ये अधिदेवान्निधापयेत्॥तत्रैवसंग्रहेतु॥ईश्वराद
योदेषा अधिदेवतात्वेनव्यवहृताः॥अग्न्यादयस्तुप्रत्यधिदेवतात्वेन॥ तेषांस्थानांतरंचोक्तं॥अधिदेवादक्षिणतोवामेप्रत्यधिदेवताः॥स्थाप १२
नीयाःप्रयत्नेनव्याहृतीभिःपृथक्पृथक्॥तत्रैववाशिष्ठीयेतु॥देवतानांस्थानांतरंचोक्तं॥रुद्रंत्र्यंबकमंत्रेणरवेरुत्तरतोन्यसेत्॥सोमस्याग्नेय-

तुतद्भवेदितिपंचवक्रतोक्तिरपिपंचकुंभस्थानापत्यासंगच्छते॥ वस्त्रावगुंठितंकुर्यात्पूरयेत्तीर्थवारिणा॥ पंचरत्नंसमादायताम्रपल्लवसंयुतं॥ गजाश्वरथ्यावल्मी
कात्संगमाद्ध्रदगोकुलात्॥ राजद्वारप्रदेशाच्चमृदमानीयनिक्षिपेत्॥ कुंभस्यनैर्ऋतेदेशेहोमदेशंप्रकल्पयेत्॥ गोमयालेपितेदेशेकुर्यात्स्थंडिलमुत्तमं॥ कृत्वाग्नि
मुखपर्यंतमुल्लेखादिस्वशक्तितः॥ पूर्णपात्रनिधानांतंकृत्वापूजांसमाचरेत्॥ नक्षत्रदेवतारूपंसुवर्णेनप्रयत्नतः॥ निष्कमात्रेणवार्द्धेनपादेनाथस्वशक्तितः॥
प्रतिमांलक्षणोपेतांकारयित्वाविचक्षणः॥ यद्वामूलंसुवर्णस्यस्थापयित्वाप्रपूजयेत्॥ मूलंमूलाकारंमूल्यमितिक्वचित्पाठः॥ तदाप्रतिमामूल्यमित्यर्थः॥
सुवर्णंसर्वदैवत्यंसर्वदेवात्मकोनलः॥ सर्वदेवात्मकोविप्रःसर्वदेवमयोहरिः॥ संस्मरेन्निर्ऋतिंश्यामंसुमुखंनरवाहनं॥ रक्षोधिपंखड्गहस्तंदिव्याभरणभू-
षितं॥ प्रतिमापूजनार्थायवस्त्रयुग्मंप्रकल्पयेत्॥ पंकजंकारयेद्भूमौरक्ताभैर्व्रीहितंडुलैः॥ चतुर्विंशद्दलोपेतंशुभैर्वाकर्णिकान्वितं॥ तस्योपरिन्यसेत्पात्रं
स्वर्णंवारौप्यमृन्मयं॥ शुद्धवस्त्रेणसंच्छाद्यतत्रमूलानिनिक्षिपेत्॥ मूलानिशतमूलानितानिचवक्ष्यते॥ स्वयमुत्पाटयेत्प्राज्ञोमूलानांचशतंपिता॥ मंगल्या
श्चपवित्राश्चओषध्यःकथयाम्यहं॥ लक्ष्मणाशतमूलाचशिरीषोवेतसस्तथा॥ सहाकाश्वेतमूलाचविष्णुक्रांताथशंखिनी॥ सर्पाक्षीमीननेत्राचपुत्रपारीक्ष
तांजली॥ पालाशोबिल्वकश्चैवरोचनाचंदनद्वयं॥ कृष्णामांसीमुरोशीरंबालकंचतथामली॥ गोजिह्वातुलसीईर्ष्याशतपुष्पीसलांगली॥ ब्रह्मदंडीद्रोणपु
ष्पीप्रियंगुःसितसर्षपाः॥ पिप्पलीकाकजंघाचत्रायमाणाहूहूस्तथा॥ ज्योतिष्मतीचगंधारीनिर्गंधापूर्णकोशिका॥ भगक्षमासुभद्राचगुडूचीसेंद्रवारु-
णी॥ अलंबुकारुदंतीचकदलीकेतकीतथा॥ गोक्षुरंशतपर्वाचअरिष्टिकाऽपराजिता॥ छिन्नरुद्धाशतपर्वानिकुंभाचसुवर्चला॥ अश्वगंधाहस्तिकर्णाहरि

द्राह्वितयंतथा॥उष्ट्रवोमधुकारश्चअश्वत्थोबकुलस्तथा॥ सर्पक्षीराद्यपामार्गोमंदारश्चातिमुक्तकः॥ मालतीस्वर्णपुष्पाचश्रीपर्णीश्रीफलंतथा॥दर्भमू
लंकरवीरंमदयंतीविकंकतः॥ पाटलास्करदारुश्चअर्द्धसूदनिकस्तथा॥ फलंमन्मथवृक्षस्यपलाशस्यचपल्लवाः॥ रास्नानदीवृक्षमूलंसुरदारुर्विदारिका
॥श्वेतवीर्याश्वेतपाकानीलोत्पलंतथैवच॥ नागकेशरमिंदीरीकुमारीचैवनिक्षिपेत्॥तीर्थांबुपंचगव्यंचसर्वौषध्यश्चकांचनं॥ यथासंभवतोवापिद्या
द्यंमूलंशतंशुभं॥वीरत्वचासमेतंचशतच्छिद्रेघटेन्यसेत्॥शतमूलाशतावरी॥ वेतसोवंजुलः॥सहकासहदेवी॥ श्वेतमूलापुनर्नवा॥ मीननेत्रामत्स्या
क्षी॥पुत्रपापुत्रजीवा॥कृतांजलीओंजलिनीहाथाहोडाइतिप्रसिद्धा॥बिल्वः॥ चंदनद्वयंश्वेतंपीतंच॥आमलाभूम्यामलकी॥गोजिव्हागजलि-
भीतिप्रसिद्धा॥लांगलीकलिहारीतिप्रसिद्धा॥ब्रह्मदंडीअधःपुष्पी॥करंबुकःकाकजंघाकाकांगीज्योतिष्मतीकंगुका॥गांधारीदेवगांधारी॥पू-
र्णकोशिकाकोशातकी॥ भगाक्षमाशिग्रुः॥सुभद्रासारिवा॥अलंबुकातुंबी॥विशारवपर्वावचा॥ अरिष्टकानागबलाछिन्नरुहापिंडगुडूची॥ शत
पत्राकमलिनी॥ निकुंभादंतीभेदः॥ स्कवर्चलासूर्यभक्ता॥हस्तिकर्णाएरंडः॥उष्ट्रवापीलुः॥मधुकारोमधूकः॥सर्जरावीजकः॥अतिमुक्तकोमा-
धवीमालतीजाती॥ स्वर्णपुष्पाकुशली॥ श्रीफलंबिल्वं॥ मदयंतीयूथिका॥ विकंकतः स्रुववृक्षः॥अर्द्धसूदनिकापालव्या॥मन्मथवृक्षआम्रः॥
स्करदारुर्देवदारुः॥विदारिकाभूकूष्मांडी॥श्वेतवीर्यागिरिकर्णी॥श्वेतपाकागुंजा॥शेषाणिस्पष्टानि॥ विष्णुक्रांतासहदेवीतुलसीतुशतावरी॥
मूलानीमानिगृह्णीयाच्छताऽलाभेविशेषतः॥स्थापयेत्कर्णिकामध्येवस्त्रगंधाद्यलंकृतं॥कूर्मंहेमजलोपेतंकुंकुमौषधिसंयुतं॥कुंभोपरिन्य-

सेद्विद्वान्मूलनक्षत्रदैवतं॥ अधिप्रत्यधिदेवौचदक्षिणोत्तरदेशयोः॥ अधिदेवंयजेदादौज्येष्ठानक्षत्रदैवतम्॥उत्तराषाढऋक्षादि अनुराधांतमर्च
येत्॥ ऐंद्राद्रीशानपर्यंतंपूजयेत्स्वस्वनामतः॥ स्वलिंगोक्तैश्चमंत्रैश्चप्रधानादीन्प्रपूजयेत्॥ पंचामृतेनसंस्थाप्यआवाह्याथसमर्चयेत्॥उपचारैः
षोडशभिर्यद्वापंचोपचारकैः॥रक्तचंदनगंधाद्यैःपुष्पैःकृष्णासितादिभिः॥मेषशृंगादिधूपैश्चघृतदीपैस्तथैवच॥सुरापोलिकमांसाद्यैर्नैवेद्यैरोद
नादिभिः॥मत्स्यमांससुरादीनिब्राह्मणानांविवर्जयत्॥ सुरास्थानेप्रदातव्यंक्षीरंसैंधवमिश्रितं॥ पायसंलवणोपेतंमांसस्थानेप्रकल्पयेत्॥
उक्तगंधाद्यलाभेतुयथालाभंसमर्चयेत्॥पुष्पांतंतुसमभ्यर्च्यहोमंकुर्याद्यथोदितं॥ निर्वापप्रोक्षणादीनिचरोःकुर्याद्यथाविधि॥ हविर्गृहीत्वाविधि
वन्नैरृत्यैवऋचाहुनेत्॥ मोषुणःपरापरेतियत्तेदेवीतिवापुनः॥ पायसंघृतसंमिश्रंहुनेदष्टोत्तरंशतं॥समिदाज्यचरून्पश्चाच्छ्रातितःसंख्यया
हुनेत्॥अधिदेवतयोश्चापिजुहुयात्स्वस्वमंत्रतः॥ चतुर्थ्यंतैर्नमोंतैश्चस्वाहांतैःस्वस्वमंत्रकैः॥नक्षत्रदेवताभ्यश्चपायसेनतुहोमयेत्॥ कृणुष्वेति
पंचदशर्ग्भिर्जुहुयात्तूदशरंततः॥ गायत्र्याजातवेदसेत्र्यंबकमितिक्रमात्॥ सीरायुंजंतितामग्निंवास्तोष्पत्यग्निमेवच॥ क्षेत्रस्यपतिनागृ
णानामग्निंदूततथैवच॥ श्रीसूक्तेनतथाविद्वान्समिदाज्यचरून्क्रमात्॥ अष्टोत्तरशतैर्वापिअष्टाविंशतिभिःक्रमात्॥ अष्टाष्टसंख्यया
वापिजुहुयाच्छक्तितोबुधः॥त्वन्नःसोमेनपायसंजुहुयात्तुत्रयोदश॥ चतुर्गृहीतमाज्यंचयातेरुद्रेतिमंत्रतः॥स्रुवेणजुहुयादाज्यंमहाव्याहृति
भिःक्रमात्॥हुत्वास्विष्टकृतंपश्चात्प्रायश्चित्ताहुतीर्हुनेत्॥आचार्योयजमानोवाअग्नौपूर्णाहुतिंहुनेत्॥ समुद्रादितिसूक्तेनप्राजापत्यञ्च

चातथा। पूर्णादर्विसमते एतैः पूर्णाहुतिंहुनेत्॥ होमशेषंसमाप्याथवन्हिमारोपयेद्बुधः॥ कुंभाभिमंत्रणंकुर्याद्दक्षिणेनाभिमर्शयेत्॥ मृत्यु
प्रशमनार्थायजपेत्र्यंबकंशतं॥ रुद्रकुंभोक्तमार्गेणरुद्रमंत्रंस्पृशन्जपेत्॥ धूपंदीपंचनैवेद्यंकुंभयुग्मेनिवेदयेत्॥ प्रसादयेत्ततोदेवमभिषे
कार्थमादरात्॥ तस्मिन्कालेग्रहातिथ्यंकर्त्तव्यंभूतिमिच्छता॥ पृथक्प्रशस्तंतेनैवनक्षत्रेष्टयासहैवच॥ अभिषेकविधिंवक्ष्येपूर्वाचार्यैरुदा
हृतं॥ भद्रासनोपविष्टस्ययजमानस्यऋत्विजः॥ दारपुत्रसमेतस्यकुर्युःसर्वेभिषेचनं॥ अक्षीभ्यामितिसूक्तेनपावमानीभिरेवच॥ आपो
हिष्ठेतिनवभिर्यतइंद्रद्वयेनच॥ सहस्राक्षतृचेनापिदेवस्यत्वेतिमंत्रकैः॥ शिवसंकल्पमंत्रैश्चवक्ष्यमाणैश्चमंत्रकैः॥ योसौवज्रधरोदेवो-
महेंद्रोगजवाहनः॥ मूलजातशिशोर्दोषंमातापित्रोर्व्यपोहतु॥ योसौशक्तिधरोदेवोहुतभुङ्मेषवाहनः॥ सप्तजिव्हःसदेवोग्निर्मूलदोषंव्य
पोहतु॥ योसौदंडधरोदेवोधर्मोमहिषवाहनः॥ मूलजातशिशोर्दोषंव्यपोहतुयमस्तथा॥ योसौखड्गधरोदेवोनिर्ऋतीराक्षसाधिपः॥
प्रशामयतुमूलोत्थंदोषंबालस्यशांतिदः॥ योसौपाशधरोदेवोवरुणश्चजलेश्वरः॥ नक्रवाहःप्रचेतान्होमूलोत्थाघंव्यपोहतु॥ योसौदेवोज
गत्प्राणोमारुतोमृगवाहनः॥ प्रशामयतुमूलोत्थंदोषंगंडांतसंभवं॥ योसौनिधिपतिर्देवोगदाभृन्नरवाहनः॥ मातापित्रोःशिशोश्चैवमू
लदोषंव्यपोहतु॥ योऽसौपशुपतिर्देवःपिनाकीवृषवाहनः॥ आश्लेषामूलगंडांतंदोषमाशुव्यपोहतु॥ विघ्नेशःक्षेत्रपोदेवोपिनाकीवृषवा
हनः॥ आश्लेषामूलगंडांतंदोषमाशुव्यपोहतु॥ सर्वदोषप्रशमनंसर्वेकुर्वंतुशांतिदाः॥ तच्छंयोरभिषेकंतुसर्वदोषोपशांतिदं॥ सर्वकामप्र-

दंदिव्यंमंगलानांचमंगलं ॥ वस्त्रांतरितकुंभाभ्यांपश्चात्तुतर्पयेद्बुधः ॥ ततः शुक्लांबरधरः शुक्लमाल्यानुलेपनः ॥ यजमानोदक्षिणाभिस्तोषयेदृत्विगा
दिकान् ॥ धेनुंपयस्विनींदद्यादाचार्यायसवत्सकां ॥ निर्ऋतिप्रतिमांवस्त्रंकुंभंहेमचदापयेत् ॥ ग्रहार्थवस्त्रप्रतिमांतत्तद्गोभूश्चदापयेत् ॥ ग्रहहो-
तृषुदापयेदितिक्वचित्पाठः ॥ श्रीरुद्रजापिनेदेयः कृष्णोनड्वान्प्रयत्नतः ॥ तत्कुंभवस्त्रप्रतिमांतस्मैदद्यात्प्रयत्नतः ॥ इतरेभ्योपिविप्रेभ्यः शक्त्या
दद्याच्चदक्षिणां ॥ उक्तालाभेततोदद्यादाचार्य्यब्रह्मऋत्विजां ॥ तत्तन्मूल्यंप्रदातव्यंशक्त्यावाथप्रदापयेत् ॥ आचार्यायचयद्दत्तंतदर्द्धंब्रह्मणेभवे
त् ॥ सदस्यायब्रह्मणोर्द्धंऋत्विग्भ्यश्चतदर्द्धकं ॥ गृह्णीयादाशिषस्तेभ्यः प्रणाम्याथक्षमापयेत् ॥ दद्यादन्नंपायसादिब्राह्मणान्भोजयेच्छतं ॥
अलाभेसतिपंचाशद्दशकंतदभावतः ॥ सर्वशांतेश्चपठनंब्राह्मणैराशिषस्तथा ॥ गृह्यक्षमापयेद्विप्रान्निर्ऋतिः प्रीयतामिति ॥ विधानेचरितेऽ
स्मिंस्तुततोशांतिर्भवेद्ध्रुवं ॥ गंडांतेष्वेवमेवंस्यात्पुष्याद्येष्वेवमेवतु ॥ समाष्टकेद्वादशाहेकुर्याद्वैशांतिमादरात् ॥ अथमूलाश्लेषाशांत्योः
प्रयोगः ॥ तत्रकर्त्तोक्तकालेमासपक्षाद्युल्लिख्यममास्यशिशोःकुमार्यावामूलाद्यपादादिष्वाश्लेषायांवाजन्मनासूचितपित्राद्यरिष्टशांत्यर्थं
शांतिंकरिष्यइत्युक्त्वागणेशपूजनस्वस्तिवाचनमातृकापूजनाभ्युदयिकानिकृत्वाऽऽचार्यब्रह्मसदस्यान्ऋत्विजश्चाष्टौषट्चतुरोवावृत्वाय
थाविभवमर्चयेत् ॥ तथाआचार्यआचार्यकर्मकरिष्यइत्युक्त्वायदत्रसंस्थितमितिसर्षपान्विकीर्यापोहिष्ठेत्यादिभिर्भुवंप्रोक्ष्यस्योनाशान्यामहीद्यौ
रितिस्पृष्ट्वौषधयः समितिद्रोणपरिमितंव्रीह्यादिक्षिप्त्वाकलशेष्वितिरुद्रकुंभंसंस्थाप्येमंमेगंगेत्युदकेनापूर्य्यगंधद्वारामितिगंधंयाओषधीरि-

स्यौषधीरोषधयः समितियवान् कांडादितिदूर्वाअश्वत्थेवइतिपंचपल्लवानूरुवतीभीमइतिपंचत्वचः स्योनापृथिवीतिसप्तमृदोयाः फलिनीरितिफलंस
हिरत्नानीतिपंचरत्नानिहिरण्यरूपइतिहिरण्यंगायत्र्यागोमूत्रंपुनर्मनेतिगोमयमाप्यायस्वेतिपयः दधिक्राव्णइतिदधितेजोसीत्याज्यंदेवस्यत्वेति
कौशंकूर्चंमधुवातेतिमधुस्वादुरितिशर्करांक्षिस्वायुवासुवासाइतिवस्त्रेणरक्तसूत्रेणवाकुंभकंठमावेष्ट्यपूर्णादर्वीरितिपूर्णपात्रेणापिधायततः प्रागुद
ग्वाचतुर्दिक्षुचतुरः कुंभान्मध्येचैकंकुंभंप्रत्येकंमंत्रावृत्त्यापदार्थानुसमयेनजपार्थंसंस्थाप्यरुद्रकुंभेसौवर्णप्रतिमायांत्र्यंबकंवशिष्ठोरुद्रोऽनुष्टुप्
रुद्रावाहनेविनियोगः॥ त्र्यंबकमितिरुद्रमावाह्यपूजयेत्॥ ततोरुद्रकुंभंस्पृष्ट्वैकर्त्विकृयाजुषश्चेद्रुद्रैकादशिनींबह्वृचश्चेत्त्रीणिरुद्रसूक्तानिछंदो
गश्चेद्रुद्रसामानिजपेत्॥ सूक्तसाम्नामेकद्वित्र्यैकादशावृत्तिः शक्तितोज्ञेया॥ कद्रुद्रायघोरः कण्वोरुद्रोगायत्रीइमारुद्रायकुत्सरुद्रआद्यानवजग-
त्योंतेनुष्टुभौ आतेपितर्गृत्समदोरुद्रस्त्रिष्टुपूजपेविनियोगः॥ सामानितिआवोराजानंवामदेवोरुद्रस्त्रिष्टुप्तमुष्टुहिभौमोत्रीरुद्रस्त्रिष्टुप्भुव
नस्यपितरमृजिश्वारुद्रस्त्रिष्टुप्जपेविनियोगः॥ ततोन्यऋत्विकृजपार्थकुंभपंचकेप्राकृक्रमेणाजपेत्॥ आशुः शिशानेतित्रयोदशर्चस्येंद्रोप्रति
रथऋषिरिंद्रोदेवताचतुर्थ्याबृहस्पतिस्त्रिष्टुपूजपेविनियोगः॥ त्वमग्नेरुद्रइत्यनुवाकस्यहव्यवाट्रुद्रोजगतीजपेवि॰ त्वमग्नेवामदेवोग्निस्त्रिष्टु
पूजपेविनियोगः॥ रक्षोहणमितिपंचविंशर्चस्यांगिरसः वायुरग्निस्त्रिष्टुपूजपे॰ ततोमध्यकुंभेजपेत्॥ त्र्यंबकंवशिष्ठोनुष्टुप्जपे॰॥११॥ अत्रै-
वप वमानमपिसकृज्जपेत्॥ एवंषट्कुंभाशक्तौरुद्रकुंभंचतुः प्रस्रवणंचेतिकुंभद्वयंसंस्थाप्यरुद्रैकादशिन्यादिरुद्रकुंभेजस्वाः प्रतिरथादीनिचत्वारि

प्रस्रवणेषुत्र्यंबकमंत्रंपावमानीश्चमध्यमुखेजपेत्॥ अथाचार्योरुद्रकुंभान्नैरृत्येस्थंडिलेग्निंप्रतिष्ठाप्यतदीशान्यांनवग्रहस्थापनंकृत्वान्वादध्या
त्॥ तद्यथा॥ समिद्द्वयमादायास्यांमूलशांतौदेवतापरिग्रहार्थमन्वाधास्येऽस्मिन्नन्वाहितेऽग्नावित्यादिचक्षुषीआज्येनेत्यंतमुक्त्वानवग्रहानधिदेवता
प्रत्यधिदेवतालोकपालान्विनायकादींश्चप्रत्येकममुकसंख्ययासमिच्चर्वाज्यैर्निरृतिंप्रतिद्रव्यमष्टोत्तरशतसंख्ययाइंद्रमपश्चप्रत्येकमष्टाविंशतिसं
ख्ययाघृताक्तपायससमिदाज्यचरुभिर्विश्वेदेवाद्याश्चतुर्विंशत्यृक्षदेवताअष्टाष्टसंख्ययापायसेनरक्षोहणंकृणुष्वेतिपंचदशभिःकृशरान्नेनसवि
तारंदुर्गांजातवेदाग्निंरुद्रंऋत्विकृश्रुतिंदुर्गांवास्तोष्पतिमग्निंक्षेत्राधिपतिंमित्रावरुणौअग्निमेताश्चाष्टाष्टसंख्ययाकृसरान्नेनश्रियंतामग्निवर्णा-
मितिपंचदशर्ग्भिःप्रत्यृचमष्टमष्टसंख्ययासमिदाज्यचरुभिःसोमंत्रयोदशवारंपायसेनरुद्रंचतुर्गृहीतेनाज्येनअग्निंवायुंसूर्यंप्रजापतिंबृहस्पति
मिंद्रंविश्वान्देवान्महाव्याहृतिभिराज्येनशेषेणस्विष्टकृतमित्यादिसद्योयक्ष्यइत्यंतमुक्त्वासमस्तव्याहृतिभिःसमिद्द्वयमग्नावादध्यात्॥ आश्ले-
षाशांतौतुसर्पप्रधानदेवतामधिदेवतांबृहस्पतिंप्रत्यधिदेवतान्पितॄन्भगाद्यदित्यर्क्षदेवताश्चेतिविशेषः॥ ततःपरिसमूहनादिपूर्णपात्रनिधानां
तंकृत्वाऽग्नेःप्रागुदग्वारक्तैःशुक्लैर्वातंडुलैश्चतुर्विंशद्दलंपद्मंकृत्वातत्रप्राग्वत्कुंभंसंस्थाप्यतस्मिन्याओषधीरितिशतमूलानितदलाभेविष्णुक्रां
तासहदेवीतुलसीशतावरीकुशमूलानिक्षिप्त्वापूर्णपात्रंनिधायतत्रसाष्टदलंवासोवितत्यतत्कर्णिकायांनिष्कंतदर्द्धमितांनिरृतिप्रतिमामग्न्युत्ता
रणपूर्वकंपंचामृतस्नापितांमोषुणोघोरःकण्वोनिरृतिर्गायत्रीमोषुणइतिसंस्थाप्यसंस्मरेन्निरृतिंश्यामंसुमुखंनरवाहनं॥ रक्षोधिपंखड्गहस्तं

दिव्याभरणभूषितमितिध्यात्वातद्दक्षिणतइंद्रंवोमधुछंदाइंद्रोगायत्रीतींद्रस्यतदुत्तरतश्चाप्सुमेधातिथिरापोनुष्टुबित्यपांचसौवर्णप्रतिमेसंस्थाप्य-
पदार्थानुसमयेनस्वस्वमंत्रैस्ताःपूजयेत्॥तत्रवस्त्रयुग्मं॥रक्तचंदनं॥कृष्णपुष्पाणि॥मेषशृंगस्यधूपः॥आज्यस्यदीपः पोलिकोदनादिनैवेद्यंब्राह्म
णानांक्रूरास्थानेसैंधवमिश्रंक्षीरंमांसस्थानेलवणयुक्तंपायसं॥क्षत्रियादीनांतुमुख्यमेवततःचतुर्विंशद्दलेषुप्रागादितोविश्वेदेवाः॥विष्णुः॥वस
वः॥वरुणः॥अजैकपात्॥अहिर्बुध्न्यः॥पूषा॥अश्विनौ॥यमः॥अग्निः॥प्रजापतिः॥सोमः॥रुद्रः॥अदितिः॥बृहस्पतिः॥सर्पाः॥पितरः॥भगः॥अर्य
मा॥सविता॥त्वष्टा॥वायुः॥इंद्राग्नी॥मित्रइत्येताश्चतुर्थ्यंतनमोंतैर्नामभिः क्रमेणावाह्यपूजयेत्॥आश्लेषाशांतौतुसर्पप्रतिमांनमोस्तुसर्पेभ्य
इत्यावाह्य॥सर्पोरक्तस्त्रिनेत्रश्चद्विभुजःपीतवस्त्रकः॥फलकासिधरस्तीक्ष्णोदिव्याभरणभूषितइतिध्यात्वातद्दक्षिणतोबृहस्पतेगृत्समदो
बृहस्पतिस्त्रिष्टुबिति॥बृहस्पतिं॥तदुत्तरतश्चोदीरतांशंखःस्वधात्रिष्टुबिति पितृनावाह्यचतुर्विंशतिदलेषुप्रागादितोभगाद्यादित्यंतर्क्षदेवताआ
वाह्यपूजयेत्॥ततोन्वाधानक्रमेणपायसचरुकृसरान्श्रपयित्वाऽज्यभागांतंकृत्वायजमानेनसर्वदेवतोद्देशेनद्रव्येत्यक्तेसर्त्विगन्वाधानोक्त
क्रमेणर्क्षदेवतांतत्तन्मंत्रैर्हुत्वारक्षोहाद्यान्वक्ष्यमाणाग्भिर्जुहुयात्॥ताश्च॥कृणुष्वेतिपंचदशर्चस्यवामदेवोरक्षोहात्रिष्टुप्कृसरहोमेविनियो
गः॥एवंसर्वत्र गायत्र्याविश्वामित्रःसवितागायत्री॥जातवेदसेकश्यपोदुर्गात्रिष्टुप्॥त्र्यंबकंवशिष्ठोरुद्रोनुष्टुप्सीरायुंजंतीबुधऋत्विक्श्रुतिर्गा
यत्री॥तामग्निवर्णांसौभरिर्दुर्गात्रिष्टुप्॥वास्तोष्पतेवशिष्ठोवास्तोष्पतिस्त्रिष्टुप्॥अग्नेनयानस्त्योग्निस्त्रिष्टुप्॥क्षेत्रस्यवामदेवःक्षेत्रपालोनु-

ष्टुप् ॥ गृणानाजमदग्निर्मित्रावरुणौगायत्री ॥ अग्निंदूतंकाण्वोमेधातिथिरग्निर्गायत्री ॥ हिरण्यवर्णामितिपंचदशर्चस्यकर्दमानंदचिक्लितेंदि-
रासुताऋषयः श्रीर्देवता आद्यास्तिस्रोनुष्टुभः तुर्याप्रस्तारपंक्तिः पंचमीषष्ठ्यौत्रिष्टुभौततोष्टावनुष्टुभावंत्याप्रस्तारपंक्तिः प्रत्यृचंसमिदाज्यच
रुहोमेविनियोगः ॥ त्वन्नः सोमेतित्रयोदशर्चस्यप्रगाथः सोमस्त्रिष्टुप् पायसहोमेवि० ॥ यातेरुद्रेतिकश्यपोरुद्रस्त्वराडनुष्टुप् चतुर्गृहीताज्यहो
मेवि० ॥ सप्तमहाव्याहृतीनांविश्वामित्रादयऋषयोग्न्यादयोदेवताः गायत्र्यादीनिछंदांसिआज्यहोमेवि० ॥ एवंहुत्वास्विष्टकृदादिप्रायश्चित्ता
हुत्यंतंकृत्वालोकपालनवग्रहविनायकादिभ्योनिऋतीद्राभ्यांरुद्रक्षेत्रपालयोश्चबलीन्दत्वापूर्णाहुतिंजुहुयात् ॥ तत्रमंत्राः ॥ समुद्रादूर्मिरि-
त्येकादशर्चस्यवामदेवआपस्त्रिष्टुप् अंत्याजगती प्रजापतेहिरण्यगर्भः प्रजापतिस्त्रिष्टुप् ॥ पूर्णादर्विविश्वेदेवाः शतक्रतुरनुष्टुप् ॥ सप्ततेअ
ग्नेसप्तवानग्निर्जगती पूर्णाहुतिहोमेविनियोगः ॥ एवंसर्वत्र ॥ ततोहोमशेषंसमाप्यप्रधानकुंभंदक्षिणतः स्पृष्ट्वाशतवारंत्र्यंबकमंत्रंजप्त्वा-
तथैवरुद्रकुंभंचस्पृष्ट्वोत्करीत्यारुद्रैकादशिन्यादिजप्त्वागंधादिभिः कुंभद्वयगतनिऋतिरुद्रावभ्यर्च्यसर्त्विगाचार्यः सर्वकुंभोदकैर्भद्रासनोप
विष्टंसापत्यकलत्रंयजमानमभिषिंचेत् ॥ तत्रमंत्राः ॥ अक्षीभ्यामितिषण्णांकाश्यपोयक्ष्महानुष्टुप् अभिषेकेविनियोगः ॥ एवमुत्तरत्र ॥ पव
स्वविश्वचर्षणइतित्रिंशर्चस्यशतंवैखानसाः पवमानसोमोगायत्री ॥ आपोहिष्ठेतिनवर्चस्यांबरीषः सिंधुद्वीपआपोगायत्र्यंत्येद्वेऽनुष्टुभौ
पंचमीवर्द्धमानासप्तमीप्रतिष्ठा ॥ यतइंद्रेतिद्वयोः सप्तर्षयोविश्वेदेवाअनुष्टुप् सहस्राक्षेणेतित्र्यृचस्यप्राजापत्योयक्ष्मनाशनोयक्ष्महात्रिष्टुप् ॥

ह्वयोरंत्यानुष्टुप् ॥ देवस्यत्वेतित्रिभिर्यजुर्भिश्चयज्जाग्रतेतिषण्णा शिवसंकल्पमंत्राणांप्रजापतिर्मनस्त्रिष्टुप् ॥ योसौवज्रधरोदेवोमहेंद्रोगजवाहनः
॥ मूलजातशिशोर्दोषंमातापित्रोर्व्यपोहतु ॥ योसौशक्तिधरोदेवोहुतभुङ्मेषवाहनः ॥ सप्तजिह्वश्चदेवोग्निर्मूलदोषंव्यपोहतु ॥ योसौदंडधरोदेवो
धर्मोमहिषवाहनः ॥ मूलजातशिशोर्दोषंमातापित्रोर्व्यपोहतु ॥ योसौखड्गधरोदेवोनिर्ऋतीराक्षसाधिपः ॥ प्रशामयतुमूलोत्थंदोषंगंडांतसंभवं
॥ योसौपाशधरोदेवोवरुणश्चजलेश्वरः नक्रवाहःप्रचेताख्योमूलोत्थाघंव्यपोहतु ॥ योसौदेवोजगत्प्राणोमारुतोमृगवाहनः ॥ प्रशामयतुमूलो
त्थंदोषंबालस्यशांतिदः ॥ योसौनिधिपतिर्देवःखड्गभृद्वाजिवाहनः ॥ मातापित्रोःशिशोश्चैवमूलदोषंव्यपोहतु ॥ योसौपशुपतिर्देवःपिनाकीवृष
वाहनः ॥ आश्लेषामूलगंडांतंदोषमाशुव्यपोहतु ॥ विघ्नेशःक्षेत्रपोदुर्गालोकपालानवग्रहाः ॥ सर्वदोषप्रशमनंसर्वेकुर्वंतुशांतिदाः ॥ आश्लेषाशांतो
तु ॥ आश्लेषाऋक्षजातस्यमातापित्रोर्धनस्यच ॥ भ्रातृज्ञातिकुलस्थानांदोषंसर्वंव्यपोहतु ॥ योसौवागीश्वरोनामअधिदेवोबृहस्पतिः ॥ मातापित्रोः
शिशोश्चैवगंडांतस्यव्यपोहतु ॥ पितरःसर्वभूतानांरक्षंतुपितरंसदा ॥ सर्पनक्षत्रजातस्यवित्तंचज्ञातिबांधवान् ॥ इतिविशेषः ॥ ततःतच्छंयोःशंयु
र्विश्वेदेवाःशक्करीअभिषे० ततोवस्त्रांतरितनिर्ऋतिरुद्रकुंभोदकेनस्नापितोयजमानोधृतधौतवासाः सापत्यकलत्रःकांस्यपात्रस्थाज्यंरूपंरू
पमित्यवेक्ष्यविप्रायदत्वाचार्यादीनभ्यर्च्याचार्यायगांब्राह्मणेवृषंसदस्यायाश्वंरुद्रजापिनेकृष्णवृषंधेन्वाद्यलाभेतत्तन्मूल्यंवादत्वास्वशक्त्याऋ-
त्विग्भ्योभूयसींचदत्वोत्तरपूजांकृत्वायांत्विवितिविसृज्याचार्यायनिर्ऋतिग्रहप्रतिमाकुंभादिरुद्रजापिनेरुद्रप्रतिमाकुंभादिसंकल्पपूर्वकंदत्वाग्नि

मभ्यर्च्यगच्छगच्छेतिविसृज्यशतंतदर्द्धंदशवाब्राह्मणान्भोजयित्वाशांत्याशिषोवाचयित्वायस्यस्मृत्येत्याद्युक्त्वासस्वजनोभुंजीत॥॥इतिश्रीभट्ट
नीलकंठकृतेभगवंतभास्करेशांतिमयूखेमूलाश्लेषाशांतिप्रयोगः॥ अथवैधृतिव्यतीपातसंक्रांतिशांतिः॥ शौनकः॥कुमारजन्मकालेतुव्यती
पातश्चवैधृतिः॥संक्रमश्चरवेस्तत्रजातोदारिद्र्यकारकः॥दरिद्राणांमहादुःखंव्याधिपीडासमुद्भवं॥अश्रियोमृत्युमाप्नोतिनात्रकार्याविचारणा
॥स्त्रीणांचशोकंदुःखंचसर्वनाशकरोभवेत्॥ शांतिर्वापुष्कलाकार्यातस्यदोषोनकश्चन॥गोमुखप्रसवंकुर्याच्छांतिंकुर्यात्प्रयत्नतः॥जपाभि
षेकदानैश्चहोमादपिविशेषतः॥नवग्रहमखंकुर्यात्तस्यदोषोपशांतये॥प्रथमंगोमुखंजन्मततःशांतिंसमाचरेत्॥गृहस्यपूर्वदिग्भागेगोमये
नानुलिप्यच॥अलंकृतेसुदेशेतुव्रीहिराशिंप्रकल्पयेत्॥पंचद्रोणमितंधान्यंतदर्द्धंतंडुलेनच॥तदर्द्धंतुतिलैःकुर्यादन्योन्योपरिकल्पयेत्॥द्र
व्यत्रितयराशौतुअष्टपत्रंलिखेद्बुधः॥पुण्याहंवाचयित्वातुआचार्यंवृणुयात्पुरा॥आचारवंतंधर्मज्ञंकुलीनंचकुटुंबिनं॥मंत्रतत्वार्थतत्वज्ञंशां
तिकर्मणिकोविदं॥पंचांगभूषणंदद्यात्सद्वस्त्रांगुलीयकं॥राशौप्रतिष्ठितंकुंभमव्रणंसुमनोहरं॥तीर्थोदकेनसंगृह्यसमृदोषधिपल्लवं॥स
गव्यगंधरत्नंचवस्त्रयुग्मेनवेष्टयेत्॥तस्योपरिन्यसेत्पात्रंसूक्ष्ममव्रणासंयुतं॥प्रतिमांस्थापयेद्धीमान्साधिप्रत्यधिदैवतां॥चंद्रादित्याकृ
तीपार्श्वेमध्येवैधृतिमर्चयेत्॥एवमेवव्यतीपातेशांतौसंक्रमणस्यतु॥भानोरुत्तरतोरुद्रमग्निंदक्षिणतोयजेत्॥निष्कमात्रेणवार्द्धेनपादे
नापिस्वशक्तितः॥प्रतिमांकारयेद्धीमान्तत्तल्लक्षणलक्षितां॥प्रतिमापूजनार्थायवस्त्रयुग्मंनिवेदयेत्॥अधिदेवोभवेत्सूर्य्यश्चंद्रःप्रत्यधिदै-

वतं॥ ततोव्याहृतिपूर्वेणातत्तन्मंत्रेणपूजयेत् ॥ त्रैयंबकेणमंत्रेणप्रधानप्रतिमांयजेत् ॥ तत्सूर्यइतिमंत्रेणसूर्यपूजांसमाचरेत् ॥ आप्यायस्वे
तिमंत्रेणसोमपूजांसमाचरेत् ॥ उपचारैःषोडशभिर्यद्वापंचोपचारकैः॥ अर्चित्वागंधपुष्पाद्यैः फलंनैवेद्यमर्पयेत् ॥ मृत्युंजयेनमंत्रेणप्रधा
नप्रतिमांस्पृशेत्॥ अष्टोत्तरसहस्त्रंवाअष्टोत्तरशतंतुवा॥ अष्टाविंशतिवाचाथपूजायांचस्वशक्तितः॥ सर्वसौरंप्रजप्याथसोमोथसोमम
न्त्रतः॥ आनोभद्रेतिसूक्तंचभद्राअग्नेश्चसूतकं॥ जपेत्तुपौरुषंसूक्तंत्रैयंबकमतःपरं॥ कुंभंस्पृष्ट्वाचतुर्दिक्षुजपंकुर्युस्तथर्त्विजः॥ कुंभस्य
पश्चिमेदेशेस्थंडिलेग्निंप्रकल्पयेत्॥ स्वगृह्योक्तविधानेनकारयेत्संस्कृतानलं॥ त्रैयंबकेणमंत्रेणसमिदाज्यचरून्हुनेत् ॥ अष्टोत्तरसहस्त्रंवाअ
ष्टोत्तरशतंतुषा॥ अष्टाविंशतिवाकुर्यात्स्वस्यशक्त्यनुसारतः॥ मृत्युंजयेनमंत्रेणातिलहोमंसमाचरेत् ॥ ततःस्विष्टकृतंहुत्वाअभिषेकंचकारये
त्॥ समुद्रज्येष्ठासूक्तेनआपोहिष्ठेत्यृचेनच॥ अक्षीभ्यामितिसूक्तेनपावमानीभिरेवच ॥ त्रैयंबकेणतत्सूर्यआप्यायस्वेतिमंत्रतः॥ सुरास्त्वा
मितिमंत्रेणअभिषेकंसमाचरेत्॥ सुरास्त्वामभिषिंचंत्वित्यादिकोभिषेकमंत्रसमुदायोऽयुतहोमविधाने द्रष्टव्यः॥ अभिषेकाप्लुतंवस्त्रमाचा
र्यायनिवेदयेत्॥ श्वेतवस्त्रधरोभूत्वाभूषणाद्यैरलंकृतः॥ यजमानःस्त्रियायुक्तआज्यावेक्षणमाचरेत्॥ आचार्यंपूजयेत्पश्चाद्वस्त्रहेमांगुलीय
कैः॥ गोदानंवस्त्रदानंचस्वर्णदानंविशेषतः॥ तद्दोषशमनार्थायआचार्यायप्रदापयेत्॥ प्रच्छादनपटंदद्यात्ततःशांतिर्भवेदिति ॥ जापकेभ्योब्रा
ह्मणेभ्योदक्षिणाःप्रतिपादयेत्॥ दीनांधकृपणेभ्यश्चप्रदद्याद्भूरिदक्षिणां॥ ब्राह्मणान्शतसंख्याकान्मिष्टान्नैर्भोजयेच्चतान्॥ बंधुभिःसहभुं

जीतयथाविभवसारतः॥ एवंयःकुरुतेमर्त्योनैवदुःखमवाप्नुयात्॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यंमातापित्रोःशिशोरपि॥ अथप्रयोगः॥ कर्त्तागोमुखप्रसवंकृ
त्वामासपक्षाद्युल्लिख्यास्यशिशोर्वैधृतौव्यतीपातेसंक्रांतौवोत्पत्त्यासूचितस्यानिष्टस्यनिरासार्थंशांतिंकरिष्यइतिसंकल्प्यगणेशपूजास्वस्तिवा
चनमातृपूजावृद्धिश्राद्धाचार्यादिवरणानिकुर्यात्॥ अथाचार्यःसर्षपविकिरणादिकृत्वाप्राच्यांगोमयोपलिप्तभुविपंचद्रोणानदर्द्धमितव्रीहितंडु
लतिला न न्योन्योपरिराशीकृत्यतत्राष्टदलंविरच्यतत्कर्णिकायांकुंभंसंस्थाप्यतीर्थोदकेनापूर्यतत्रसप्तमृत्पंचपल्लवरत्नगव्याष्टगंधसर्वौष
धीःक्षिप्त्वावस्त्रयुग्मेनावेष्ट्यपूर्णपात्रंनिधायतत्रवैधृतिशांतौमध्येत्र्यंबकमितिरुद्रंतद्दक्षिणतउत्सूर्यइतिसूर्यमुत्तरतश्चाप्यायस्वेतिसोमंव्य
तीपातसंक्रांतिशांत्योस्तुमध्येसूर्यंतद्दक्षिणतोग्निंदूतमित्यग्निमुत्तरतोरुद्रंतत्तत्प्रतिमास्वावाह्यषोडशभिःपंचभिर्वोपचारैःसंपूज्यरुद्रसू
र्यसोमप्रतिमाःस्पृष्ट्वाष्टसहस्राष्टशताष्टाविंशत्यन्यतरसंख्ययामृत्युंजयमंत्रमुद्यन्नद्येत्यादिसर्वसौरमंत्रानाप्यायस्वेतिचक्रमाज्जपेत्॥
व्यतीपातसंक्रांतिशांत्योस्तुपूर्वंसौरजपस्ततोमृत्युंजयजपः॥ ततोऋत्विजःप्रागादिदिक्चतुष्टुक्रमेणानोभद्राभद्राअग्नेसहस्रशीर्षाकद्रुद्रा
येतिसूक्तानिजप्त्वा आचार्यस्तुकुंभात्पश्चिमेग्निंप्रतिष्ठाप्यग्रहावाहनादिपूजांतंकृत्वान्वादध्यात्॥ तत्रचक्षुषीआज्येनेत्यंतेरुद्रसूर्यसोमा
न्समिच्चर्वाज्यैस्तत्तन्मंत्रैर्मृत्युंजयमंत्रेणचतिलाहुतिभिरष्टसहस्राष्टशताष्टाविंश त्य न्यनरसंख्ययाशेषेणास्विष्टकृतमित्यादिव्यती-
पातसंक्रांतिशांत्योस्तुसूर्याग्निरुद्रानितिविशेषः॥ ततआज्यभागांतेऽन्वाधानोक्तक्रमेणहुत्वाबलिदानांतेकलशोदकैःसमुद्रज्येष्ठाइतिसू

क्तेनापोहिष्ठेतितिसृभिर्वेनाशीभ्यामितिसूक्तेनपावमानीभिः प्रधानाधिप्रत्यधिदेवतामंत्रैः स्फरास्त्वेत्यादिपौराणैश्चाभिषिक्तोयजमानोभिषेकव
स्त्रमाचार्यायनिवेद्याज्यमवेक्ष्यपूर्णाहुतिंहुत्वाचार्यायधेनुंवस्त्रयुग्मांगुलीयकादिऋत्विग्भ्यश्चदक्षिणांदत्वान्येभ्यश्चभूरिदक्षिणांदत्वाश
तंशक्त्यावाब्राह्मणान्भोजयित्वाबंधुभिःसहभुंजीतेतिवैधृतिव्यतीपातसंक्रांतिशांतयः॥ अथैकनक्षत्रजन्मशांतिः॥ गर्गः॥ एकस्मिन्ने
वनक्षत्रेभ्रात्रोर्वापितृपुत्रयोः॥ प्रसूतिश्चेत्तयोर्मृत्युर्भवेदेकस्यनिश्चयः॥ तद्दोषनाशायतदाप्रशस्तांशांतिंचकुर्यादभिषेचनंच॥ संपूज्यऋ
क्षप्रतिमांतदग्रेदानंचकुर्याद्विभवानुरूपं॥ तत्रशांतिंप्रवक्ष्यामिसर्वाचार्यमतेनतु॥ शुभर्क्षेशुभवारेचचंद्रताराबलान्विते॥ रिक्ताविष्टी
विवर्ज्यैतुप्रारंभेद्विभवेसुधीः॥ आचार्यंवरयेत्पूर्वंचतुरश्चद्विजोत्तमान्॥ पुण्याहंवाचयित्वातुशांतिकर्मसमाचरेत्॥ अग्नेरीशानदि-
ग्भागेनक्षत्रप्रतिमांततः॥ तन्नक्षत्रोक्तमार्गेण अर्चयेत्कलशोपरि॥ रक्तवस्त्रेणसंछाद्यवस्त्रयुग्मेनवेष्टयेत्॥ स्वशाखोक्तेनमार्गेणकु
र्यादग्निमुखंततः॥ अनेनैवतुमंत्रेणहुनेदष्टोत्तरंशतं॥ प्रत्येकंसमिदन्नाज्यैः प्रायश्चित्तांतमेवच॥ अभिषेकंततःकुर्यादाचार्यःपितृपुत्र
योः॥ वस्त्रालंकारगोदानैराचार्यंपूजयेत्पुनः॥ ऋत्विग्भ्योदक्षिणांदद्यान्माषत्रयसुवर्णकं॥ देवताप्रतिमादानंधान्यवस्त्रादिभिःसह॥ या
नशय्यासनादीनिदद्यात्तद्दोषशांतये॥ भोजयेद्ब्राह्मणान्सर्वान्वित्तशाठ्यविवर्जितः॥ अथप्रयोगः॥ कर्त्तामासपक्षाद्युल्लिख्यास्यकु
मारस्यपित्राद्येकर्क्षोत्पत्तिसूचितारिष्टशांत्यर्थमेकनक्षत्रशांतिंकरिष्यइतिसंकल्प्यगणेशपूजनस्वस्तिवाचनाभ्युदयिकाचार्यर्त्विग्वरणा

निकुर्यात्॥अथाचार्योग्नेरीशान्यांकुंभंसंस्थाप्यरक्तवस्त्रयुग्मेनाछाद्यतस्मिन्पूर्णपात्रोपरितन्नक्षत्रोक्तमंत्रेणप्रतिमायांतन्नक्षत्रंतद्देवतां
वावाह्यसंपूज्याग्निंप्रतिष्ठाप्यान्वाधाया ऽऽज्यभागांतंकृत्वातत्तन्नक्षत्रमंत्रेणसमिच्चर्वाज्यानिप्रत्येकमष्टोत्तरशतंहुत्वाहोमशेषंसमाप्यशिशुंत
सित्रादींश्चाभिषिंचेत्॥ततःकर्त्तोत्तरपूजांकृत्वाविसृज्यप्रतिमादिकंगवादिचाचार्यायदत्वाऋत्विग्भ्यश्चप्रत्येकंसौवर्णमाषत्रयात्मिकांयथाश
क्तिदक्षिणांदत्वायथाविभवंयानशय्यासनादीनिचदत्वाब्राह्मणान्भोजयित्वास्वयंभुंजीतेत्येकनक्षत्रशांतिप्रयोगः॥अथग्रहणोत्पत्तौशांतिः
॥शौनकः॥ग्रहणेचंद्रसूर्यस्यप्रसूतिर्यदिजायते॥व्याधिपीडातदास्त्रीणामादौतुऋतुदर्शनात्॥इत्थंसंजायतेयस्तुतस्यमृत्युर्नसंशयः॥व्या
धिपीडाचदारिद्र्यंशोकश्चकलहोभवेत्॥शांतिंतेषांप्रवक्ष्यामिनराणांहितकाम्यया॥यस्मिन्नृक्षेविशेषेणग्रहणंसंप्रजायते॥तदृक्षा
धिपतेरूपंस्वर्णेनप्रकल्पयेत्॥यथाशक्त्यनुसारेणावित्तशाठ्यंनकारयेत्॥सूर्यग्रहेसूर्यरूपंस्वर्णेनविशेषतः॥चंद्रंचंद्रग्रहेधीमान्रज
तेनविशेषतः॥राहुरूपंप्रकुर्वीतनागेनैवविचक्षणः॥शुचौदेशेप्रयत्नेनगोमयेनप्रलेपयेत्॥नागेनसीसेन॥तस्योपरिन्यसेद्धीमान्नववस्त्रं
स्वशोभनं॥त्रयाणांचैकरूपाणांस्थापनंतत्रकारयेत्॥रक्ताक्षतंरक्तगंधंरक्तपुष्पांबराणिच॥सूर्यग्रहेप्रदातव्यंसूर्यप्रीतिकरायच॥श्वेतव
स्त्रंश्वेतमाल्यंश्वेतगंधाक्षतादिभिः॥चंद्रग्रहेप्रदातव्यंचंद्रप्रीतिकरायच॥राहवेचैवदातव्यंकृष्णपुष्पांबराणिच॥दद्यान्नक्षत्रनाथायश्वेत
गंधानुलेपने॥सूर्यंसंपूजयेद्धीमान्आकृष्णेनेतिमंत्रतः॥चंद्रग्रहेचपालाशैःसमिद्भिर्जुहुयान्नरः॥दूर्वाभिर्जुहुयाद्धीमान्राहोःसंप्रीणनायच॥

समिद्भिर्जलवृक्षोत्थैर्भेशायजुहुयाद्बुधः॥ भेशायनक्षत्राधिपतये॥ आज्येनचरुणाचैवतिलैश्चजुहुयात्ततः॥ पंचगव्यैःपंचरत्नैःपंचत्वक्पंच-
पल्लवैः॥जलैरौषधकल्कैश्चसहितैःकलशोदकैः॥ औषधकल्कैःसर्वौषधिकल्कैः॥ अभिषेकंप्रकुर्वीतयजमानेप्रयत्नतः॥ मंत्रैर्वरुणदेवत्यैरा-
पोहिष्ठादिभिस्त्रिभिः॥ इमंमेगंगेपितरस्तत्वायामीतिमंत्रकैः॥ अभिषेकेनिवृत्ते तुयजमानःसमाहितः॥ आचार्यंपूजयेत्पश्चात्सुशांतोनियतें-
द्रियः॥ तस्मैदद्यात्प्रयत्नेनभक्त्याप्रतिकृतित्रयं॥ दक्षिणाभिश्चसंयुक्तंयथाशक्त्यनुसारतः॥ ब्राह्मणान्भोजयित्वातुप्रणिपत्यक्षमापयेत्॥
तेभ्योपिदक्षिणांदद्याद्यजमानःसमाहितः॥ अनेनविधिनाशांतिंकृत्वासम्यग्विशेषतः॥ अकालमृत्यकशोकंचव्याधिपीडांनचाप्नुयात्॥ सौख्य-
सौमनसंनित्यंसौभाग्यंलभतेनरः॥ इत्थंग्रहणजातानांसर्वारिष्टविनाशनं॥ कथितंभार्गवेणेदंशौनकायमहात्मने॥ इतिचंद्रसूर्यग्रहणप्रसूति
शांतिः॥ अथविषघटिकाशांतिविधिः॥ तत्रवृद्धगार्ग्यः॥ विषनाडीषुसंजातःपितृभ्रातृधनात्मनां॥ नाशकृद्विषशस्त्राद्यैःक्रूरलग्नेष्टमेपिवा॥
तद्दोषपरिहारायशांतिकर्मसमारभेत्॥ रुद्रोयमोग्निर्मृत्युश्चदेवताःपरिकीर्त्तिताः॥ सुवर्णेनयथाशक्त्यातत्तल्लक्षणसंयुताः॥ प्रतिमाःकारयि-
त्वातुआढकव्रीहिभिःस्थले॥ स्थंडिलंपरिकल्प्याथकुंभमौषधिसंयुतं॥ जलैःसंपूर्य्यसंस्थाप्यमृदादिप्रक्षिपेत्ततः॥ वस्त्रद्वयेनसंवेष्ट्यपंचर-
त्नानिनिक्षिपेत्॥ कुंभोपरितुसंस्थाप्यचतस्रःप्रतिमास्तथा॥ तत्तन्मंत्रैश्चसंपूज्यगंधपुष्पोपहारकैः॥ कद्रुद्रायेतिमंत्रेणयमायसोममित्य-
थ॥ अग्निर्मूर्द्धेतिमंत्रेणपरंमृत्योइतित्वथ॥ एतैश्चतुर्भिर्मंत्रैस्तुक्रमादर्चेद्धुनेत्तथा॥ समिच्चरुघृतद्रव्यैःप्रत्येकंचयथाक्रमं॥ ऋत्विग्भ्यश्चसहा

चार्योहुनेदष्टसहस्रकं॥ अष्टोत्तरशतंवाथअष्टाविंशतिमेववा॥ततस्तिलैर्हुनेद्देवांस्तत्तन्मंत्रैश्चकल्पवित्॥ ततोभिषिंचयेदेनंमंत्रैःपौराणिकैःक्र
मात्॥ प्रार्थ्यतांभगवानीशःपिनाकीसर्वतोसुखः॥ तवमूर्त्तिप्रदानेनसमस्ताभीष्टदोभव॥ ईषत्पीनोयमःकालोदंडहस्तःप्रशांतधीः॥रक्त
दृक्पाशभृत्कृष्णोमहिषस्थःशिवंकुरु॥ पिंगलश्मश्रुकेशाक्षः पिंगाक्षचतुरोरुणः॥ छागस्थःसाक्षसूत्रश्चसप्तार्चिःशक्तिधारकः॥ तवमूर्ति
प्रदानेनममपापंविनाशय॥ दंष्ट्राकरालवदनोनीलांजनसमाकृतिः॥ खड्गगदापाणिर्मृत्युर्मांपातुसर्वदा॥ इत्थमेवंविधैर्मंत्रैर्यथाविधि
समाहितः॥ गोभूहिरण्यवस्त्रैश्च आचार्यंपूजयेत्सुधीः॥एवंकुर्यात्प्रदानेनविषदोषःप्रशाम्यति॥ इतिविषघटीशांतिः॥ अथभगंडांत
शांतिः॥ गर्गः॥ अश्विनीमघमूलादौत्रिवेदनवनाडिका॥ रेवतीसर्पशक्रांतेमासरुद्ररसाःक्रमात्॥ अश्विनीमघमूलादौनाडिकाहित-
यंतथा॥ अश्विनीमघमूलानांपूर्वार्द्धेबाध्यतेपिता॥ पूषादिसर्पपश्चार्द्धेजननीबाध्यतेशिशोः॥ पितृघ्नश्चदिवाजातोरात्रिजातस्तुमातृ
हा॥ आत्महासंध्ययोर्जातोनास्तिगंडेनिरामयः॥ सर्वेषांगंडजातानांपरित्यागोविधीयते॥ वर्ज्जयेद्दर्शनंयावद्वर्षषाण्मासिकंभवेत्
॥ तस्यशांतिंप्रवक्ष्यामिसोममंत्रेणभक्तिमान्॥ कांस्यपात्रंप्रकुर्वीतपलैःषोडशभिर्नवं॥ अष्टभिश्चचतुर्भिश्चद्वाभ्यांवाशोभनंतथा
॥ तन्मध्येपायसंशस्तंनवनीतेनपूरितं॥ राजतंचंद्रमर्चेतसितपुष्पसहस्रकैः॥ दैवज्ञःक्षौमवासाश्चसुकुमाल्यांबरार्चितः॥ सोमोहमि-
तिसंचिंत्यपूजांकुर्यादतंद्रितः॥ जपेत्साहस्रकंमंत्रंश्रद्दधानःसमाहितः॥ आप्यायस्वेतिमंत्रेणपूजांकुर्यात्समाहितः॥ तद्याद्वेदक्षि-

णामिष्टांगंडदोषप्रशांतये ।। शुक्लंवागीश्वरंचैवताम्रपात्रसमन्वितं ।। गंडदोषोपशांत्यर्थंदद्याद्वेदविदेशुचिः ।। इतिभगंडांतशांतिः ।। अथदिनक्षयादि
शांतिः ।। गर्गः ।। दिनक्षयेव्यतीपातेव्याघातेविष्टिवैधृतौ ।। मूलेगंडेतिगंडेचपरिघेयमघंटके ।। कालदंडेमृत्युयोगेदुष्टयोगेसुदारुणे ।। तस्मिन्गंड
दिनेमासेप्रसूतिर्यदिजायते ।। अतिदोषकरीप्रोक्तातत्रपापयुतेसति ।। विचार्यतत्रदैवज्ञःशांतिंकृत्वायथाविधि ।। यजमानोदेवतानांब्राह्मणानांचैव
पूजनं ।। दीपंशिवालयेभक्त्याघृतेनपरिदापयेत् ।। अभिषेकंशंकरस्यअश्वत्थस्यप्रदक्षिणं ।। आयुर्वृद्धिकरंजाप्यंसर्वारिष्टविनाशनं ।। गुरुदे-
वताविप्राणांपूजनंगोश्ववर्द्धनं ।। पुष्ट्यायुस्तुष्टिशांत्यर्थमभीष्टफलसिद्धये ।। सर्वारिष्टहरार्थायग्रहयज्ञंसमाचरेत् ।। शिवायविधिवद्भक्त्या-
दीपदानंकरोतियः ।। अखंडेगोघृतेनैवसवैमृत्युंजयेन्नरः ।। विष्णुमूर्तिमहापुण्यमश्वत्थंश्रीकरंसदा ।। प्रदक्षिणंनरोभक्त्याकृत्वामृत्युंजये
न्नरः ।। सर्वसंपत्समृध्यर्थंनित्यंकल्याणवृद्धये ।। अभीष्टफलसिध्यर्थंकुर्याद्ब्राह्मणभोजनं ।। अभिषेकंशिवेशांतिंकृत्वाभक्त्यानरोत्तमः
।। अकालमृत्युंनिर्जित्यदीर्घायुर्जायतेनरः ।। गाणपत्यंपुरुषसूक्तंसौरंमृत्युंजयंशुभं ।। शांतिजाप्यंरुद्रजाप्यंकृत्वामृत्युंजयोभवेत् ।। मूलेवा
सर्पगंडेवाकुर्यादेतानियत्नतः ।। आयुर्वृद्धिकरार्थायगंडदोषप्रशांतये ।। इतिगर्गोक्तगंडजननशांतिः ।। अथत्रिकशांतिः ।। शांतिसर्वस्वे ।। सुत
त्रयेसुताचेत्स्यात्तत्रयेवासुतोयदि ।। मातापित्रोःकुलस्यापितदानिष्टंमहद्भवेत् ।। ज्येष्ठनाशोधनेहानिर्दुःखंवासुमहद्भवेत् ।। तत्रशांतिंप्रकु
र्वीतवित्तशाठ्यविवर्जितः ।। जातस्यैकादशाहेवाद्वादशाहेशुभेदिने ।। आचार्यमृत्विजोवृत्वाग्रहयज्ञपुरःसरं ।। सहवाग्रहयज्ञःस्यात्स्वस्यवित्ता

नुसारतः॥ ब्रह्मविष्णुमहेशेंद्रप्रतिमाःस्वर्णतःकृताः॥ पूजयेद्धान्यराशिस्थकलशोपरिशक्तितः॥ पंचमेकलशेरुद्रंपूजयेद्रुद्रसंख्यया॥ रुद्र
सूक्तानिचत्वारिशांतिसूक्तानिसर्वशः॥ द्विजएकोजपेद्धोमकालेशुचिःसमाहितः॥ आचार्योजुहुयात्तत्रसमिदाज्यतिलांश्चरुं॥ अष्टोत्तरस
हस्रंवाशतंवाविंशतिंतुवा॥ देवताभ्यश्चतुर्वक्त्रादि भ्योग्रहपुरःसरं॥ ब्रह्मादिमंत्रैरिंद्रस्ययतइंद्रभजामहे॥ ततःस्विष्टकृतंहुत्वाबलिंपूर्णा
हुतिंततः॥ अभिषेकंकुटुंबस्यकृत्वाचार्यंप्रपूजयेत्॥ हिरण्यंधेनुरेकाचऋत्विजांदक्षिणाततः॥ प्रतिमागुरवेदेयाउपस्कारसमन्विताः॥ का
स्यास्यवीक्षणंदत्वाशांतिपाठंतुकारयेत्॥ ब्राह्मणान्भोजयेच्छक्त्यादीनानाथांश्चतर्पयेत्॥ एवंशांतिविधानेनसर्वारिष्टंविलीयते॥ इतित्रि
कशांतिः॥ अथप्रसववैकृतशांतिविधिरुच्यते॥ अकालप्रसवानार्यःकालातीतप्रजास्तथा॥ विकृतप्रसवाश्चैवयुग्मप्रसवनास्तथा॥ अमानुषा
अखंडाश्च अजातव्यंजनास्तथा॥ हीनांगाअधिकांगाश्चजायंतेयदिवास्त्रियः॥ पशवःपक्षिणश्चैवतथैवचसरीसृपाः॥ विनाशंतस्यदेहस्यकु
लस्यचविनिर्दिशेत्॥ निर्वासयेत्तान्नृपतिःस्वराष्ट्रात्स्त्रियश्चपूज्याश्चततोद्विजेंद्राः॥ चिकित्सनेब्राह्मणतर्पणैश्चततोस्यशांतिंसमुपैतिपा
पं॥ अथयमलशांतिविधिः॥ अत्रब्राह्मणंतदाहुर्यआहिताग्निर्यस्यभार्यागौर्वायमौजनयेत्कातत्रप्रायश्चित्तिरिति॥ सोग्नयेमरुत्वतेत्र-
योदशकपालंपुरोडाशंनिर्वपेत्तस्ययाज्यानुवाक्येमरुतोयस्यहिक्षयेराइवेदत्वरमाअहेवेत्याहुतिंवाहवनीयेजुहुयादग्नयेमरुत्वतेस्वाहे
तिसातत्रप्रायश्चित्तिरिति॥ कारिका॥ अथयस्यवधूर्गौर्वाजनयेच्चेद्यमौततः॥ समरुद्भ्यश्चरुंकुर्यात्पूर्णाहुतिमथापिवेति॥ अथप्रथम-

दिनादिषुदेवीगृहीतबालक रक्षणं॥ मदनरत्नेयोगसागरे॥ प्रथमेह्निगृण्हातिबालकंबालिनीग्रही॥ पार्थिनीग्रहीतिनारायणीयेपाठः॥ गं
धिनीतिगुणोत्तरे॥ तयागृहीतमात्रस्यचेष्टितान्युपलक्षयेत्॥ गात्रोद्वेगोनिराहारोलालाग्रीवानिवर्त्तनं॥ लिंपेतधातकीलोध्रमंजिष्ठातालचं
दनैः॥ धूपयेन्महिषाक्षेणततोमुंचतिसाग्रही॥ लेपनधूपनेबालस्यनारायणीयेबलिदानानुवृत्तौ॥ मत्स्यमांससुराभक्ष्यगंधाःस्रक्धूपदीप
कैः॥ बलिंदद्यादितिशेषः॥ बलिमंत्रः॥ प्रयोगसारे॥ ॐनमश्चामुंडेभगवतिविद्युज्जिव्हेह्रां२ह्रीं२ अपसरंतुदुष्टग्रहाहुं॥ तद्यथागच्छंतुया
तान्यतः॥ स्थानेरुद्रोज्ञापयतिस्वाहा॥ विद्युज्जिव्हेह्रांह्रींहुंहुंमुंचमुंचस्वाहेति॥ बालग्रहाणांविधेयंशस्ताबलिनिवेदने॥ बलिश्चरवेरुदयेस्तेदि
नार्द्धेवादेयः॥ बलिस्थानानिप्रयोगसारे॥ कदंबश्चकरंजश्चविनीतोनिंबएवच॥ अश्वत्थोदुंबरश्चैवश्लेष्मातकवटौतथा॥ मातृरक्षाःक्रमेणो
क्ताःपूर्वादीशांतदिग्गताः॥ तेषामेकंसमाश्रित्यबलिंदद्याद्यथोदितमिति॥ प्रतिस्थूलंप्रत्यक्रंदकंप्रतिवृक्षमथापिवा॥ स्थूलंतटं॥ क्वचित्तुकू
लमित्येवपाठः॥ अत्राशायामनूक्तायांप्राक्प्रोक्तान्नानुसारतः॥ यत्रवारोच्चतेतत्रमातॄणांबलिमाहरेत्॥ कृत्वानीराजनांतंबलिमितिवि
धिवद्बालमाहूयसंस्पृश्याङ्घ्रिस्ततस्सर्वगात्रंशिरसिसकुसुमैरक्षतैर्भ्रामयित्वा॥ क्षिप्त्वाग्रेदेवतायाविधिवदुपहितैस्तत्रगीतैःसुमंत्रैःकुर्या-
द्रक्षांसमीक्ष्यक्षणमिवविलयंयातिदुष्टग्रहार्त्तिः॥ नीराजनमंत्रोद्धारोनारायणीये॥ ब्रह्माविष्णुश्चरुद्रश्चस्कंदोवैश्रवणस्तथा॥ रक्षंतुत्वरितं ६०
बालंमुंचमुंचकुमारकं॥ कालगुणोत्तरे॥ पलाशाश्वत्थकपित्थबिल्वोदुंबरपल्लवाः॥ पंचभृंगाःस्मृताह्येतेबालानांहितकारकाः॥ स्नापितंभू

षितंबालंततोमुंचतिसाग्रही ॥ प्रयोगसारेपि ॥ पलाशोदुंबराश्वत्थबिल्वन्यग्रोधपल्लवाः ॥ क्वथितेनकषायेनपरिषिंचेत्प्रशांतये ॥ परिषिंचेत्स्ना
पयेदितिमदनः ॥ अत्रमंत्रः ॥ ओंनमश्चामुंडे इत्यादिर्बलिदानेपूर्वमुक्तः ॥ रक्षामंत्रः प्रयोगसारे ॥ रक्षरक्षमहादेवनीलग्रीवजटाधर ॥ ग्रहैस्तुस
हितोरक्षमुंच मुंचकुमारकं ॥ अमुंमंत्रंभूर्जपत्रेविलिख्यतत्पत्रंभुजेबध्नीयादितिमदनः ॥ बालकशिखास्पर्शपूर्वकंजपेमंत्रउक्तः ॥ प्रयोगसारे ॥
ओंसर्वमातरइमंग्रहंसंहरंतुहुरोदय ॥ २ ॥ स्फोटय २ ॥ स्वाहागर्ज्ज ॥ २ ॥ सरगृह्ण २ आमर्द्दय २ हिम २ हन ॥ एवंसिद्धिंरुद्रोज्ञापयतिस्वाहा ॥ अ
त्रहोमोपिप्रयोगसारे ॥ ओंकूष्मांडिभगवतिस्फुरागिणिसमुंडितेमुंच २ दह २ पचसर २ गच्छस्वाहा २ ॥ कृत्वाचतुष्पथेकुंडंमंत्रेणानेनमंत्रवि
त् ॥ त्रिरात्रंपंचरात्रंवासहस्रंजुहुयात्तिलैः ॥ यांतिदुष्टग्रहाःशांतिंबलिनाचाऽनुमोदिताः ॥ बालरोदनपरिहारार्थंयंत्रमुक्तंप्रयोगसारे ॥ षडस्रम
ध्येह्रींकारस्तन्मध्येशिशोर्नामविलिख्यषट्सु अस्रेषु ओंलुलुवस्वाहेतिमंत्रस्यषडक्षराणिविलिख्यतद्बहिर्नामिवद्वृतयंविलिख्यतद्बहिरधो
मुखैरर्द्धचंद्रैरावेष्ट्यपंचोपचारैःसंपूज्यबालहस्तेबध्नीयादिति ॥ अथबालग्रहस्तवः प्रयोगसारे ॥ प्रणम्यशिरसाशांतंगणेशानंतमीश्वरं ॥ बा
लग्रहस्तवंवक्ष्येसमस्ताभ्युदयप्रदं ॥ तपसायशसादीप्त्यावपुषाविक्रमेणच ॥ निर्दिष्टोयःसदास्कंदः सनोदेवःप्रसीदतु ॥ रक्तमाल्यांबरधरो
रक्तगंधानुलेपनः ॥ रक्तादित्योज्ज्वलःशांतःसनोदेवःप्रसीदतु ॥ योनंदनःपशुपतेर्मातृणांपावकस्यच ॥ गंगोमाकृत्तिकानांचसनोदेवःप्रसी
दतु ॥ देवसेनापरिवृतोदेवसेनार्चितःसदा ॥ देवसेनापतिःश्रीमान्सनो० ॥ शक्तिःशक्तिधरापूरः कुमारःशिखिवाहनः ॥ सुरारिहामहासेनःसनोदे ॥

प्रकृत्यास्कंदरोदांतोदेवैश्वर्योदयान्वितः॥ नानाविनोदसंपन्नः सनो०॥ प्रबोधासुप्रबोधाच्चबोधनासुप्रबोधना॥ प्रबुद्धाच्चप्रबोधाचसुप्रीतासुमना-
स्तथा॥ मनोन्मनीतिविख्यातायोगिन्यः पांतुबालकं॥ रूपवतारुक्मिणीचैवमंदवेगाबिभीषणा॥ विद्युज्जिव्हामहानासाशतानंदातथापरा॥ बालदा
प्रमदाचेतियोगिन्यः पांतुबालकं॥ हरिणीचाथवाराहीवानरीक्रोष्टुकीतथा॥ कुबेरीकोटराक्षीचकुंभकर्णाचचंडिनी॥ बलाहिकारिणीचेतियोगि
न्यः पांतुबालकं॥ शुद्धाविशुद्धाश्रद्धाचयोगासिद्धामितंवदा॥ सुभगाशुभदागौरीबलाविकरणीतिच॥ नानाविज्ञानविख्यातायोगिन्यः पांतुबा
लकं॥ लंबाप्रलंबाचतथालंबकर्णाचलंबिका॥ ज्वालाकरालीकालिंदीकालिकेतियथोदिताः॥ स्वच्छंदाचारसंपन्नायोगिन्यः पांतुबालकं॥
प्रणीतास्फप्रणीताचमालिनीविश्वमालिनी॥ विमलाकमलामालीलोलारौद्रीचविश्वदा॥ विचरंत्योयथाकामंयोगिन्यः पांतुबालकं॥ वायुवेगा
महावेगास्फवेगावेगवाहिनी॥ शशिनीहंसिनीहृष्टिः पुष्टिः पौष्टिकसिद्धिदा॥ दिव्यानुभावावाहिन्योयोगिन्यः पांतुबालकं॥ रुक्मिणीभामिनीनि
त्यानिर्भिन्नासुभगागुहा॥ कुंदिनीद्राविणीवामायोगिन्यः पांतुबालकं॥ रुद्रशक्तिविनिष्क्रांतमेकाशीतिक्रमोदितं॥ योगिनीवृंदमेतद्धिसिद्ध
विद्याधरार्चितं॥ स्कंदग्रहाधिदैवंतद्बालकंपातुसर्वदा॥ शंकुर्नीरेवतीदेवीशिखाचमुखमंडिका॥ प्रलंबापूतनाख्याचकटपूतनिकापुनः॥
विजयागोमुखीधूम्रासुंडमालातथापरा॥ अधोलंबाचपद्माचकुमुदाप्यथचांबिका॥ भानिनीचैवकालीचदेवीप्रेतमुखीतथा॥ ऐंद्रीमा
र्जारिकाभूयः कुरुणीचशफभाकृशा॥ कालरात्रिश्चमायाचलोहितापिलिपिंचिका॥ भीतारणीचक्रवादाभीषणादुर्ज्जयापरा॥ तापनीकट-

कोलीन्चमुक्तकेशीमहाबला॥ अहंकारीजयातद्दजमेषात्रिदंडिका॥ रोदनीभ्रुकुटाभिख्याललाटापिंगलातथा॥ शीतलाबालिनीचैवतापसीपा
पराक्षसी॥ मानसाधनदादेवीबलानावर्त्तिनीतथा॥ यमुनाजातवेदाच्चमानिनीकलहंसिनी॥ बालिकादेवदूतीच्चवायसीयक्षिणीतथा॥ स्वच्छं
दापालिकाचैववासिनीच्चांबिकेतिच॥ पंचाशत्तुकुलोत्पन्नाश्चतुष्पष्ठिसमीरिताः॥ योगिन्योनित्यसंतुष्टाःस्कंदापस्मारदेवताः॥ नानारक्षाधि
कारस्थाबालकंपांतुसर्वदा॥ महालक्ष्मीर्महातंगामहासेनामहाबला॥ महाकंपामहाभीमामहातेजामहोत्सवा॥ महासेनामहाचंडामोहिनीवीर
नायका॥ एकवीराविशालाक्षीरक्तकेशीरक्तमनास्तथा॥ सुकेशिनीच्चसंतुष्टादंडिनीच्चविलंबिनी॥ भामिनीचाथसौवर्णीसिंहवक्त्राकटंकिनी॥
भ्रमराचंचलाचंपासिद्धिदाच्चतथापरा॥ शातोदरीधृतिःस्वाहास्वधाख्याच्चसनातनी॥ शंबराचतथादेवीनीलग्रीवातथांबिका॥ वितलागंधि
नीवामाक्रीडंतीचैववाहिनी॥ कर्षिणीमालतीफुल्लाकालकर्णीच्चचंडिका॥ चित्राननागुहाचेतिपार्वतीसंगतिर्गता॥ पंचाशन्नवसंपन्नाशकु
नीदैवतप्रिया॥ योगिन्यःकामरूपिण्योबालकंपांतुसर्वदा॥ विश्वंतपाप्रभावज्ञासर्वज्ञासर्वगागुहा॥ दुर्गासरस्वतीज्येष्ठाश्रेष्ठापद्मापरापरा॥
प्रमदारोहिणीशीताप्रह्वीप्रह्लादिनीविभा॥ विभूतिर्विततिःप्रीतिःप्रकृतिःप्रमतिर्यथा॥ एताभगवतासृष्टायोगिन्योयोगसिद्धिदाः॥ पंचविं
शतिराख्यातारेवतीशक्तिगोचरा॥ जगदाप्यायनकराबालकंपांतुसर्वदा॥ नंदश्चैवोपनंदश्चगोमतिःरक्तमतिस्तथा॥ विद्युज्जिह्वोमहाकालःक
रालस्तिमिलोचनः॥ तेजह्रोडाविरूपाक्षोगोमुखोवडवामुखः॥ कालाननःकरालश्चशंकुकर्णोबिभीषणाः॥ एतेशकुंदनोत्पन्नावीराःषोडशराक्ष

साः॥ पूतनादेवताजुष्टाबालकंपांतुसर्वदा॥ वज्रिणीशक्तिनीचाढ्यादंडिनीखड्गिनीतथा॥ पाशिनीध्वजिनीदेवीगदिनीशूलिनीपरा॥ पद्मिनी
चक्रिणीचेतिसर्वाकाराभयप्रदाः॥ एतादिङ्निर्मितादेव्योयोगिन्योदेवकीर्त्तिताः॥ अधिभूतप्रधानायापायात्साशांतपूतना॥ प्रसन्नामातरः
सर्वबालकंपांतुसर्वदा॥ अर्थकोजलकोभूमाउग्रःस्कंदश्चकीर्त्तितः॥ वीरेशाःपितृभिःसृष्टानैजमेषाधिदेवताः॥ पंचशक्तिप्रधानास्तेबालकं-
पांतुसर्वदा॥ आदित्यावसवोरुद्राःपितरोमरुतस्तथा॥ मुनयोमनवःकालाग्रहयोगाःसनातनाः॥ सिद्धाःसाध्याश्चगंधर्वादेव्यश्चाप्सरसां
वराः॥ विद्याधरामहादैत्याबालकंपांतुसर्वदा॥ सहजायोगजाश्चैववीरजामंत्रजातथा॥ योगिन्योयोगवनितानानाविभवगोचराः॥ भवानीना
मसंतुष्टाबालकंपांतुसर्वदा॥ भूर्लोकेचभुवर्लोकेस्वर्लोकेयाश्चमातरः॥ अधश्चोर्ध्वंचतिर्यक्चक्रीडंत्योऽनंतमूर्त्तयः॥ प्रसन्नयोगसंपन्नादिव्यै
श्वर्यसमन्विताः॥ स्वच्छंदपदसंभूतैर्भैरवैःपरिवारिताः॥ रक्षंतुबालकंप्रीताःशांतिर्नयतुचेतसा॥ दिव्यंस्तोत्रमिदंपुण्यंबालरक्षाधिकारकं॥
जपेत्सं तानरक्षार्थंबालद्रोहोपशांतिदं॥ इतिबालस्तवः॥ इदंचस्तवांतंकृत्यमाद्यमासवर्षयोर्द्वितीयादिदिनमासवर्षेष्वपिकार्यंविशेषस्तू-
च्यते॥ कुमारतंत्रे॥ प्रथमेदिवसेमासेवर्षेवायोगिनीतदा॥ अथवानंदिनीनाम्नापूतनाक्रमतेशिशुं॥ तद्गृहीतस्यबालस्यज्वरःस्यात्प्रथमंत
तः॥ गात्रशोषश्चवैवर्ण्यंनाहारेच्छाभृशंभवेत्॥ छर्दिर्मूर्च्छाचकंपश्चहीनज्वरयुतस्तथा॥ विधानंतस्यवक्ष्यामियेनमुंचतिपूतना॥ नदीमृत्ति ६२
कयाकुर्याच्छोभनांपुत्रिकांततः॥ शुक्लोदनंशुक्लगंधस्तथाशुक्लानुलेपनं॥ शुक्लपुष्पाणिवैपंचध्वजाःपंचप्रदीपिकाः॥ स्वस्तिकाःपंचपूर्वाण्हेपूर्व-

स्यांदिशिसंयतः॥ बलिंदद्यादथोश्वेतसर्षपोशीरमेववा॥ शिवनिर्माल्यमार्जारनृकेशान्निंबपत्रकं॥ गव्यंघृतंचेत्येतेनधूपयेच्चैवबालकं॥ एवं
दिनत्रयंकृत्वाचतुर्थेशांतिवारिणा॥ स्नापयेद्बालकंपश्चाद्भोजयेच्चापिभिक्षुकं॥ क्षीरेणभोजयेदेवंस्वस्थोभवतिबालकः॥ शांतिवारिणेतिश
न्नइंद्राग्नीशन्नोवातइत्यादिकैःस्वस्वशाखापठितैर्मंत्रैरभिमंत्रितंवारिशांतिवारि॥ अथवावक्ष्यमाणमंत्रेणशतकृत्वोभिमंत्रितंवारिशां
तिवारि॥ द्वितीयदिवसेमासेहायनेवासुनंदना॥ गृण्हातिपूतनाबालंयोगिनीस्वस्तनापिवा॥ ततोभवेज्ज्वरःपूर्वंसंकोचोहस्तपादयोः॥
दंतान्प्रखादत्यनिशंनिमीलयतिचक्षुषी॥ आहारंचनगृण्हातिदिवारात्रंचरोदिति॥ अक्षिरोगंछर्दनंचभवेद्भीतिःपुनःपुनः॥ कृशत्वंचप्रजा
येतइत्येतच्छिशुलक्षणं॥ तंडुलप्रस्थपिष्टेनविनिर्मायाथपुत्रिकां॥ त्रयोदशध्वजादीपाःस्वस्तिकायवलोदना॥ प्रस्थप्रमाणपिष्टेनसि
द्धापूपाश्चमत्स्यकाः॥ मांसंचेत्येतदखिलंपश्चिमायांदिशिक्षिपेत्॥ पश्चिमायांचसंध्यायामेतद्द्याद्दिनत्रयं॥ धूपशांतिस्नानब्राह्मण
भोजनानिपूर्ववत्॥ तृतीयेदिवसेमासेवर्षेवापूतनाभिधा॥ गृण्हीयाद्योगिनीबालंततःपूर्वंज्वरोभवेत्॥ प्रस्थप्रमाणपिष्टेनपुत्रिकांका
रयेत्ततः॥ रक्तोदनंध्वजोरक्तःस्वस्तिकोरक्तएवच॥ रक्तपुष्पंरक्तगंधस्तथारक्तानुलेपनं॥ पश्चिमायांचसंध्यायामुदीच्यांनिक्षिपेद्ब-
लिं॥ धूपशांतिस्नानब्राह्मणभोजनानिपूर्ववत्॥ चतुर्थेह्निमासेतुवर्षेगृण्हातिबालकं॥ तुषमंडनिकानामपूतनाचाथयोगिनी॥ भीषणा
ख्याततस्तस्यजायतेप्रथमंज्वरः॥ गात्रभंगोस्थितिर्मूर्छाविवर्णंचाक्षिमीलनं॥ वैकल्पंश्यामताश्वासःकासोरुचिरितींगितं॥ तिलपिष्टमयैः

कृत्वापुत्रिकांबिल्वकंटकैः ॥ अष्टांगंरचयेत्पुष्पयुक्तंशष्कुध्वजोर्जुनः ॥ स्वस्तिकोर्द्धप्रस्थसिद्धंभक्तंतावदपूपकाः ॥ त्रिसंध्यंपश्चिमाशायांबलिं-
दद्यात्प्रयत्नतः ॥ तावदपूपकाइतिअर्द्धप्रस्थपरिमितेनान्नेनकृताइत्यर्थः ॥ गोशृंगंसर्पनिर्मोकंलशुनंनिंबपत्रकं ॥ मनुष्यकेशमार्जारलोमान्या
जघृतंतथा ॥ एतैश्चधूपयेदेकनिशिसंध्यात्रयेपि च ॥ एकनिशिएकस्मिन्नेवदिनेबलिरित्यर्थः ॥ शांतिस्नानमंत्रब्राह्मणभोजनानिचपू० ॥ पंच
मेदिवसेमासेवर्षेवापूतनाशिशुं ॥ विडालिकाख्याग्रह्णीयात्प्रथमंजायतेज्वरः ॥ हिक्काश्वासश्चशूलंचगात्रभंगोरुचिस्तथा ॥ तंडुलप्रस्थपिष्टेन
निर्मायाथोरुपुत्रिकां ॥ शष्कुलोदनंध्वजाः पंचस्वस्तिकाःपंचचोज्ज्वलाः ॥ पंचदोषास्वच्छशष्कुलानिकुसुमानिचचंदनं ॥ अपराण्हेवृक्षमूलेपश्चि-
मायांदिशिक्षिपेत् ॥ धूपस्तुगोशृंगलशुनमित्यादिकः ॥ शांतिस्नानमंत्रब्राह्मणभोजनानि ॥ षष्ठेहनितथामासेहायनेचापिबालकं ॥ पूत
नाशकुनिर्नामगृण्हीयात्तदनंतरं ॥ ज्वरउद्वेजनंगात्रेशोषःश्वासोरुचिस्तथा ॥ काशश्चहस्तपादाक्षिसंकोचश्चेतिलक्षणं ॥ तंडुलप्रस्थपिष्टे
नविनिर्मायाथपुत्रिकां ॥ कृष्णोदनंध्वजाःपंचकृष्णाःस्वस्तिकपंचकं ॥ कृष्णमेवाथमत्स्यांश्चपायसंदुग्धमेवच ॥ मांसंचापूपकास्त्वर्द्धप्र
स्थपिष्टविनिर्मिताः ॥ अपराण्हेपश्चिमायांनिक्षिपेद्बलिपुत्रिकां ॥ पुत्रिकांपूर्ववत्कृत्वापललंशूलपाचितं ॥ मत्स्याःपर्पटिकाश्चैवरक्तंचप्र
स्थसंमितं ॥ उदीच्यांपूर्वसंध्यायांबलिर्देयःप्रशांतये ॥ अत्रबलिदानयोर्विकल्पः ॥ तयोरेवकालयोर्बालकस्यधूपोदेयःगोशृंगलसुनमित्या
दिकः ॥ तथाशांतिस्नानंब्राह्मणभोजनंच ॥ बलिदानपूजायांमंत्रस्तु ॥ ओं फट् फट् स्वाहा ॥ सप्तमेदिवसेमासेवर्षेवाशुष्करेवती ॥ गृण्हाति-

पूतनाबालंततःस्यात्प्रथमंज्वरः ॥ गात्रभंगोथविद्वेषआहारेकंपरोदने ॥ इत्येतल्लक्षणंतत्रबलिर्देयःप्रशांतये ॥ प्रस्थसंमितपिष्टेनसम्यक्कृत्वाथपुत्रि
कां ॥ सप्तध्वजाःसप्तदीपाःस्वस्तिकाःसप्तवैतथा ॥ पुष्पाणिमत्स्यमांसंचभक्तंचेत्युदगाहरेत् ॥ धूपस्तुगोशृंगलशुनमित्यादिकः ॥ शांतिस्नानंब्रा-
ह्मणभोजनं ॥ मंत्रस्तु ॥ ओं ह्रीं फट् स्वाहा ॥ अष्टमेदिवसेमासेवर्षेचाक्रमतेशिशुं ॥ बिडालिकानामधेयापूतनास्यततोज्वरः ॥ गात्रभेदोत्ररुदि-
तंरोदनंनेत्रमीलनं ॥ जिव्हाशोषःशिरस्फोटआहारद्वेषएवच ॥ अक्षिरोगोभवेदेतदिंगितंतद्ग्रहाच्छिशोः ॥ तंदुलप्रस्थपिष्टेनपुत्तलांकारयेत्ततः ॥ पा
यसंमधुसर्पिश्चक्षीरलाजाश्चशष्कुली ॥ गुग्गुलंमेषमांसंचतथापर्पटिकाअपि ॥ ध्वजादीपाश्चचत्वारोगंधानानाविधाअपि ॥ सुमनांसिचरक्तानीत्येवंमं
त्रोदितोबलिः ॥ अमुंसमाहरेत्पूर्वसंध्यायांदक्षिणादिशि ॥ कृष्णाष्टम्यांवक्ष्यमाणामंत्रेणानेनसंयतः ॥ ओं नमोनारायणायत्रैलोक्यविद्राव
णाय ॥ ओं ह्रीं फट् स्वाहा ॥ अनेनैवचमंत्रेणपूजादिबलिहरणांतंकर्मकुर्यात् ॥ धूपस्तुगोशृंगलशुनमित्यादिकः ॥ शांतिस्नानंब्राह्मणभो
जनंच ॥ अत्रकृष्णाष्टम्यांबलिहरणमितिननियमार्थं ॥ किंतुसतिसंभवेप्राशस्त्यार्थं ॥ अन्यथातत्प्रतीक्षायांशिशुविनाशापत्तेः ॥ नवमेदि
वसेमासेहायनेवापिबालकं ॥ गृण्हातिमदनानाम्नीपूतनातदनंतरं ॥ ज्वरश्छर्दिर्व्रणाध्मानंकासश्वासश्चतृष्णता ॥ गात्रभंगश्चशूलश्चचिन्हा-
न्येतानिबालके ॥ प्रस्थमात्रेणपिष्टेनविनिर्मायचपुत्रिकां ॥ ओदनंमत्स्यमांसंचपर्पटीचेक्षुमूलिकां ॥ निक्षिपेत्पूर्वसंध्यायामुत्तरस्यांबलिं
दिशि ॥ अत्रमंत्रः ॥ ओं नमोभगवतेवासुदेवायकृष्णमंडलेबलिमादायहरहुं फट् स्वाहा ॥ धूपस्तुगोशृंगलसुनमित्यादिकः ॥ शांतिस्नानंब्रा

ह्मणभोजनंच ॥ दशमेदिवसेमासेहायनेवाथबालकं ॥ पूतनारेवतीनाम्नीगृण्हीयाद्बालकंततः ॥ ज्वरः छर्दिः कासश्वासोशूलंचेत्येतदीरितं ॥ यत्रद्वे
षश्चतत्रायंबलिर्देयोविचक्षणैः ॥ प्रस्थप्रमाणपिष्टेनपुत्रिकांतत्रकल्पयेत् ॥ अष्टांगलेखयेत्तत्रबिल्ववृक्षस्यकंटकैः ॥ गुडोदनंचसर्पिश्चध्वजानां
पंचविंशतिः ॥ स्वस्तिकानांप्रदीपानांपंचविंशतिरेवच ॥ चत्वारिरक्तपुष्पाणिह्येतद्दक्षिणदिग्गतः ॥ संध्यात्रयेवक्ष्यमाणमंत्रेणानेननिक्षिपेत् ॥
ओंनमोभगवतेवासुदेवायहन२हुंफट्स्वाहा ॥ धूपोगोश्रृंगलशुनमित्यादिकः ॥ शांतिस्नानंब्राह्मणभोजनंच ॥ एकादशदिनेमासेहायनेपूतना
र्चिका ॥ गृण्हातिबालकंपश्चाज्ज्वरस्तस्यप्रजायते ॥ अन्नद्वेषोमुखशोषोगात्रभंगश्चरोदनं ॥ ऊर्ध्वदृष्टिरपीत्येतल्लक्षणंतद्ग्रहाच्छिशोः ॥ पुत्रिकां
माषपिष्टेनरचित्वाशष्कुमोदनं ॥ पुष्पाण्यपिचशष्कुलानिध्वजानांपंचविंशतिः ॥ स्वस्तिकानांप्रदीपानांपंचविंशतिरेवच ॥ एतत्सर्वंयमाशायांसं
ध्यायांप्रातराहरेत् ॥ अत्रमंत्रः ॥ ओंनमोभगवतेतारायचंद्रहासवज्रहस्तायज्वलदुष्टग्रहाय ओंफट्स्वाहा ॥ धूपस्तुगोश्रृंगलशुनमित्यादि-
कः ॥ शांतिस्नानंब्राह्मणभोजनंच ॥ प्रथमदिवसमासवर्षगृहीतपूतनाहरोक्तंद्रष्टव्यं ॥ द्वादशेदिवसेमासेवर्षेयापूतनाशिशुं ॥ अद्भुताख्याप्र
गृण्हातिज्वरःस्यात्प्रथमंततः ॥ रोदनंसर्वदादंतखादनंरक्तनेत्रता ॥ रोमांचस्तापइत्येतदखिलंतस्यलक्षणं ॥ तंडुलप्रस्थपिष्टेनकृत्वातन्मा-
मपुत्रिकां ॥ त्रयोदशस्वस्तिकाश्चध्वजादीपास्त्रयोदश ॥ अपूपामत्स्यमांसंचतथापर्पटिकाअपि ॥ एतत्सर्वंदक्षिणस्यांदिशिमंत्रेणनिक्षिपे
त् ॥ मंत्रस्तु ॥ ओंनमोनारायणायज्वलवज्रहस्तायहरहरशोषय २ मर्दय २ पातय २ हनहनदुष्टसत्वानांहुंफट्स्वाहा ॥ गोश्रृंगमित्यादिकोधूपः ॥

शांतिस्नानंब्राह्मणभोजनंच ॥ अथबौधायनोक्ताज्वराद्युत्पत्तौशांतयः॥ प्रतिपदिकष्टंसंदेहोवादिनान्यष्टादश ॥ अग्निर्देवता अग्निरस्मीतिपूजा
मंत्रः॥ हैमीप्रतिमा ॥ घृतधूपोघृतदीपश्च ॥ यथासंभवनैवेद्यंघृतंहोमद्रव्यंशांतिर्भवति ॥ अत्रसर्वत्रप्रथमंतत्तत्तिथिदेवतामंत्रजपः॥ सहस्राादिसं
ख्याकः पश्चात्पूजाहोमदानादिहोमसंख्याचाष्टोत्तरशतादिर्व्याधितारतम्येनकल्प्या॥ सहस्रंमृत्कनिर्देशोद्वितीयायांदिनानिषोडशब्रह्मादेव
ताब्रह्मजज्ञानमितिजपपूजाहोममंत्रः॥ अगुरुर्धूपः घृतदीपःसर्वत्रशर्करानैवेद्यंतिलयवाज्यानिहोमद्रव्यंप्रतिमाचहैमी ॥ तृतीयायांदिनानिन
वपार्वतीदेवतागौरीर्मिमायेतिमंत्रः॥ दूर्वाभिःपूजाकुंकुमधूपः॥ गुग्गुलुर्वाधूपोघृतदीपः॥ द्राक्षाक्षीराज्यंनैवेद्यं॥ पायसंमधुराक्तंदूर्वाश्चहो
मद्रव्यंप्रतिमाहैमी ॥ चतुर्थ्यांदिनानिषोडशगणपतिर्देवतागणानांत्वेतिपूजाहोमादिमंत्रः॥ हैमीप्रतिमाकुंकुमंरक्तचंदनंगंधः करवीरादीनि
पुष्पाणि अगुरुर्धूपोघृतदीपोलड्डुकाइक्षुखंडानिनैवेद्यंनारिकेरशकलानिकदलीफलानिचहोमद्रव्यं ॥ पंचम्यांदिनान्येकविंशतिर्नागादेव
ताः॥ हैमीप्रतिमानमोस्तुसर्पेभ्यइतिमंत्रः॥ चंदनंगंधःसुरभिपुष्पाणिघृतधूपःपयोनैवेद्यंतिलयवाज्यपायसशर्करामधूनियथायोगंहोम
द्रव्यं ॥ षष्ठ्यांदिनानिद्वादशस्कंदोदेवताद्रूप्सश्चस्कंदेतिपूजामंत्रः॥ पीतंचंदनंरक्तंवागंधःरक्तानिपुष्पाणिजातीपुष्पाणिवा ॥ जटामांसी
धूपः॥ लड्डुकादिनैवेद्यंफलानिवातिलयवाज्यंहोमद्रव्यंहैमीप्रतिमाशांतिर्भवति ॥ सप्तम्यांदिनान्यष्टौदिननाथोदेवता ॥ आसत्येनआकृ
ष्णेनेतिवामंत्रः॥ हैमीताम्रजावाप्रतिमाकुंकुमंगंधः॥ करवीरादीनिपुष्पाणिगुग्गुलोधूपःशर्कराघृतसंयुतंपायसंनानाफलानिचनैवेद्यंअर्क

समिधःपायसंहोमद्रव्यं ॥ अष्टम्यांदिनानित्रयोदशईश्वरोदेवतातमीशानमितिपूजामंत्रः ॥ राजतीप्रतिमाकर्पूरमिश्रितंचंदनंगंधःबिल्वदलानि
अर्कपुष्पाणिनीलोत्पलानिचपुष्पाणि ॥ जटामांसीधूपःपायसंनानाभक्षाश्चनैवेद्यंमधुरात्कास्तिलाहोमद्रव्यंसांगशांतिर्भवति ॥ नवम्यांदिनान्य
ष्टादशभगवतीदुर्गादेवता ॥ जातवेदसइतिपूजामंत्रः ॥ हैमीप्रतिमारक्तंचंदनंगंधःकुंकुमादिकंवा ॥ जपाकुसुमादिकंपुष्पंगुग्गुलुर्धूपःघृतपक्वं
नैवेद्यंत्रिमधुरात्कंपायसंहोमद्रव्यंदेव्यैदधिभक्तपात्रदानंतद्भक्तायवा ॥ दशम्यांदिनानिपंचविंशतिःयमोदेवताहैमीलोहीवाप्रतिमायमायत्वेति
पूजामंत्रः ॥ चंदनमृगमदश्चगंधःमधुसर्ज्जरसश्चधूपःतिलतैलदीपः ॥ बिल्वपत्राणिकृष्णातिलाश्चपूजाद्रव्यंकृशरान्नंनैवेद्यंघृतंमधुतिलमु
द्गाहोमद्रव्यं ॥ एकादश्यांदिनानिसप्तविश्वेदेवादेवताविश्वेदेवासइतिमंत्रः ॥ हैमीप्रतिमाश्वेतचंदनंगंधःकृष्णागुरुर्धूपःघृतदीपःतुलसीपत्राणि
पूजायांयवमोदकंनैवेद्यंतिलयवमध्वाज्यंहोमद्रव्यं ॥ द्वादश्यांदिनानिदशरुद्रोदेवतायातेरुद्रेतिमंत्रः ॥ हैमीप्रतिमाचंदनंश्रीखंडंअगुरुर्धूपो
घृतदीपःपायसंनैवेद्यंचंपकंपुष्पंकमलंवापूजायांतिलयवाज्यव्रीहिमधूनिहोमद्रव्यंशांतिर्भवति ॥ त्रयोदश्यांदिनान्यष्टौशशीदेवतारौक्मीरा
जतीवामूर्त्तिःआप्यायस्वेतिमंत्रः ॥ पूजादौश्वेतचंदनंगंधःचंदनधूपःघृतदीपःदधिशर्करानैवेद्यंतिलयवास्त्रिमध्वक्ताहोमद्रव्यंशांतिर्भवति ॥
चतुर्दश्यांदिनानिद्वाविंशतिःशंभुर्देवताशंभवायेतिमंत्रः ॥ रौक्मीराजतीवामूर्त्तिःश्वेतचंदनगंधःअर्कपुष्पंबिल्वदलानिवाअगुरुर्धूपःपा
यसंनैवेद्यंत्रिमध्वक्तास्तिलाहोमद्रव्यं ॥ अमायांदिनान्यष्टादशशचीदेवताहोतायक्षदितिमंत्रः ॥ हैमीप्रतिमाकुंकुमादिगंधःनानासुगंधपुष्पा

णिकृष्णागरुर्धूपः फेणिकापूरिकादिनैवेद्यंशर्करघृतपायसंहोमद्रव्यंपूर्णिमायांदिनानिषोडशचंद्रोदेवतादमनकंपूजार्थमन्यत्सर्वंत्रयोदशी-
शांतावुक्तंग्राह्यं॥इतितिथिदोषशांतिः॥अथाश्वलायनोक्तावारशांतिः॥आदित्यवारस्यरुद्रोदेवतायातेरुद्रेतिमंत्रःहैमीराजतीवामूर्त्तिःचं
दनंगंधः अगुरुर्धूपः घृतदीपःपायसंनैवेद्यंहोमद्रव्यंच॥सोमवारस्यपार्वतीदेवतागौरीर्मिमायेतिमंत्रःहैमीराजतीवामूर्त्तिःकुंकुमगंधःसुगंधि
पुष्पं॥अगुरुर्धूपः घृतदीपः नानाभक्ष्याणिनैवेद्यंतिलयवाहोमद्रव्यंदेवभक्तसंतर्पणंच॥भौमस्यस्कंदोदेवतान्यत्सर्वंषष्ठीशांतिवत्॥बुधवा
रस्यविष्णुर्देवताविष्णोरराटमसीतिमंत्रः॥हैमंस्वरूपंपीतचंदनंपीतपुष्पाणिकमलानिच अगुरुर्धूपो घृतदीपः यवलड्डुकानैवेद्यंतिलयवा
ज्यहोमः॥गुरुवासरस्यब्रह्मादेवताब्रह्मजज्ञानमितिमंत्रःहैमीप्रतिमाकुंकुमगंधःपर्णपुष्पंगुग्गुलुर्धूपःशर्कराज्यंनैवेद्यंतिलयवधानाघृतं
होमद्रव्यं॥शुक्रवासरस्यइंद्रोदेवतात्रातारमिंद्रमितिमंत्रःहैमीराजतीवामूर्त्तिःचंदनंगंधःचंपककंपुष्पंअगुरुर्धूपःघृतपक्वंनैवेद्यंतिलयवा
ज्यमधूनिहोमद्रव्यं॥शनिवासरस्ययमोदेवतायमेनदत्तमितिमंत्रःहैमीलौहीवामूर्त्तिः॥ताम्रजेतिकेचित्चंदनंगंधःपुष्पंकृष्णंमधुधूपः
तिलतैलदीपः॥मधुमत्स्याश्वनैवेद्यंतिलामधुचहोमद्रव्यंशांतिर्भवति॥इतिवारशांतयः॥अथनक्षत्रशांतयः॥स्कंदवशिष्ठः॥रोगशांतिं
प्रवक्ष्यामिरोगार्त्तानांशरीरिणां॥बलिपूजांगहोमैश्चजपब्राह्मणभोजनैः॥यस्मिन्धिष्ण्येयदानृणांरोगःसंजायतेतदा॥तद्धिष्ण्यपूजाक
र्त्तव्यातत्तदीश्वरतुष्टये॥स्वर्णेनप्रमाणेनतदर्द्धार्द्धेनवापुनः॥धिष्ण्येशप्रतिमाकल्प्यायथावित्तानुसारतः॥ईशान्यामथवाप्राच्यामुदीच्यां

दिशिसंलिखेत् ॥ तंडुलोपर्यष्टदलंपद्मंगोमयमंडले ॥ पंचामृतैः सलेपैश्चतत्तन्मंत्रैः पृथक्पृथक् ॥ स्नाप्यकल्पोक्तमंत्रेणप्रतिमांस्थापयेत्पुनः ॥ क
र्णिकायांसुसंस्थाप्यध्यात्वादेवंसमर्चयेत् ॥ तद्वर्णवस्त्रगंधाद्यैरक्तधूपोपहारकैः ॥ आरक्तवर्णकुंभंचपंचत्वक्पल्लवैर्युतं ॥ शुक्लवस्त्रस्वर्णरत्नस
र्वौषधिसमन्वितं ॥ मृत्स्नंचगव्यसद्बीजफलक्षौद्रकुशान्वितं ॥ देवस्यपूर्वतःस्थाप्यंजलमंत्रैः समर्चयेत् ॥ प्रतीच्यांस्थंडिलेवन्हिंविधिवत्स्थापये
त्ततः ॥ मुखांतेजुहुयादुक्तद्रव्येणाष्टसहस्त्रकं ॥ तिलहोमंव्याहृतिभिरष्टोत्तरसहस्त्रकं ॥ पूर्णाहुतिंचजुहुयात्सम्यक्जपादिपूर्वकं ॥ ततःशुद्धो
पविष्टस्यरोगिणः प्राङ्मुखस्यच ॥ मंत्रपूतैः कुंभजलैरब्लिंगैर्वारिमंत्रकैः ॥ मार्ज्जनंकारयेत्तस्यसम्यक्संकल्पपूर्वकं ॥ नीराजनंचसुद्धात्मापूजा
स्थानंसमागतः ॥ देवंहुताशनंभक्त्याप्रणम्यप्रार्थयेदिति ॥ अमृतोद्भवधिष्ण्येशयतस्त्वंशंकरात्मकः ॥ रोगादस्मान्चमांरक्षतववश्यश्चाधि-
ष्ण्यपः ॥ इतिप्रार्थ्यततोदद्यात्प्रतिमांवस्त्रसंयुतां ॥ दक्षिणासहितांभक्त्याआचार्यायकुटुंबिने ॥ ब्राह्मणाययथाशक्त्याब्राह्मणान्भोजये
त्ततः ॥ कृत्वानक्षत्रपूजांतंतिथिवासरयोरपि ॥ सर्वान्कामानवाप्नोतिरोगीरोगात्प्रमुच्यते ॥ अश्विन्यामुत्थितोव्याधिर्नवरात्रेणमुंचति ॥
देवस्यत्वेतिमंत्रस्यगायत्रीकश्यपोश्विनौ ॥ श्वेतवर्णौसुधापूर्णकलशांभोजधरौपृथक् ॥ चंदनोत्पलपुष्पाद्यगुग्गुलौतुगुडप्रियौ ॥ क्षीरलड्डु
कभोक्तारौसमिधः क्षीरवृक्षजाः ॥ गुडोदनबलिंदद्याद्दीपैःसार्द्धनिशामुखे ॥ भरण्यामुत्थितोव्याधिरचिरान्निधनप्रदः ॥ मासेनमुंचत्यथे ६६
वादेवस्यकुटिलागतिः ॥ त्रैयंबकस्यमंत्रस्यप्रोक्ताश्छंदर्षिदेवताः ॥ गंधोगरुकरवीरंपुष्पंधूपश्चगुग्गुलः ॥ अष्टदीपंचसर्वेषांनैवेद्यंचगुडौदनं ॥

पाशदंडधरोरक्तस्त्वाज्यमध्वाक्षतैर्हविः॥ महिषीनायकारूढः कृसरान्नंबलिंहरेत्॥ वक्ष्यमाणेनमंत्रेणबलिंसम्यक्प्रदापयेत्॥ कृत्तिकासु
स्थितोव्याधिर्दशरात्रेणमुंचति॥ स्रुक्स्रुवाभयवरदस्स्वर्णोमेषवाहनः॥ मेधातिथिर्जगत्यग्नीपुनंतुमादित्यस्यच॥ चंदनंयूथिकापुष्पंघृतदी
पःसगुग्गुलुः॥ नैवेद्यंतिलमाषान्नंवरकान्नेनसंयुतं॥ गुडोदनंहविस्तत्रपायसेनबलिंहरेत्॥ रोहिण्यांसुत्थितोव्याधिर्दशरात्रेणमुंचति॥ नमो
ब्रह्मणमंत्रस्यगायत्रीविधिरीश्वरः॥ शृक्कुः कमंडलुस्त्वक्षसूत्राभयवरप्रदः॥ चंदनंकमलंपुष्पंसदशांगंचगुग्गुलं॥ नैवेद्यंपायसंसाज्यसर्वदातैर्ह
विर्भवेत्॥ दधिक्षीरघृतक्षौद्रशाल्यन्नेनबलिंहरेत्॥ चंद्रभेचोत्थितोव्याधिःपंचरात्रेणमुंचति॥ गदावरदपाणिश्चश्वेतोसौरथवाहनः॥ नवो
नवोभवत्यस्यगायत्रीगौतमःशशी॥ चंदनंकुमुदंपुष्पंदशांगंपायसोदनं॥ नैवेद्यंमंडकापूपघृतक्षौद्रसमन्वितं॥ शर्कराद्धिमिश्रेणशुक्ला
न्नेनबलिंहरेत्॥ आर्द्रायांसुत्थितोव्याधिरचिरान्निधनप्रदः॥ मासेनमुंचत्यथवादेवस्यकुटिलागतिः॥ शुद्धस्फटिकसंकाशश्शूलखड्गाभ
येष्टदः॥ नमःशंकरायेत्यस्यबृहतीशोविधीऋषिः॥ चंदनंसौरभंपुष्पंदशांगंपायसोदन॥ सूमध्वाज्यंहविस्तत्रदध्योदनबलिंहरेत्॥ पु
नर्वसौभवेद्व्याधिर्नवरात्रेणमुंचति॥ कमंडल्वक्षसूत्रेध्मदर्भास्रुक्स्रुवभृत्सदा॥ अदितिर्द्यौश्चमंत्रस्यत्रिष्टुभोद्रुहिणोदितिः॥ हरिद्राकु
कुमंगंधंपुष्पंसेवंतिकाह्वयं॥ धूपोमलयजंपिष्टंघृतान्नंपीतवर्णकं॥ घृताक्ततंडुलहविःपीतान्नेनबलिंहरेत्॥ पुष्येसमुत्थितोव्याधिःसप्त
रात्रेणमुंचति॥ पीतोदंडकमंडल्वक्षसूत्राभयवरोद्यतः॥ बृहस्पतेपरीत्यस्यत्रिष्टुप्जीवोंगिराऋषिः॥ कुंकुमंवारिजंपुष्पंनैवेद्यंघृतपायस॥

मंडकागुडसंयुक्तमेतदेवह्यविर्भवेत् ॥ समंडकघृतान्नेनबलिंतत्रप्रदापयेत् ॥ आश्लेषासूत्थितोव्याधिः क्लेशान्मासेनमुंचति ॥ नमोअस्त्वितिमंत्र
स्यविराडग्निश्चसर्पराट् ॥ मधुवर्णोभोगयुक्तः खड्गचर्मधरः शुभः ॥ सकुंकमागरुर्गंधः पुष्पंचागस्तिसंभवं ॥ घृतगुग्गुलधूपोत्रनैवेद्यक्षीरसर्पि
षा ॥ हविः साज्यंस्मृदध्यन्नंदध्योदनबलिंहरेत् ॥ मघायांचोत्थितोव्याधिरचिरान्निधनप्रदः ॥ अथवासार्द्धमासेनधूम्रोदंडपवित्रधृक् ॥ आयं
तुनास्त्वितिचास्यजगतीपितरोक्षजः ॥ चंदनंचंपकंपुष्पंधूपः सघृतगुग्गुलः ॥ नैवेद्यंघृतपिष्टान्नंतिलाज्यंसघृतंहविः ॥ सतिलान्नंचमुद्गान्नब
लिंचपितृतृप्तये ॥ पूर्वाफाल्गुनभेव्याधिरर्द्धमासेनमुंचति ॥ भगएवभगवानित्यस्यानुष्टुप्भगोविधिः ॥ यथाभयकरः पद्मवर्णः सिंहास
नेस्थितः ॥ चंदनंमालतीपुष्पंबिल्वदीपोघृतोदनं ॥ नैवेद्यंशर्करायूथलड्डुकाभिश्चसंयुतं ॥ घृतोदनंहविस्तत्रपायसेनबलिंहरेत् ॥ अर्यमर्क्षे
भवेद्व्याधिरर्द्धमासेनमुंचति ॥ पद्मवर्णः पद्मसंस्थः पद्मगर्भसमद्युतिः ॥ अर्यमायातिमंत्रस्यअर्यमात्रिष्टुवज्वनः ॥ कर्पूरंकुंकुमंगंधंपुष्पं
धूपकसंज्ञकं ॥ घृतगुग्गुलधूपोत्रनैवेद्यंघृतपायसं ॥ होमद्रव्यंघृतान्नंस्याच्छाल्यन्नेनबलिंहरेत् ॥ हस्तेसमुत्थितोव्याधिर्नवरात्रेणमुंच
ति ॥ उद्वुत्यमितिहिरण्यस्तूपोगायत्र्यादितिर्जपेत् ॥ रक्तगंधंकुंकुमंचपुष्पंराजीवसंज्ञकं ॥ सगंधगुग्गुलोधूपोनैवेद्यंघृतपायसं ॥ मधुपु
ष्पंतिलाज्यान्नंदूर्वाभिः सहितंहविः ॥ गुडशर्करमध्वाज्यपिष्टान्नेनबलिंहरेत् ॥ चित्रायामुत्थितोव्याधिर्दशरात्रेणमुंचति ॥ चित्रंदेवा-
नामित्यस्यत्वष्टानुष्टुप्पितामहः ॥ अक्षसूत्राभयकरश्चित्रवर्णः शिवेरतः ॥ सकुंकुमागरुगंधःकुस्कमंचित्रवर्णकं ॥ नैवेद्यंमोदकान्नाज्यं

चित्रान्नंसघृतंहविः॥ तदन्नेनबलिंदद्यात्सर्वरोगापनुत्तये॥ स्वात्यृक्षेचोत्थितोव्याधिःसर्वदानिधनप्रदः॥ एकद्वित्रिचतुःपंचमासैर्वापिविमुं
चति॥ सनःपितेतिमंत्रस्यगायत्रीमरुदगिराः॥ खड्गचर्मधरःकृष्णोगंधःकृष्णागरुर्भृशं॥ पुष्पंदमनकंधूपःचंदनागुरुगुग्गुलुः॥ नैवेद्यंपाय
संसाज्यंहविस्तेनबलिंहरेत्॥ द्विदैवभेभवेद्व्याधिर्मासेनैकेनमुंचति॥ इंद्राग्नीआगतमितिगायत्रीवास्यचैवहि॥ मधुछंदऋषींद्राग्नीत
योर्ध्यानंचपूर्ववत्॥ श्रीखंडकुंकुमंगंधंतयोःपुष्पंसरोरुहं॥ देवदारुस्तयोर्धूपोनैवेद्यंघृतपायसं॥ तदेवान्नंहविस्तत्रचित्रान्नेनबलिंहरे-
त्॥ मित्रभेचोत्थितोव्याधिर्दशरात्रेणमुंचति॥ मित्रस्यचर्षणीरितिगायत्रीचास्यचैवहि॥ ऋषिर्हिरण्यस्तूपाख्यस्तत्रमित्रोधिदेवता॥
द्विभुजःपद्मगर्भाभःपद्मभृत्पद्मसंस्थितः॥ कुंकुमंपुंडरीकाख्यंपुष्पंधूपंचचंदनं॥ नैवेद्यंपायसंसाज्यंहविःकंदंचसूरणं॥ बलिस्तत्रप्रदा
तव्योमधुशर्करपायसं॥ घृतपूरकमाषान्नंमुद्गगर्भैश्चसंयुतं॥ ज्येष्ठायामुत्थितोव्याधिर्मृत्युरेवनसंशयः॥ अथवामासमेकंवामुंचत्येव
नसंशयः॥ इंद्रंचइतिमंत्रस्यगायत्रींद्रोंगिराऋषिः॥ इंद्रायपूर्ववद्गंधंचंदनकुंकुमंशुभं॥ कर्पूरधूपोनैवेद्यंचित्रान्नसुमनोहरं॥ हविस्तुसू
रणंकंदमधुकंदसुपायसं॥ विचित्रपुष्पगंधेनदध्यन्नेनबलिंहरेत्॥ मूलभेचोत्थितोव्याधिर्मासार्द्धेनविमुंचति॥ खड्गचर्मधरःकृष्णःकरा
लवदनःप्रभुः॥ मोषुणोस्यचगायत्रीघोरःकण्वोथनैर्ऋतिः॥ गंधःकृष्णागरुःपुष्पंपद्मंनीलोत्पलंशुभं॥ धूपःकृष्णागरुर्माषमिश्रान्नमुपहा
रकं॥ तदेवान्नंहविस्तत्रमाषान्नेनबलिंहरेत्॥ वारिभेचोत्थितोव्याधीरोगिणोनिधनप्रदः॥ विमुंचत्यथवामासैर्द्वित्रिषड्भिसप्तभिः॥ आ-

प्यायस्वेतिमंत्रस्यगायत्रीपद्मजोजलं॥ स्फवर्णोद्विभुजःपद्मपाणिर्गंधस्तुचंदनं॥ पद्मंशैलेयधूपोत्रनैवेद्यंघृतपायसं॥ हविर्मसूरपिष्टान्नं-
तदन्नेनबलिंहरेत्॥ विश्वभेचोत्थितोव्याधिःसार्द्धमासेनमुंचति॥ विश्वेदेवासइत्यस्यगायत्र्याविश्वदेवता॥ कमंडल्वभयांभोजवरदश्चकु
शासनः॥ चंदनंकमलंपुष्पंधूपंसघृतगुग्गुलुः॥ नैवेद्यंपायसाज्यान्नंहविरप्येतदेवहि॥ समिद्भिर्निचुलैःसार्द्धंतदन्नेनबलिंहरेत्॥ श्रवणेचोत्थि
तोव्याधिर्दशरात्रेणमुंचति॥ अतोदेवेतिमंत्रस्यगायत्रीपद्मजोहरिः॥ पीतांबरःकृष्णवर्णःशंखचक्रगदांबुजः॥ चंदनंमालतीपुष्पंधूपःक
पूरगुग्गुलः॥ शाल्यन्नंषड्रसोपेतंभक्ष्यभोज्यादिभिःसह॥ नैवेद्यंहविरप्येतत्पायसेनबलिंहरेत्॥ वसुभेचोत्थितोव्याधिर्दशरात्रेणमुं
चति॥ शपंतामितिमंत्रस्यानुष्टुब्व्यासोवसुस्ततः॥ चापबाणधरःशक्रुगंधकर्पूरचंदनं॥ वारितंगुग्गुलुर्धूपोनैवेद्यंघृतपायसं॥ हविश्चोदुं
बरसमिद्गुडपायससंयुतं॥ लङ्ककाधूपमध्वाज्यतिलपिष्टबलिंहरेत्॥ वारुणेचोत्थितोव्याधिरष्टरात्रेणमुंचति॥ इमंमेवरुणइत्यस्यगाय
त्रीकण्ववारिपः॥ नागपाशधरःश्रीमान्वररत्नविभूषितः॥ मकरस्थोगुरुर्गंधःपुष्पंचकमलोत्पलं॥ कर्पूरचंदनंधूपोनैवेद्यंघृतपोलिका॥
हविरश्वत्थसमिधश्चित्रान्नेनबलिंहरेत्॥ अजपाद्भेभवेद्व्याधिःसर्वदानिधनप्रदः॥ अथवाबहुभिर्मासैर्दिवसैर्वाविमुंचति॥ वामपादक
रंभूम्यामाकाशेत्वपरद्वयं॥ प्रसार्यप्रांजलिःसाक्षादीश्वरंचिंतयेत्स्थितः॥ शमग्निरित्यस्याजपाद्गायत्रीचतुराननः॥ कुंकुमंचंदनंगंधपु
ष्पंश्वेतार्कसंभवं॥ धूपःशतौषधीमिश्रोनैवेद्यंदधिपायसं॥ हविःकूष्मांडगंधःस्याद्दध्यन्नेनबलिंहरेत्॥ अहिर्बुध्न्येभवेद्व्याधिःसार्द्धमासे

नमुंचति ॥ नमस्तेरुद्र इत्यस्यसर्वंतत्रैवसंस्थितं ॥ गंधचंदनकर्पूरैःपुष्पंपद्मोत्पलंशुभं ॥ सबिल्वगुग्गुलुर्धूपोनैवेद्यंघृतपायसं ॥ मुद्गमाषति
लान्नाज्ययवव्रीहिमयंहविः ॥ पूषाचदेवतांभोजवर्णोंभोजधरंशुभं ॥ रक्तचंधनगंधोत्रपुष्पंमंदारसंज्ञकं ॥ धूपस्तुगुग्गुलुःसाज्योनैवेद्यंघृतपा
यसं ॥ हविस्तद्देवसजलंदध्यन्नेनबलिंहरेत् ॥ भूतेशानुगतोयस्माद्रोगनाथमहाज्वरः ॥ रोगादस्माच्चमांत्राहित्वंगृहीत्वोत्तमंबलिं ॥ जन्म
संधिषुनक्षत्रराशिलग्नेषुयमघंटेषुप्रत्यरेनैधनतारकेष्टमचंद्रेरोगोत्पत्तौमृत्युः ॥ रविमघाद्वादशीसोमविशाखैकादशीनांभौमार्द्रापंचमी
नांबुधोत्तराषाढातृतीयानांगुरुशतभिषकृषष्ठीनांशुक्राश्विन्यष्टमीनांशनिपूर्वाषाढानवमीनांचयोगेमृत्युः ॥ भरण्यनुराधावाचंद्रेआ
र्द्रोत्तराषाढावासोमेमघाशतभिषग्वाभौमेअश्विनीविशाखवाबुधेज्येष्ठामृगशिरोवागुरौ ॥ श्रवणआश्लेषावाभृगौपूर्वाभाद्रपदाशनौचे
न्मृत्युयोगः ॥ अतोत्रोक्तास्तिथिवारनक्षत्रशांतयोविस्तृताःकार्याः ॥ अथतिथिवारर्क्षेषुसाधारणःप्रयोगः ॥ मासपक्षाद्युल्लिखममोत्प
न्नस्यव्याधेर्जीवच्छरीराविरोधेनसमूलनाशार्थममुकनक्षत्रामुकदेवताख्यंजपंकरिष्यइतिसंकल्प्याष्टशताष्टसहस्रायुतान्यतमसंख्य
यातत्तद्देवतामंत्रस्यजपंकृत्वान्येनकारयित्वावामासपक्षाद्युल्लिख्यममोत्पन्नव्याधेर्जीवच्छरीराविरोधेनसमूलनिवृत्तयेमुकशांतिंकरिष्य
इतिसंकल्प्य ॥ गणेशपूजाचार्यवरणांतंकृत्वाचार्यंपूजयेत् ॥ ततआचार्योभूमौतंडुलैश्चतुरस्रंमंडलंकृत्वातत्रहैमींतत्तन्नक्षत्रदेवतांवस्त्र
द्वयपरिवृत्तांवक्ष्यमाणतत्तद्गंधधूपादिभिःपूजयेत् ॥ तदीशान्यांधान्येकुंभंसंस्थाप्यजलेनापूर्य्यगंधसर्वौषधिदूर्वापल्लवपंचत्वक्ससमृत्क

लपंचरत्नपंचगव्यहिरण्यानितत्तन्मंत्रैः क्षिप्त्वावस्त्रद्वयेनावेष्ट्यसर्वेसमुद्राइतितत्रतीर्थान्यावाह्यतत्वायामीतितत्रवरुणमावाह्यसंपूज्याग्निं
ग्रहांश्चप्रतिष्ठाप्याज्यभागांतेतत्तन्नक्षत्रदेवतामंत्रेणतत्तद्द्रव्येणचाष्टोत्तरसहस्राष्टोत्तरशताष्टाविंशत्यन्यतरसंख्ययाहोमंकृत्वाशांतिकल-
शेनयजमानाभिषेकेविहितेतांप्रतिमांरोगीब्राह्मणायदद्यात्॥ उक्तगंधाभावेचंदनंपुष्पाभावेशतपत्रंधूपाभावेगुग्गुलुः॥ नैवेद्याभावेघृ
तोदनंहोमद्रव्याभावेतिलाः॥ मंत्राविज्ञानेगायत्रीअष्टोत्तरसहस्रंमृत्युनिर्देशेअष्टोत्तरशतमन्यत्रजुहुयात्॥ ततःकुशोदकैर्वरुणसूक्तैः
पुराणमंत्रैश्चाभिषेकंकुर्यात्॥ पूर्णाहुतिंवसोर्धारांचकृत्वाशांतिपाठंकृत्वा आशिषंदद्यात्॥ अतःसर्वशांतिर्भवति॥ ततआचार्याय
स्वर्णप्रतिमांवस्त्रयुग्मेनवेष्टितांसवत्सांगांसालंकारांदद्यात्इतरेभ्योपिदक्षिणांदद्याद्ब्राह्मणांश्चभोजयेत्॥ इतिरोगोत्पत्तिशांति
प्रयोगः॥ मदनरत्ने॥ त्रिषुसर्वनक्षत्रशांतिषुगायत्र्यायमोद्देशेनहोमोष्टसंख्यःबलिश्चतत्तन्नक्षत्रदेवतायै॥ सोपिहोमावशिष्टद्रव्येण
क्वचिदन्येन॥ तच्चतत्रवक्ष्यतेअत्ररोहिणीपुष्यआश्लेषापूर्वाहस्तस्वातीविशाखानुराधाज्येष्ठामूलोत्तराषाढापूर्वाभाद्रपदोत्तराभा-
द्रपदासुघृतमेवहोमद्रव्यंअनुराधाबलिरपितेनैवान्यत्रतुहोमेबलौचविशेषस्तत्रवक्ष्यते॥ द्रव्येतुविशेषोश्विन्यादिक्रमेणदुग्धाक्ताःक्षी
रवृक्षसमिधोहोमेदध्योदनंबलौमध्वक्तास्तिलाः॥ घृतंदध्योदनंचक्षीरान्नंबलौ ४ मुद्गतिलाघृतमधुघृताक्ताअक्षता ३ होमेगंधशा-
ल्योदनंबलौ॥ ७॥ गंधमाल्योदनंबलौभिक्षाग्रंबलौ॥ ९॥ घृताक्ताअक्षततिलाहोमे॥ अक्षत तिलाबलौ॥ १०॥ गंधपुष्पाणिबलौ॥ ११॥ तिल

माषाः॥१२॥गंधपुष्पंबलौ॥१३॥जलयुतंहोमे॥सघृतामुद्गाबलौ॥१४॥गंधपुष्पाणिबलौ॥१५॥दुग्धाक्तान्नगंधमाल्यानिबलौ॥१६॥१७॥गंधमा
ल्यांबलौ॥१८॥पायसंबलौ॥१९॥शालयोहोमे॥पायसंबलौ॥२०॥होमेपायसंबलौ॥२१॥बीजांक्षताहोमे॥गंधपुष्पाणिबलौ॥२२॥अश्वत्थ
समिधोहोमेघृताक्तमुद्गाबलौ॥२३॥जलपुष्पाणिहोमे॥पायसंबलौ॥२४॥गंधमाल्योदनंबलौ॥२५॥एकविंशतिः २१ एकविंशतिः२१ नव
९नव९ दश१० मृत्यु१० विंशतिः एकविंशतिः एकविंशतिः विकल्पतोमासाब्दौसप्तविंशति२७ सप्त ७ अष्टौ८ दश१० अष्टौ ८ अष्टाविंशतिः २८
एकविंशतिः विंशतिः विंशतिः२० विंशतिः पंचविंशतिः २५ विकल्पतः पक्षत्रयोदशादिनमासाः द्वादश २१ दश १० दश १० अष्टाविंशतिः२८ दि
नानिक्रमात्पीडाअंतेस्फरवंआश्लेषामघापूर्वापूर्वाभाद्रदारफपक्षेमृत्यफरपिसंभाव्यते॥ अथग्रहणशांतिः॥ मत्स्यपुराणे॥होरायांग्रस्यतेय
स्यनक्षत्रेवानिशाकरः॥प्राणसंदेहमाप्नोतिसवामरणमृच्छति॥यस्याग्रजन्मनक्षत्रेग्रस्येतेशशिभास्करौ॥तज्जनानांभवेत्पीडायेजनाः
शांतिवर्जिताः॥यस्यराशिंसमासाद्यभवेद्ग्रहणसंभवः॥तस्यस्नानंप्रवक्ष्यामिमंत्रौषधिसमन्वितं॥चंद्रोपरागेसंप्राप्तेकृत्वाब्राह्मणवा
चनं॥संपूज्यचतुरोविप्रान्शुक्लमाल्यानुलेपनैः॥पूर्वमेवोपरागस्यसमानीयौषधादिकं॥स्थापयेच्चतुरः कुंभानग्रतःसागरानिव॥गजा
श्वरथ्यावल्मीकसंगमाद्ध्रदगोकुलात्॥राजद्वारप्रदेशाच्चमृदमानीयनिक्षिपेत्॥पंचगव्यंपंचरत्नंपंचत्वकूपंचपल्लवं॥रोचकंपद्मकंशंखकुं
कुमंरक्तचंदनं॥शुद्धस्फटिकतीर्थांबुसितसर्षपगोकुलान्॥मधुकंदेवदारुंच विष्णुक्रांतांशतावरीं॥बलांचसहदेवींचनिशाद्वितयमेवच॥एतत्स

वैर्विनिक्षिप्यकुंभेष्वावाहयेत्सुरान् ॥ सर्वेसमुद्राःसरितस्तीर्थानिजलदानदाः ॥ आयांतुयजमानस्यदुरितक्षयकारकाः ॥ योसौवज्रधरोदेव
आदित्यानांप्रभुर्मतः ॥ सहस्रनयनश्चेंद्रोग्रहपीडांव्यपोहतु ॥ मुखंयःसर्वदेवानांसप्तार्चिरमृतद्युतिः ॥ चंद्रोपरागसंभूतांग्रहपीडांव्यपो
हतु ॥ यःकर्मसाक्षीलोकानांधर्मोमहिषवाहनः ॥ यमश्चंद्रोपरागोत्थांग्रह॰ ॥ रक्षोगणाधिपःसाक्षीनीलांजनसमप्रभः ॥ खड्गहस्तोऽति
भीदश्चग्रहपी॰ ॥ नागपाशधरोदेवःसदामकरवाहनः ॥ चंद्रोपरागकलुषंवरुणोमेव्यपोहतु ॥ प्राणरूपोहिलोकानांसदाकृष्णमृगप्रियः
॥ वायुश्चंद्रोपरागोत्थांग्रह॰ ॥ योसौनिधिपतिर्देवःखड्गशूलगदाधरः ॥ चंद्रोपरागदुरितंधनदोमेव्यपोहतु ॥ योसाविंदुधरोदेवःपिना-
कीवृषवाहनः ॥ चंद्रोपरागपापानिनिवारयतुशंकरः ॥ त्रैलोक्येयानिभूतानिस्थावराणिचराणिच ॥ ब्रह्मविष्ण्वर्करुद्राश्चदहंतुममं
पातकं ॥ एवमावाहयेत्कुंभान्मंत्रैरेभिश्चवारुणैः ॥ एतानेवतथामन्त्रान्स्वर्णपट्टेविलेखयेत् ॥ ताम्रपट्टेथवालेख्यनव्यवस्त्रेतथैवच ॥
मस्तकेयजमानस्यनिदध्युस्तेद्विजोत्तमाः ॥ कलशान्द्रव्यसंयुक्तान्नानारूपसमन्वितान् ॥ गृहीत्वास्थापयेत्रूढंभद्रपीठोपरिस्थितं ॥ पू
र्वोक्तैरेवमंत्रैश्चयजमानंद्विजोत्तमाः ॥ अभिषेकंततःकुर्युर्मंत्रैर्वरुणसूक्तकैः ॥ ततःशुक्लांबरधरःशुक्लमाल्यानुलेपनः ॥ आचार्यंवरयेत्प
श्चात्स्वर्णपट्टंनिवेशयेत् ॥ आचार्यदक्षिणांदद्याद्गोदानंचस्वशक्तितः ॥ गंधमाल्यैर्धूपदीपैःपूजयेद्देवतुष्टये ॥ होमंचैवप्रकुर्वीततिलै-
र्व्याहृतिभिस्तथा ॥ निवृत्तेग्रहणेसर्वब्राह्मणेभ्योविशेषतः ॥ दानंचशक्तितोदद्याद्यदीच्छेदात्मनोहितं ॥ सूर्यग्रहेसूर्यनामयुक्तान्मंत्रान्

श्चकीर्त्तयेत् ॥ चंद्रपदस्थानेसर्वत्रसूर्यपदमूहनीयमित्यर्थः ॥ अनेनविधिनायस्तुग्रहणेस्नानमाचरेत् ॥ नतस्यग्रहणदोषः कदाचिदपिजाय
ते ॥ अथजलाशयवैकृतशांतिः ॥ गर्गः ॥ नगराद्दुपसर्पंतेसमीपउपयांतिच ॥ नद्योह्रदप्रस्त्रवणाविरसावैभवंतिच ॥ विवर्णकलुषंतत्सफेनवज्जं
तुसंकुलं ॥ क्षीरस्नेहंसुरांरक्तंवहंतेव्याकुलोदकं ॥ षण्मासाभ्यंतरेतत्रपरचक्रभयंविदुः ॥ जलाशयानदंतेचप्रज्वलंतिकथंतिच ॥ विमुंचंति
तथाब्रह्मन्ज्वालाधूमंरजांसिच ॥ अरवातेवाजलोत्पत्तिःससत्वावाजलाशयाः ॥ संगीतिशब्दाहृश्यंतेजनमारभयंविदुः ॥ दिव्यंमहाभयं
विद्धिमधुमात्रावसेचनं ॥ जप्तव्यावारुणामंत्रास्तैश्चहोमोजलेभवेत् ॥ मध्वाज्ययुक्तपरमान्नमत्रदेयंद्विजानामथभोजनार्थं ॥ गावःश्चदे
याःसितवस्त्रयुक्तास्तथोदकुंभाःसकलाश्चशांत्यै ॥ इतिजलाशयवैकृतिशांतिः ॥ अथवृष्टिवैकृतशांतिः ॥ गर्गः ॥ अतिवृष्टिरनावृष्टिर्दुर्भि
क्षादौभयंमतं ॥ अनृतौतुदिवानांतावृष्टिर्व्याधिभयायतु ॥ अनभ्रवैकृतामेघमंतरेगर्ज्जितादयः ॥ शीतोष्णानांविपर्यासेऋतूनांरिपुजंभ
यं ॥ शोणितंवर्षतेयत्रतत्रशस्त्रभयंभवेत् ॥ अंगारपांशुवर्षेणनगरंतद्विनश्यति ॥ मज्जास्थिस्नेहमांसानांजनमारभयंभवेत् ॥ फलपु
ष्पंतथाधान्यंपरेणातिभयायतु ॥ पांशुजंतूपलानांचवर्षतोरोगजंभयं ॥ छिद्रावान्नप्रवर्षेणसस्यानामीतिवर्द्धनं ॥ विरजस्केरवौव्यभ्रे
यदाछायानदृश्यते ॥ दृश्यतेतुप्रतीपावातत्रदेशेभयंभवेत् ॥ प्रतीपाप्रतिकूलाछायाविपरीतछायेत्यर्थः ॥ निरभ्रेवातथारात्रौश्वेतया
म्योत्तरेणतु ॥ इंद्रायुधंतथादृष्ट्वाउल्कापातंतथैवच ॥ दिग्दाहोपरिघोषौचगंधर्वनगरंतथा ॥ परचक्रभयंविंद्यादेशोपद्रवमेवच ॥ सूर्येंदु

पर्ज्जन्यसमीरणानांयागस्तुकार्योविधिवद्द्विजेंद्र ॥ धान्यानिगोकांचनदक्षिणाश्चदेयाद्द्विजानामघनाशहेतोः॥ इतिवृष्टिवैकृतशांतिः॥अ
थाग्निवैकृतशांतिः॥गर्गः॥अग्निःप्रदीप्यतेयत्रराष्ट्रेभृशमनिंधनः॥नदीप्यतेवेंधनवांस्तद्राष्ट्रंपीड्यते नृप॥ज्वलेदार्द्रश्चवंशोवातथार्द्रान्नं
मृदःस्कधा॥ प्रासादतोरणंद्वारंनृपवेश्मसुरालयं ॥ एतानियत्रदह्यंतेतत्रराजभयंवदेत् ॥विद्युतावाप्रदह्यतेतत्रापिनृपतेर्भयं ॥अनेशानित्
मांसिस्युर्विनापांशुरजांसिच ॥ धूमश्चानग्निजोयत्रतत्रविद्यान्महाभयं॥तडिद्विनाऽभ्रंगगनेभयंस्याद्वृष्टिवर्जिते ॥दिवासतारेगगनेतथै
वभयमादिशेत् ॥ ग्रहनक्षत्रवैकृत्येताराविकृतिदर्शने॥ पुत्रवाहनदारेषुचतुष्पदगृहेषुच॥स्वभावाद्वापिहीयेतधेनुवत्सादिकंचयत्॥लो
हायुधविकारःस्यात्तत्रसंग्राममादिशेत्॥ त्रिरात्रोपोषितस्तत्रपुरोधाःसुसमाहितः॥ समिद्भिरर्कवृक्षाणांसर्षपैश्चघृतेनच ॥होमंकुर्या
दग्निमंत्रैर्ब्राह्मणांश्चैवभोजयेत्॥दद्यात्सुवर्णंचतथाद्विजेभ्योगाश्चैववस्त्राणितथाभुवंच॥एवंकृतेतत्समुपैतिनाशंयदग्निवैकृत्यभ
यंद्विजेंद्र ॥इत्यग्निवैकृत्यशांतिः॥ अथप्रतिमादिवैकृत्यशांतिः॥ गर्गः॥देवताद्याःप्रनृत्यंतिवेपंतेप्रज्वलंतिवा॥आरटंतिचरोदंतिप्र-
स्विद्यंतिहसंतिच॥उत्तिष्ठंतिनिषीदंतिप्रधावंतिरमंतिच॥भजंतिविकृतिंभूम्नामानुषाणांभयावहाः॥अवाङ्मुखावतिष्ठंतिस्थानात्स्था
नंभ्रमंतिच ॥वमंत्यग्निंतथाधूमंस्नेहरक्तेतथावसां॥एवमादीनिदृश्यंतेविकाराःसहजोत्थिताः॥लिंगायतनचित्रेषुतत्रवासंनरोचयेत् ॥ 
राज्ञोवाव्यसनंतत्रसचदेशोविनश्यति॥देवयात्रासुचोत्पातान्दृष्ट्वादेशभयंवदेत्॥देवयात्रोत्पातावराहसंहितोक्ताज्ञेयाः॥विनासाहसध

र्मेणतत्रवासंनराचयेत् ॥ पशूनांरुद्रजंज्ञेयंनृपाणांलोकपालजं ॥ रुद्रजंरुद्रप्रतिमासूत्पन्नंवैकृत्यंपशुभयदमित्यर्थः ॥ एवंसर्वत्रापिज्ञातव्यं ॥ ज्ञे
यंसेनापतीनांचयत्स्यात्स्कंदविशारवजं ॥ लोकानांविश्वकर्मसमुद्भवं ॥ विनायकोद्भवंज्ञेयंगणानांसेवकायुच ॥ देवदूते चयाःप्रे-
ष्याःदेवस्त्रीषुनृपस्त्रियः ॥ वासुदेवेषुविज्ञेयंगृह्णाणामेवनान्यथा ॥ देवतानांविकारेषुश्रुतिवेत्तापुरोहितः ॥ देवताचांर्तुगत्वावैस्नातामा-
च्छाद्यभूषयेत् ॥ पूजयेत्तांमहाभागगंधमाल्यान्नसंपदा ॥ मधुपर्केणविधिवदुपतिष्ठेदनंतरं ॥ तल्लिंगेनचमंत्रेणस्थालीपाकंयथाविधि
॥ पुरोधाजुहुयाद्वन्होसप्तरात्रमतंद्रितः ॥ विप्राश्चपूज्यामधुरान्नपानैःसदक्षिणैःसप्तदिनंनरेंद्र ॥ प्रासेसमेन्हिक्षितिगोप्रदानैःसकांचनैः
शांतिमुपैतिपापं ॥ इत्यद्भुतशांतिषुदेवताप्रतिमावैकृत्यशांतिः ॥ अथाकस्मिकप्रासादपतनादिशांतिः ॥ गर्गः ॥ प्रासादतोरणाट्टालद्वारप्रा
कारवेश्मनां ॥ अनिमित्तंतुपतनंदृढानांराजमृत्यवे ॥ रजसावाथधूमेनदिशोयत्रसमाकुलाः ॥ आदित्यश्चंद्रताराश्चविवर्णाभयवृद्धये ॥
राक्षसायत्रदृश्यंतेब्राह्मणाश्चविधर्मिणः ॥ ऋतवश्चविपर्यस्ताअपूज्यंपूजयेज्जनः ॥ नक्षत्राणिवियोगीनितन्महद्भयलक्षणं ॥ केतूदयोप
रागौच्चछिद्रंवाशशिसूर्ययोः ॥ ग्रहर्क्षविकृतिर्यत्रतत्रापिभयमादिशेत् ॥ स्त्रियश्चकलहायंतेबालानिघ्नंतिबालकान् ॥ क्रियाणामुचितानां
चविछित्तिर्यत्रदृश्यते ॥ अग्निर्यत्रनदृश्येतहूयमानोथशाम्यति ॥ क्रव्यादावायसावाहायांतिचोत्तरतस्तथा ॥ पूर्णकुंभाःस्रवंतेचवन्हयो
वाविलुंपते ॥ मंगल्यध्वनयोयत्रनश्रूयंतेसमंततः ॥ क्षवथुर्वाधतेवाथप्रोत्साहेसतिनिंदिताः ॥ नदैवतेषुवर्त्ततेयथाब्रह्महणेषुच ॥ मंदघोषा

णिवाद्यानिवाद्यंतेविस्वराणिच ॥ गुरुर्मित्रद्विषोयत्रशत्रुशूपारताःसदा ॥ ब्राह्मणानूरूहृद्दोमात्यान्जनोयत्रावमन्यते ॥ शांतिमंगलहोमेषुना-
स्तिक्यंयत्रमन्यते ॥ राजावाम्रियतेतत्राथवादेशोविनश्यति ॥ राज्ञोविनाशेसंप्राप्तेनिमित्तानिनिबोधमे ॥ ब्राह्मणान्प्रथमंद्वेष्टिब्राह्मणांश्च
विनिंदति ॥ ब्राह्मणस्वानिचादत्तेब्राह्मणांश्चजिघांसति ॥ नैतान्स्मरतिकृत्येषुयोन्वितश्चात्यसूयति ॥ रमतेनिंदयाचैषांप्रशंसांनाभिनंद
ति ॥ अपूर्वंतुकरंलोभात्तथापातयतेजने ॥ एतेष्वभ्यर्चयेत्सम्यकूसपत्नीकान्द्विजोत्तमान् ॥ भोज्यानिचैवकर्त्तव्यासुराणावलयस्तथा ॥
गावश्चदेयाद्विजपुंगवेभ्योभुवंतथाकांचनमंबराणि ॥ होमंचकुर्याद्विजपूजनंच एवंकृतेशांतिमुपैतिपापं ॥ अद्भुतेतुसमुत्पन्नेयदिवृष्टिःप्र-
जायते ॥ सप्ताहाभ्यंतरेज्ञेयमद्भुतंविफलंहितत् ॥ इत्याकस्मिकप्रासादपतनादिशांतिः ॥ अथवृक्षविकारशांतिः ॥ गर्गः ॥ रुदतोव्याधिर
भ्येतिहसतोदेशविभ्रमः ॥ शाखाप्रपतनेकुर्यात्संग्रामंयोधपातनं ॥ बालानांमरणंकुर्याद्बालानांफलपुष्पतः ॥ स्वराष्ट्रभेदंकुरुतेफलपु-
ष्पमनार्त्तवं ॥ क्षीरंसर्वत्रगंभीरस्नेहंदुर्भिक्षलक्षणं ॥ वाहनापचयंमद्येरक्तेसंग्राममादिशेत् ॥ मधुस्त्रावेभवेद्व्याधिर्जलस्त्रावेचवर्षति ॥ अ
रोगशोषणंज्ञेयंब्रह्मन्दुर्भिक्षलक्षणं ॥ शुष्केषुसंप्ररोहस्तुवीर्यमंतंचहीयते ॥ उत्थानेपतितानांचभयभेदकरंभवेत् ॥ स्थानात्स्थानेतु
गमनेदेशभंगंतथादिशेत् ॥ अन्येषुचैववृक्षेषुवृक्षोत्पातेष्वतंद्रितः ॥ आच्छादयित्वातंवृक्षंगंधमाल्यैर्विभूषयेत् ॥ वृक्षोपरितथाछत्रंकु
र्यात्पापप्रशांतये ॥ शिवमभ्यर्चयेद्देवंपशंश्चास्मैनिवेदयेत् ॥ मूलेभ्यइतिवृक्षेषुहुत्वारुद्रंजपेत्ततः ॥ मध्वाज्ययुक्तेनतुपायसेनसंपूज्यविप्रांश्च

भुवंचदद्यात् ॥ गीतेननृत्येनतथार्चयेत्तंदेवंहरंपापविनाशहेतोः॥ इतिदृसोत्पातशांतिः॥ अथोत्पातशांतिः॥ नारदसंहितायांचतुस्त्रिंशे
ध्याये। उत्पाताविविधालोकेदिव्यभौमांतरिक्षगाः॥ तेजोनामानितांशांतिंसम्यक्वक्ष्येपृथक्पृथक् ॥ देवताद्याःप्रनृत्यंतिपतंतिप्रज्वलं
तिवा॥ मुहुर्गायंतिरोदंतिप्रस्विद्यंतिहसंतिच॥ वमंत्यग्निंतथाधूमंस्नेहंरक्तंपयोजलं॥ अधोमुखंतुतिष्ठंतिस्थानात्स्थानंव्रजंतिवा॥ एव
माद्याश्चदृश्यंतेविकाराःप्रतिमादिषु॥ गंधर्वनगरंचैवदिवानक्षत्रदर्शनं॥ महोल्कापतनंकष्टंनृणारक्तप्रवर्षणं॥ गाधर्वगेहंदिग्दाहंभू
मिकंपंदिवानिशि॥ अनग्नौचस्फुलिंगाःस्युर्ज्वलनंचविनेंधनं॥ निशींद्रचापंमंडूकशिखरेश्वेतवायसं॥ दृश्यंतेविस्फुलिंगायेगोगजाश्वे
ष्ट्रगास्ततः॥ जंतवोद्वित्रिशिरसोजायंतेचाविंयोनितु॥ प्रतिसूर्याश्चतिसृषुस्युर्द्दिक्षुयुगपद्रवेः॥ जंबूकोग्रामसंवेशःकेतूनांचप्रदर्शनं॥
काकानामाकुलंरात्रौकपोतानांदिवायदि॥ एवमेतेमहोत्पाताबहवःस्थानंनाशकाः॥ केचिन्मृत्युप्रदाःकेचिच्छत्रुभ्यश्चभयप्रदाः॥ देवा
लयेस्वगेहेवाऐशान्यांपूर्वतोपिवा॥ कुंडलक्षणसंयुक्तंकल्पयेन्मेखलायुतं॥ गृह्योक्तविधिनातत्रस्थापयेच्चहुताशनं॥ जुहुयादाज्यभा
गांतमथवाष्टोत्तरंशतं॥ यतइंद्रभयामहेस्वस्तियेनचमंत्रकैः॥ समिदाज्यचरुव्रीहितिलैर्व्याहृतिभिस्ततः॥ कोटिहोमंतदर्द्धंवालक्ष-
होममथायुतं॥ यथावित्तानुसारेणपादहोममथापिवा॥ एकविंशतिरात्रंवापक्षंपक्षार्द्धमेववा॥ त्रिरात्रमेकरात्रंवाहोमकर्मसमाचरे-
त्॥ गणेशक्षेत्रपालार्कदुर्गाख्या अंगदेवताः॥ तासांप्रीत्यैजपःकार्यःशेषंपूर्ववदाचरेत्॥ ऋत्विग्भ्योदक्षिणांदद्यात्षोडशेभ्यःस्वश-

क्तितः॥ इतिनानोत्पातशांतिः॥ अथपल्लीसरटशांतिः॥ वृद्धगर्गः॥ पल्याःप्रपातस्यफलंसरटस्यतथैवच॥ शीर्षेराज्यंश्रियःप्राप्तिर्भालेचै-
श्वर्य्यवर्द्धनं॥ कर्णयोर्भूषणावाप्तिर्नेत्रयोर्बंधुदर्शनं॥ नासिकायांतुसौभाग्यंवक्त्रेमिष्टान्नभोजनं॥ कंठेनित्यंप्रियाश्लेषःस्कंधयोर्विजयोध्रु
वं॥ धनलाभोबाहुयुग्मेकरयोरर्थसंक्षयः॥ जंघयोश्चनिरुद्योगःपादयोर्भ्रमणंभवेत्॥ एवंपल्याःप्रपातस्यफलंज्ञेयंविचक्षणैः॥ एतदेव
फलंविंद्यात्सरटस्यप्ररोहणे॥ पल्याःप्रपतनेचैवसरटस्यप्रपातने॥ पंचरात्रंभवेत्तस्यव्याधिपीडाविशेषतः॥ पतनानंतरंतस्यरोहणंयदिजा
यते॥ पतनेफलमुत्कृष्टंरोहणेऽल्पफलंभवेत्॥ आरोहणंचोर्ध्ववक्त्रेअधोवक्त्रेनिपातनं॥ भवेद्यदिसुशीघ्रेणतत्फलंजायतेध्रुवम्॥ मृत्युयो
गेदग्धदिनेपातेचयमघंटके॥ चंद्राष्टमेनेधनेचजन्मर्क्षेविषनाडिके॥ क्रूरलग्नेक्रूरयुतेक्रूरेणचनिरीक्षिते॥ अष्टमेतेक्रूरयुतेविष्टिवैधृति
संयुते॥ दुर्निमित्तेतयोःपातेनिधनंजायतेध्रुवं॥ तयोःस्पर्शनमात्रेणसचेलंस्नानमाचरेत्॥ गव्यंपंचविधंप्राश्यकुर्यादाज्यावलोकनं॥
शस्तेवाप्यथवाशस्तेयदीच्छेदात्मनःशुभं॥ पुण्याहंवाचयित्वातुशांतिकर्मततश्चरेत्॥ प्रतिरूपंतयोःकुर्यात्स्वर्णेनस्वशक्तितः॥ र
क्तवस्त्रेणसंवेष्ट्यगंधपुष्पैःप्रपूजयेत्॥ कलशेवस्त्रयुग्मेनपूजयेद्विधिनाततः॥ अग्निसंस्थापनंकृत्वाहोमंकुर्याद्विधानतः॥ मृत्यु-
जयेनमंत्रेणसमिद्भिःखादिरैःशुभैः॥ तिलैर्व्याहृतिहोमंचअष्टोत्तरसहस्रकं॥ महाव्याहृतिहोमंचसर्पिःक्षीरेणकारयेत्॥ अभिषेकं
ततःकुर्याद्यजमानस्यमूर्द्धनि॥ पुण्यैर्वारुणसूक्तैश्चद्यौःशांतादिकमंत्रकैः॥ इत्थंमंत्रविधानेनयःकुर्याच्छांतिमुत्तमाम्॥ तस्यायुर्विजयोल

क्ष्मीः कीर्त्तिः पुष्टिश्च जायते ॥ इतिपल्ल्यादिपतनशांतिः ॥ अथग्राम्यारण्यादिशांतिः ॥ गर्गः ॥ प्रविशंतियदाग्राममारण्यामृगपक्षिणः ॥
अरण्यंयांतिवाग्राम्याः स्थलंयांतिजलोद्भवाः ॥ स्थलजावाजलंयांतिघोरं वासंतिनिर्भयाः ॥ राजद्वारेपुरद्वारेशिवाश्चाप्यशिवप्रदाः ॥ दिवा
रात्रिंचरावापिरात्रौवापिदिवाचराः ॥ ग्राम्यास्त्यजंतिग्रामंवातच्चोत्पातस्यनिर्द्दिशेत् ॥ उत्पातस्यलक्षणमितिशेषः ॥ दीप्तावासंतिसंध्यासु
मंडलानिचकुर्वते ॥ वासंतेविस्तरंयत्रतदाप्रेतफलंलभेत् ॥ प्रदोषेकुक्कुटोवासेद्धेमंतेवापिकोकिलः ॥ अर्कोदयेर्काभिमुखवस्तदामात्यभ
यंवदेत् ॥ गृहकपोतः प्रविशेत्क्रव्याद्यनुविलीयते ॥ मधुवामक्षिकाः कुर्युर्मृत्युर्गृहपतेर्भवेत् ॥ प्राकारद्वारगेहेषुतोरणापणवीथिषु ॥ के
तु छत्रायुधाग्रेषुक्रव्यात्संश्रयतेयदि ॥ जायतेवाथवल्मीकोमधुवादृश्यतेयदि ॥ सदेशोनाशमायातिराजाचम्रियतेतदा ॥ मूषिकाः शलभा
नृदृश्वाप्रभूतंक्षुद्भयंवहेत् ॥ काष्ठोल्मुकास्थिशृंगास्याश्वानोमरकवेदिनः ॥ दुर्भिक्षवेदिनोज्ञेयाः काकाधान्यक्षुपेयदि ॥ जनानभिभवंत
श्चनिर्भयारणवेदिनः ॥ काकोमैथुनयुक्तश्चेत्श्वेतः सयदिदृश्यते ॥ राजाचम्रियतेतत्रतदादेशोविनश्यति ॥ उलूकोवासतेयत्रनिपतेद्वा
गृहेयदि ॥ ज्ञेयोगृहपतेर्मृत्युर्धननाशस्तथैवच ॥ वासतेशब्दंकरोति ॥ मृगपक्षिविकारेषुकुर्याद्धोमंसदक्षिणं ॥ देवाः कपोतइतिचजस-
व्यंपंचभिर्दिनैः ॥ रुद्रदेवइतिवैकेनदेयागावस्तुदक्षिणा ॥ जपेच्छाकुनसूक्तंचनमोवेदशिरांसिच ॥ देवाः कपोतइत्यादयोमंत्राऋग्वेदेप्रसि-
द्धाः ॥ नमोनमोब्रह्मणेनमइति ॥ वेदशिरांसिउपनिषदः ॥ गावश्चदेयाविधिवद्द्विजानांसकांचनावस्त्रयुगोत्तरीयाः ॥ एवंकृतेशांतिमुपैतिपा

पंमृगैर्द्विजैर्वापिनिवेदितंयत् ॥ इतिग्राम्यारण्यादिशांतिः॥ अथकपोतशांतिः॥ नारदः॥ आरोहयेद्गृहंयस्यकपोतोवाप्रवेशयेत् ॥ स्थानहा
निर्भवेत्तस्ययद्वानर्थपरंपरा ॥ दोषायधनिनांगेहेदरिद्रायशिवायच॥ तस्यशांतिश्चकर्त्तव्याजपहोमविधानतः॥ ब्राह्मणान्वरयेत्तत्रस्वस्ति-
वाचनपूर्वकं ॥ षोडशद्वादशाष्टौवाश्रौतस्मार्त्तक्रियापराः॥ देवाःकपोतइत्यादिऋग्भिःपंचभिर्जपं ॥ लक्षंकृत्वाप्रयत्नेनस्वगृह्योक्तविधा
नतः॥ ऐशान्यांस्थापयेद्वन्हिंमुखांतेष्टोत्तरंशतं॥ मुखांतेअग्निमुखांते ॥ प्रत्येकंसमिदाज्यान्नैःप्रतिप्रवणपूर्वकं॥ यतइंद्रभयामहेस्व
स्तिदेतित्रियंबकैः॥ त्रिभिर्मंत्रैश्चजुहुयात्तिलान्व्याहृतिभिस्तथा॥ जयाहुतीस्ततोहुत्वाकुर्यात्पूर्णाहुतिंस्वयं॥ विप्रेभ्योदक्षिणांदद्यात्
द्यैःशांतिंचततोजपेत् ॥ ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चात्स्वयंभुंजीतबंधुभिः॥ एवंयःकुरुतेसम्यक्तस्माद्दोषात्प्रमुच्यते ॥ पिंगलायाःस्वरे
प्येवंमधुवल्मीकयोरपि ॥ संपूर्णेमंदिरेहानिःशून्यसद्मनिमंगलं॥ प्राकारेचपुरद्वारेरथ्यादिषुचवीथिषु ॥ ग्रामस्यतत्फलंचैवगुरुक
ल्पनयाततः॥ शांतिकर्माखिलंकार्यंपूर्वोक्तेनक्रमेणतु॥ इतिकपोतादिशांतिः॥ अथकाकवैकृत्यशांतिः॥ गर्गसंहितायां॥ काकस्यमै
थुनंपश्येत्काकःशिरसिचेद्विशेत् ॥ शिरस्स्फुरसिवाकुर्यात्पक्षघातंनरस्तथा॥ विदारणंचकुरुतेशयानंचस्पृशेद्यदि॥ तदावदेत्तुमर
णंमहारिष्टमथापिवा॥ मध्यरात्रेयदाकाकोवासतेहेतुनाविना ॥ तद्गृहारिष्टमाचष्टेग्रामारिष्टमथापिवा॥ शांतिंतत्रप्रकुर्वीतविधानेन
यथोदितां॥ उद्दिश्यारिष्टशमनंकुर्यात्संकल्पमादितः॥ शुचौदेशेरत्निमात्रेस्थंडिलेग्निंनिधायच॥ तदीशानेष्टदलेकुंभोपरिस्वशक्तितः॥

न्महिषीयदि॥सिंहेगावःप्रसूयंतेस्वामिनोमृत्युदायकाः॥जंगमेस्थावरंजातंस्थावरेवाथजंगमं॥तस्मिन्योनिविपर्यासेपरचक्रागमेभवेत्॥
त्यागोविवासोदानंवाकृत्वाप्याशुशुभंलभेत्॥वडवाहस्तिनीगौर्वायदियुग्मंप्रसूयते॥विजात्यंविकृतंवापिषड्भिर्मासैर्म्रियेतवा॥वियोनि
षुचगच्छंतिमैथुनेदेशनाशनं॥अन्यत्रवेसरोत्पत्तेर्नृणांवाजातिमैथुनात्॥सर्पमूषकमार्जारमत्स्यश्वानविवर्ज्जिताः॥ज्ञेयादुर्भिक्षकर्त्तारः
स्वजातिपिशिताशनाः॥अकालजोमदोघोरश्चपुष्पान्मृगपक्षिणः॥अन्यजातिभयंतस्मात्धेनुश्वानोविशेषतः॥अथानड्वाननड्वाहंधेनुर्धे
नुंपिबेद्यदि॥शुनीवाधयतेधेनुंशुनींधेनुरथापिवा॥तिर्यग्योनौमानुषीवापरचक्रागमोभवेत्॥अमानुषामानुषाणिजल्पंतिप्राणिनो
यदि॥विकृतंवाप्रसूयंतेपरचक्रागमंवदेत्॥त्यागोविवासोदानंवातेषांकार्य्यंविजानता॥तर्पयेद्ब्राह्मणांश्चैवजपहोमांश्चकारयेत्॥मृदं
गवाद्यैःपटहैःसुशोभनैःपूजाचकार्यात्रिदिवौकसानां॥धातुरत्तथेज्याविधिनाचकार्यादेयंतथान्नंबहुचद्विजेभ्यः॥गर्गः॥वृत्तंवामुशलं
वापिस्फुटतेवाप्युलूखलं॥वृत्तंदलनयंत्रं॥भूतानांचैवविभ्यतगृहेदेवकुलेथवा॥वृषद्वाभद्रपीठंवाआसनंशयनंतथा॥अकस्मात्स्फुट
तेयत्रकंपतेवावसुंधरा॥इत्यादीनिनिमित्तान्युक्त्वाशांतिरप्युक्तातेनैव॥अश्वत्थसमिधोहुत्वाघृताक्तमधुसंयुताः॥सावित्र्यष्टसहस्त्रे
णप्राजापत्यास्तुमंत्रयेत्॥प्राजापत्यःप्रजापतिदैवत्याः॥पायसंभोजयेद्विद्वानूहुतांतेभूरिदक्षिणा॥ततस्तच्छाम्यतेपापंधर्मराजमतं
यथा॥सएव॥कृष्णाःपिपीलिकायत्रग्रामेषुनगरेषुवा॥अतिमात्रंतुदृश्यंतेऊर्ध्ववंशकृतालयाः॥शांतिगृहेदेवगृहेतथानरपतेर्गृहे॥उपर्यु

परिमात्रंतुदृश्यतेवेश्मवत्तदा ॥ मक्षिकामशकादंशा अतिमात्रभयावहाः ॥ ईदृशैर्लक्षणोत्पातैर्महाचौरभयंभवेत् ॥ द्रव्याणांहरणंब्रूयात्परचक्रस्य
चागमं ॥ तत्रशांतिंप्रवक्ष्यामिविश्वामित्रोपदर्शितां ॥ अश्वत्थसमिधश्चैवहुत्वाचाष्टोत्तरंशतं ॥ पूर्णपात्राणिदातव्याहुतांतेभूरिदक्षिणा ॥ दासीदास
समायुक्तंगृहंदद्याद्द्विजातये ॥ तिलपात्रंप्रदातव्यंतिलान्जुह्वीतसंयतः ॥ मृतःश्मशानंयोनीतःपुनर्जीवतिमानवः ॥ गृहेयस्यप्रतिष्ठोसौतिष्ठेद्थ
कदाचन ॥ अचिराच्छून्यतांयातिहृतदारपरिग्रहः ॥ तत्रशांतिंप्रवक्ष्यामिधर्मराजमतंयथा ॥ सक्षीराणांघृताक्तानामग्नौहुत्वासुखंबुधः ॥ उदुंब
रीणांविधिवत्ततःशांतिःकृताभवेत् ॥ सावित्र्यष्टसहस्रेणक्षीरशांतिंचकारयेत् ॥ रक्तानामेकत्यादिवक्ष्यमाणाक्षीरशांतिः ॥ कपिलंचतथांकां
स्यंहुतांतेभूरिदक्षिणा ॥ ततस्तच्छाम्यतेपापंधर्मराजमतंयथा ॥ सएव ॥ अनारोग्यमनावृष्टिर्दुर्भिक्षंजनमारकं ॥ ज्वरःकासस्तथाश्वासःकंडूर्द
दूर्विकोचिकाः ॥ शिरोरोगोक्षिरोगश्चपांडुरोगोगलग्रहः ॥ व्याधयश्चप्रवर्त्ततेदुर्दृष्टैःस्वप्नलक्षणैः ॥ तत्रशांतिंप्रवक्ष्यामिबृहस्पतिमतंयथा ॥
त्रिरात्रोपोषितोभूत्वाहविष्याशीपुरोहितः ॥ सक्षीराणांघृताक्तानांसमिधानांशतंदहेत् ॥ पलाशस्येतिशेषः ॥ ततस्तच्छाम्यतेपापंबृहस्पति
मतंयथा ॥ सएव ॥ वज्रमिंद्राशनिर्वापिज्वलन्नापततेयदि ॥ पुरेजनपदेवापितत्रविंद्यान्महद्भयं ॥ संवत्सरेततोघोरेविंद्याच्चैवजनक्षयं ॥
राजामात्यविनाशंचनिर्दिशेन्नात्रसंशयः ॥ तत्रशांतिंप्रवक्ष्यामिइंद्राग्निवचनंयथा ॥ अपामार्गस्यसमिधांसहस्राष्टोत्तरंभवेत् ॥ पायसंभोज
येद्विप्रान्क्षीरशांतिंचकारयेत् ॥ रक्तानामेकवर्णानांगवांक्षीरंसमादिशेत् ॥ समादिशेद्धोमार्थेसंपादयेत् ॥ हुत्वाहुतिशतंविप्रोमहेंद्रेणैवमंत्र

शेषतः॥मंदःशनिः॥आरोभौमः॥युद्धेग्रहाणांसर्वेषांसूर्यशीनांस्फकीलके॥वस्त्रायुधगवाश्वेषुसंस्मितेशयनासने॥यद्यग्निःपरिदृश्येतरात्राविंद्रधनु
स्तथा॥वेश्मनश्चतुलाभंगेगर्भेष्वश्वतरीषुच॥रविबिंबद्वयेदृष्टेमहाशांतिःप्रशस्यते॥सर्वाणिदुर्निमित्तानिप्रशमंयांतिसर्वशः॥तांकुर्युर्ब्राह्मणाः
पंचकुलशीलसमन्विताः॥चतुर्वेदास्त्रिवेदाश्चद्विवेदाश्चापिपांडव॥आथर्वणाविशेषेणबह्वृचास्तुस्फसंयताः॥शुचयःश्रुतसंपन्नाजपहोमपरायणाः
॥कृच्छ्रोपवासनक्ताद्यैःकृतकायविशोधनाः॥पूर्वमाराध्यमंत्रांस्तुप्रारभेततततःक्रियाः॥मंत्रान्विनियोक्ष्यमाणान्॥दशद्वादशहस्तंवामंडपंकारयेच्छु
भं॥तन्मध्येवेदिकांकुर्याच्चतुर्हस्तप्रमाणतः॥आग्नेय्यांकारयेत्कुंडंहस्तमात्रंसुशोभनं॥मेखलात्रयसंयुक्तंयोन्याचापिसमन्वितं॥रवींद्वोरुपरागेषु
महोल्कापतनेषुच॥उत्पातेषुतथान्येषुनिमित्तेषुचसर्वशः॥सर्वारिष्टोपशमनामहाशांतिःप्रशस्यते॥चारुचंदनमालेचतोरणालंकृतेतथा॥गोम
येनोपलिप्तेचमंडपेतेद्विजातयः॥शुक्लांबरधराःस्नाताःशुक्लमाल्यानुलेपनाः॥कर्मकुर्युरितिशेषः॥ततश्चपंचकलशांस्तस्यांवेद्यांनिवेशयेत्॥आग्ने
यादिषुकोणेषुपंचमंमध्यतस्तथा॥अष्टपत्रकृतेपद्मेचूतपल्लवधारिणः॥ब्रह्मकूर्चविधानेनपंचगव्यंतुकारयेत्॥ब्रह्मकूर्चविधानंगोमूत्रंताम्रवर्णा-
याइत्यादिनाब्रह्मकूर्चप्रकरणेचोक्तं॥औषधीःपंचरत्नानिरोचनांचंदनंतथा॥सिद्धार्थकान्शमींदूर्वांकुशान्व्रीहियवांस्तथा॥अपामार्गंफलवतींन्य
ग्रोधोदुंबरौतथा॥प्लक्षाश्वत्थकपित्थांश्चप्रियंगूंश्चूतपल्लवान्॥हस्तिदंतमृदंचैवकोणकुंभेषुविन्यसेत्॥फलवतीगंधप्रियंगुः॥प्रियंगुःकंगुः॥पुण्यती
र्थोदकोपेतंपंचगव्यंचमध्यमे॥ऋत्वंवाचमितीदंचवन्हिकुंभाभिमंत्रणं॥आशुःशिशानंनैर्ऋत्येयद्वावायुगोचरे॥ईशावास्यंचतुर्थस्यकुंभस्यत्व

॥ इतिशांतिमयूखः समाप्तः ॥

[OrderDescription]
,CREATED=15.01.20 15:27
,TRANSFERRED=2020/01/15 at 15:36:33
,PAGES=77
,TYPE=STD
,NAME=S0002538
,Book Name=M-2371 B-DHARMSHASTRA GRANTH
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF

FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF

FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF

FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF
,FILE48=00000048.TIF
,FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF
,FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
,FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF
,FILE62=00000062.TIF
,FILE63=00000063.TIF

FILE64=00000064.TIF
,FILE65=00000065.TIF
,FILE66=00000066.TIF
,FILE67=00000067.TIF
,FILE68=00000068.TIF
,FILE69=00000069.TIF
,FILE70=00000070.TIF
,FILE71=00000071.TIF
,FILE72=00000072.TIF
,FILE73=00000073.TIF
,FILE74=00000074.TIF
,FILE75=00000075.TIF
,FILE76=00000076.TIF
,FILE77=00000077.TIF
,